

Posjet osvjedočenih hrvatskih prijatelja

Hrvatski sabor je 28. listopada imao zanimljive goste: izaslanstvo zastupnika Europskog parlamenta Marca Pannella, predsjednika koordinatora Transnacionalne Radikalne stranke, Olivera Dupuisa, potpredsjednika te stranke i Emmu Bonino, poznatu europsku političarku.

Oni su 1991. godine uvidjeli da je krvavi rat posljedica velikosrpske agresije JNA i pobunjenika i pomogli su da svijet spozna tu istinu. U Osijeku su tada svoj stav Pannella i Dupuis izrazili oblačenjem uniforme HV-a, bez oružja.

U razgovoru s Odborom za vanjsku politiku, čiji su bili gosti, iznijeli su kako nastavljaju borbu za svjetsku demokraciju da bi se u eri globalizacije zaštitila ljudska prava.

U svezi s hrvatskim ulaskom u EU Dupuis je istaknuo kako je Hrvatska izostavljena iz kandidatskog procesa premda po nizu stvari ima prednost. Predlaže da se Hrvatska poveže sa zemljama koje čekaju i to kao njihov predvodnik, što će ojačati njen položaj za euroatlantske integracije.

Dr. Zdravko Tomac je goste upozorio na bojazan da bi predvodnička uloga Hrvatske značila njeno vezivanje za sudbinu tih, demokratski i gospodarski zaostalijih zemalja, te da će Hrvatska nastojati da uđe u EU zajedno s Bugarskom, Rumunjskom i Turskom.

Europski radikali će o temi proširenja EU raspravljati na kongresu u Tirani, zalažu se za daljnja proširenja i svakako je dobro da su detaljno upoznati sa stajalištima Hrvatske.

Emma Bonino, Marco Pannella i Oliver Dupuis odlikovani su od predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića odličjem Reda Kneza Branimira i ta priznanja došla su u ruke osvjedočenih hrvatskih prijatelja.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, gospodinu Ivici Račanu	3
- Prijedlog zakona o zaštiti osoba i imovine	22
- Prijedlog zakona o prijenosu vlasti	26
- Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodanu vrijednost	30
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom; Prijedlog zaključka kojim Hrvatski sabor obvezuje Vladu Republike Hrvatske da privremeno obustavi donošenje odluka u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom	30
- Godišnje izvješće o provedbi programa državne izmjere i katastra nekretnina za 2001. godinu	38
- Izvješće o tijeku procesa stabilizacije i pridruživanja i polugodišnje izvješće o ostvarivanju plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine	40
- Izvješće Hrvatske narodne banke o odobravanju kredita banaka i kupnji dionica ili udjela od strane banaka u procesu pretvorbe i privatizacije; Informacija Hrvatske narodne banke o rezultatima obavljenih kontrola odobravanja i korištenja posebnih namjenskih kredita za kupnju dionica poduzeća u pretvorbi i kredita na osnovi zaloga polica životnog osiguranja - otpremnina; Izvješće Hrvatske narodne banke o namjenskim kreditima banaka odobrenim za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije s dopunskim izvješćem	46
- Izvješće Hrvatske narodne banke o razvoju i radu funkcije nadzora banaka u Republici Hrvatskoj	50
- Izvješće o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije - dodatak	52
- Odgovori na zastupnička pitanja	57

PRIKAZ RADA:

- 25. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 18, 19, 20, 27. RUJNA, TE 2, 3, 4, 9, 10, 11, 16. I 17. LISTOPADA 2002. GODINE

PRIJEDLOG ZA POKRETANJE PITANJA POVJERENJA PREDsjedNIKU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE, GOSPODINU IVICI RAČANU

Račanu ponovno iskazano povjerenje

Zastupnici odbili zahtjev Kluba zastupnika HDZ-a da se predsjedniku Vlade Ivici Račanu izglasa nepovjerenje, zbog parafiranja sporazuma o državnoj granici sa Slovenijom prije godinu dana.

Nakon poduže rasprave, na sjednici 9. listopada, Hrvatski sabor je odbio zahtjev Kluba zastupnika HDZ-a, da se predsjedniku Vlade Ivici Račanu izglasa nepovjerenje, zbog parafiranja štetnog sporazuma o državnoj granici sa Slovenijom", prije nešto više od godine dana. Naime, zastupnici HDZ-a zamjeraju premijeru da prilikom zaključivanja graničnog sporazuma s predsjednikom slovenske Vlade Drnovšekom, nije poštovao odluku Sabora, nego je neovlašteno pristao na to da se Republika Hrvatska odrekne dijela svoga državnog teritorija (teritorijalnog mora) u Piranskom zaljevu, čime je, po njihovu mišljenju, povrijedio Ustav. Premijer Račan je na sjednici opovrgao njihove optužbe ustvrdivši da taj sporazum nikad nije ni bio na snazi. Budući da nije dobio "zeleno svjetlo" u matičnom Odboru ostao je samo na razini prijedloga, bez ikakvih pravnih učinaka.

U obrani premijera iz redova vladajuće koalicije čulo se još da je odluka o granicama isključivo u nadležnosti parlamenta, a on se nije o tome izjašnjavao, da se Sporazum neće bitnije odraziti na arbitraži (završna riječ je opet na Hrvatskom saboru), da se raspravlja o nečemu što uopće ne postoji - nepotpisanom aktu koji i nije došao na ratifikaciju u parlament. Iz oporbe se, pak - osim upozorenja o kršenju Ustava i deklaracije o odnosima između Hrvatske i Slovenije iz 1999 - još čulo da je postupanjem premijera ugrožena parlamentarna demokracija i da je oslabljena hrvatska pozicija pred arbitražu.

Rasprava je iskorištena i kao prilika za općenitu kritiku Vlade.

Čule su se ocjene kako ona možda zaslužuje da joj se iskaže nepovjerenje kad je riječ o poskupljenju struje ili neizvršavanju predizbornih obećanja, ali ne i kad su posrijedi odnosi sa Slovenijom, koji danas nisu ni lošiji a ni bolji nego na dan 3. siječnja 2000. godine. Dio oporbenih zastupnika slaže se s tim da bi je trebalo smijeniti, ali, kako su ustvrdili, zbog mnogo težih propusta, poput katastrofalne gospodarske politike, drastičnog povećanja nezaposlenosti, itd. Drže, međutim, da sada, kad se rješavaju odnosi s Haagom, nije pogodan trenutak za to i da bi iniciranje tog postupka u sadašnjim okolnostima, zapravo, rezultiralo učvršćenjem njezine pozicije.

Na kraju se o povjerenju premijeru glasovalo bez podnositelja ovog prijedloga koji su, negodujući što je u tijeku rasprave o ovoj temi prekinut izravni TV prijenos, napustili sabornicu. Zahvaljujući podršci parlamentarne većine (protiv zahtjeva HDZ-a glasovalo je 76 zastupnika, a samo jedan glas bio je "za") Račanu je i ovaj put izglasano povjerenje.

O PRIJEDLOGU

Obrazlažući prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a predsjednik te stranke dr. Ivo Sanader uvodno je naglasio da dobrosusjedski i prijateljski odnosi sa Slovenijom nemaju alternative, ali da se otvorena pitanja

između dviju zemalja moraju rješavati na pravičnim osnovama (prijateljstvo i dobro susjedstvo ne kupuju se teritorijem). Pojasnio je da je njihov zahtjev upućen u Sabor još prije

Klub zastupnika HDZ-a smatra da je premijer Račan prekršio Ustav jer je prilikom zaključivanja graničnog sporazuma s predsjednikom slovenske Vlade, mimo odluke Sabora a to znači neovlašteno, pristao na to da se Republika Hrvatska odrekne dijela svoga državnog teritorija (teritorijalnog mora).

mjesec dana, kada je to pitanje bilo u žiži interesa i hrvatske i slovenske, pa i međunarodne javnosti (kompleksnost odnosa sa Slovenijom ni danas nije ništa manja). Kako reče, njegovi stranački kolege inzistiraju na ovoj raspravi kao upozorenje aktualnoj, ali i svakoj budućoj vlasti u Hrvatskoj, da se nema pravo odreći niti jednog milimetra hrvatskog državnog teritorija.

Naime, u sporazumu koji je bio predmet dogovora predsjednika vlada Hrvatske i Slovenije premijer Račan je pristao na to da 80 posto Savudrijske valse pripadne Sloveniji i odrekao se dijela hrvatskog teritorijalnog mora za koridor kojim bi Slovenija imala pristup na otvoreno more, kaže Sanader.

Dopune dnevnog reda

- Dopunsko izvješće o radu Upravnog vijeća HRT-a
- Izvješće o poslovanju Hrvatske radiotelevizije za razdoblje od siječnja do lipnja 2002. godine

Državni teritorij neotuđiv i neprenosiv

U nastavku je podsjetio na to da je, prema članku 2. stavak 1. Ustava RH, suverenitet Republike Hrvatske neotuđiv, nedjeljiv i neprenosiv, dok stavak 2. propisuje da se taj suverenitet prostire nad njezinim kopnim područjem, rijekama, jezerima, prokopima, unutrašnjim, morskim vodama i teritorijalnim morem.

Parafiranjem ovog sporazuma, premijer Račan, odnosno hrvatska Vlada, izravno su prekršili Deklaraciju o stanju međunarodnih odnosa Republike Hrvatske i Republike Slovenije, koju je Hrvatski državni sabor donio u ožujku 1999. godine - tvrde zastupnici HDZ-a.

Nitko u Hrvatskoj, pa ni predsjednik Vlade, ne može se u sporazumu s nekom drugom ili trećom zemljom odreći bilo kojeg dijela hrvatskog državnog teritorija, jer je to suprotno Ustavu, tvrdi Sanader. Uostalom, prema članku 112. Ustava Vlada je dužna provoditi odluke Hrvatskog sabora kojem je odgovorna. Međutim, parafiranjem ovog sporazuma premijer Račan, odnosno hrvatska Vlada, izravno su prekršili Deklaraciju o stanju međunarodnih odnosa Republike Hrvatske i Republike Slovenije koju je Hrvatski državni sabor donio u ožujku 1999. Riječ je, kaže, o jedinom validnom dokumentu na temelju kojega sve hrvatske državne vlasti moraju postu-

Međunarodna konvencija UN-a o pravu mora iz 1982. godine, obvezuje hrvatske predstavnike da se zalažu za to da granična crta na moru u Piranskom zaljevu, odnosno Savudrijskoj vali, bude utvrđena sredinom zaljeva.

pati. Naime, Međunarodna konvencija UN-a o pravu mora iz 1982. godine (Hrvatska i Slovenija su stranke ugovornice) obvezuje hrvatske predstavnike - Vladu, Državnu komisiju za

granice, itd. da se zalažu za to da granična crta na moru u Piranskom zaljevu, odnosno Savudrijskoj vali, bude utvrđena po kriteriju ekvidistance (jednake udaljenosti od obale) sredinom zaljeva. Dok se ta crta na moru ne utvrdi obalne države se moraju uzdržavati od bilo kakvih oblika obnašanja vlasti preko središnje crte na moru u zaljevu.

Zbog čega je raspuštena Državna komisija za granice?

Postavlja se pitanje zbog čega je premijer Račan izravno pregovarao s predsjednikom slovenske Vlade Drnovšekom, dok na nižim razinama sve još nije bilo dogovoreno, što je uobičajeni postupak u međunarodnim odnosima, kaže Sanader. Zastupnike HDZ-a zanima i zbog čega je raspuštena Državna komisija za granice u kojoj su bili vodeći stručnjaci međunarodnog prava, pa i prava mora, i umjesto nje imenovana "neka kva podkomisija" u Ministarstvu vanjskih poslova. Interesira ih i zašto je to Vlada napravila tajno, tako da su neki članovi tog tijela uključujući i predsjednika, saznali za tu odluku iz "Narodnih novina". Možda su razlozi navedeni u Izvješću što ga je predsjednik dotadašnje Komisije prof.dr. Hrvoje Kačić još prije godinu i pol dana podnio predsjedniku Sabora, ali to izvješće do dana današnjeg nije obznanjeno, kaže Sanader (zatražio je da se u tijeku rasprave dostavi zastupnicima na klupe).

Iako su veliki dio oporbe i javnosti, pa čak i dijelovi koalicije, javno iskazali otpor dogovoru Račan-Drnovšek, Vlada je ipak prihvatila Sporazum i ovlastila službenicu Ministarstva vanjskih poslova da ga parafira, negodovao je dalje Sanader. Bez obzira na to što je taj sporazum nakon godinu dana povučen (zbog pritiska javnosti, posebice istarskih ribara) zastupnici HDZ-a zahtijevaju da se predsjedniku Vlade izglasa nepovjerenje. Zamjeraju mu, naime, da je neovlašteno pristao na to da se Republika Hrvatska odrekne dijela svog neprijepornog i kompaktnog državnog teritorija (teritorijalnog mora), čime je povrijedio Ustav RH, budući da prilikom zaključivanja sporazuma s predsjednikom slovenske Vlade nije poštivao odluku Sabora.

U svom izlaganju Sanader je spomenuo i Sporazum o Nukleariki

"Krško". Naime još prije nekoliko mjeseci Vlada, odnosno vladajuća koalicija, inzistirala je na što skorijoj ratifikaciji tog dokumenta, iako se već tada znalo da je slovenska strana njegov prijedlog uputila na ocjenu ustavnosti. Ministar vanjskih poslova je - kaže - na tadašnjoj sjednici Odbora za vanjsku politiku izvijestio zastupnike da će hrvatska strana, ako Ustavni sud Slovenije do određenog roka ne da konačni pravorijek u Slovenija ne ratificira sporazum staviti taj dokument izvan snage.

RADNA TIJELA

Na sjednici Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav konstatirano je da se, sukladno odredbi članka 8. Ustava RH, granice RH mogu mijenjati samo odlukom Hrvatskog sabora.

Rečeno je također da je Vlada RH jednoglasno predložila Hrvatskom saboru da razmotri Informaciju o odnosima RH i Republike Slovenije i ugovor između dviju zemalja o zajedničkoj državnoj granici, prije njegovog eventualnog potpisivanja radi davanja prethodnog mišljenja. Budući da nije pribavio prethodno mišljenje Hrvatskog sabora, predsjednik Vlade nije potpisao taj Ugovor već samo stavio prethodni potpis. Na temelju toga izraženo je stajalište da premijer nije povrijedio Deklaraciju o stanju međudržavnih odnosa Republike Hrvatske i Republike Slovenije koju je Hrvatski sabor donio 26. ožujka 1999. godine.

Nakon toga Odbor je većinom glasova prihvatio prijedlog predlagatelja, da se nakon provedene rasprave u Hrvatskom saboru prihvati Odluka o nepovjerenju predsjedniku Vlade Republike Hrvatske gospodinu Ivici Račanu.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja dr. Ive Sanadera predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić**, napomenuo je da bez provjere ne može reći je li prije godinu i pol dana dobio Izvješće gospodina Kačića o radu Državne komisije za granice. No, kako se radi o Vladinoj komisiji ionako ga ne bi mogao uvrstiti u dnevni red Sabora.

Dr. **Zdravko Tomac (SDP)** opovrgao je Sanaderovu tvrdnju da je prijedlogom sporazuma o granici dio hrvatskog teritorija ustupljen Sloveniji. Kako reče, 99% granice definirale su Državna komisija i bivša vlast, prije preuzimanja vlasti ove Vlade (nitko nikada nije dao niti metar hrvatskog teritorija nekoj drugoj državi).

U nastavku je potvrdio da je bio član bivše Komisije za granice, koja je razriješana jer se išlo na novu koncepciju. Budući da je odlučeno da će nova komisija biti locirana pri Ministarstvu vanjskih poslova, logično je - kaže - da je i on, kao potpredsjednik Sabora, prestao biti njenim članom.

Dobrosusjedski odnosi strateški interes obiju zemalja

Nema sumnje da su prijateljski odnosi i suradnja između Hrvatske i Slovenije strateški interes obje zemlje i oba naroda i naša je dužnost maksimalno pridonijeti razvijanju takvih odnosa, kaže premijer **Ivica Račan**. Napomenuo je da je njegova Vlada prije dvije i pol godine zatekla niz

Dode li do međunarodne arbitraže predmet arbitraže će vjerojatno biti ne samo morska granica, nego i zadnjih 7 kilometara granice na kopnu.

neriješenih pitanja između dviju zemalja, od kojih su neka bila otvorena deset godina. Svjesni toga da nerješavanje tih problema može ugroziti nacionalne interese Hrvatske (treba imati na umu da je Slovenija dobar korak ispred nas na putu u europske integracije) pristupili su pregovorima s predsjednikom slovenske Vlade, s nerealnom ambicijom da se sva ta pitanja pokušaju riješiti u paketu. To se posebice odnosilo na četiri ključna problema - otvorena pitanja granica, nuklearku Krško, vraćanje duga Ljubljanske banke hrvatskim štedišama te pitanje pograničnog prometa i suradnje. Takav pristup se, dakako, pokazao nerealnim, ali u razgovorima se došlo do određenog prijedloga koji je parafiran. Naime, Vlada je 19. srpnja prošle godine prihvatila Izvješće o vođenim pregovorima, ovlastila

predsjednicu Komisije za granice da parafira ugovor o zajedničkoj državnoj granici i prosljedila ga Hrvatskom saboru radi davanja mišljenja.

S obzirom na to da se zamisao o rješavanju problema "u paketu" ubrzo pokazala nerealnom, a ni mišljenje Hrvatskog sabora nije bilo pozitivno, taj dokument nije ni stavljen na dnevni red (ostao je samo prijedlog bez pravnih učinaka, tako da ga nije bilo potrebno ni formalno povlačiti).

Po riječima premijera postoje bitne razlike između toga parafiranog prijedloga i potpisanog ugovora o nuklearki Krško. Naime, ovaj posljednji ima pravne učinke i, neovisno o tome hoće li ga slovenski Parlament ratificirati, hrvatskoj strani daje dobre mogućnosti da na drugi način "istjera" svoje interese oko nuklearke Krško.

Uspješna pogranična suradnja

Danas je jasno, kaže Račan, da se problemi moraju rješavati jedan po jedan (pregovori između predstavnika dviju država se nastavljaju). Kao pozitivan primjer spomenuo je potpisani i ratificirani Sporazum o pograničnoj suradnji i prometu koji se uspješno oživotvoruje u korist više stotina tisuća građana s jedne i druge strane granice (otvaraju se i uređuju pogranični prijelazi, itd.). Zajedničkim naporima uveden je - kaže - i privremeni režim na moru, dok se sporazumno ili arbitražom ne odredi granica na moru. Dode li do toga, predmet arbitraže će vjerojatno biti ne samo morska granica, nego i zadnjih 7 kilometara granice na kopnu, kaže Račan.

U nastavku je naglasio da smo uvođenjem privremenog režima u Piranskom zaljevu, ne definirajući unaprijed granicu, osigurali suradnju i mir na tom dijelu granice, a potpisan je i vrlo važan sporazum o prekograničnoj policijskoj suradnji. Kad je riječ o rješavanju otvorenih pitanja i tekućih sporova sa susjedima Vlada će, kaže, i dalje zagovarati miroljubiva rješenja. Izrazio je uvjerenje da demokratskim snagama u zemlji to ide u prilog i da one čvrsto stoje iza te linije, dok snagama konflikta, na obje strane granice, mir u Piranskom zaljevu ne odgovara.

U zaključnom dijelu izlaganja napomenuo je da je bivša Komisija za granice raspuštena zbog toga jer je promijenjen koncept rješavanja graničnih pitanja. Međutim, i u ovom

se slučaju pregovaralo i poštovala se volja ovog Sabora, čak i onda kad je bila testirana samo preko jednog odbora. Na kraju je izrazio uvjerenje da će i zakonodavna i izvršna vlast biti uspješne u rješavanju preostalih otvorenih pitanja između dviju zemalja.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) zahtijevao je da Račan pojasni na koje nedemokratske snage aludira. Kako reče, postoje samo one snage koje su za to da Hrvatska bude slobodna, samostalna i neovisna, i one koje su protiv toga (otac domovine Franjo Tuđman govorio je da takvih ima oko 30 posto). Mi Hrvati se stalno dijelimo, a trebali bismo biti jedinstveni kad nam je cilj isti. **Ivica Račan** pojasnio je da je govorio o demokratskim snagama kojima je u interesu dobra suradnja sa susjednom Slovenijom (i obratno) i snagama konflikta koje bi za mali povod ratovale s njom (takvih je izjava bilo).

Problemi datiraju iz vremena HDZ-a

Govoreći u ime Kluba zastupnika IDS-a, **Damir Kajin** je izjavio da HDZ-ov zahtjev za iskazivanje nepovjerenja premijeru Račanu treba shvatiti kao dio političkog folklora, jer se unaprijed zna da od toga neće biti ništa. Dakako, taj je zahtjev

Vlada možda zaslužuje da joj se iskaže neslaganje kad je riječ o poskupljenju struje ili neizvršavanju predizbornih obećanja, ali ne i kad su posrijedi odnosi sa Slovenijom, koji danas nisu ni lošiji a ni bolji nego 3. siječnja 2000.

legitiman, a pisan je s namjerom da se preduhitri rasprava o odnosima sa Slovenijom, budući da se podnositelji isključivo pozivaju na parafirani sporazum između Račana i Drnovške. Stječe se dojam, kaže zastupnik, da HDZ traži razrješenje premijera samo zbog hrvatsko-slovenskih odnosa, koji vuku svoju genezu još iz njihovog razdoblja te da ih ništa drugo, kad je posrijedi ova Vlada, ne brine.

Po mišljenju zastupnika IDS-a, ova Vlada možda zaslužuje da joj se iskaže

neslaganje kad je riječ o poskupljenju struje ili neizvršavanju predizbornih obećanja, ali kad je posrijedi Slovenija stvari ipak stoje nešto drugačije. Naime, problemi Ljubljanske banke, Sv. Gere, nuklearke Krško, ili razgraničenja na kopnu nisu nastali 3. siječnja 2000. već datiraju iz 1991. godine. Uostalom, i svi ministri vanjskih poslova u bivšim vladama nudili su razgraničenje po formulama 1/4:3/4, ili 1/3:2/3 (gospodin Sanader je u to vrijeme bio drugi čovjek Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske pa to može i potvrditi). Istina je vjerojatno i to da podnositeljima ovog zahtjeva zasigurno nije ni na kraj pameti smjena premijera, jer bi se u tom slučaju uskoro morali sami pozabaviti s nekim zahtjevima Haaškog suda. Sigurno je, međutim, da bi Republika Hrvatska, da su kojim slučajem oni na vlasti, bila izložena daleko većim pritiscima svijeta nego sada.

Parafirani sporazum nepotrebna greška

Svi smo se složili, kaže, da je ovaj parafirani sporazum Račan-Drnovšek bio nepotrebna greška, a rečeno je da ne proizvodi nikakve pravne učinke. Stoga se postavlja pitanje u čemu je spor između Hrvatske i Slovenije, kaže Kajin i podsjeća na to da su još od sredine 19. stoljeća, barem kad je Istra posrijedi, Hrvati i Slovenci uvijek nastupali zajedno. Slovenija trenutno izvozi u Hrvatsku robe u vrijednosti od oko 720 mln. dolara, a mi u Sloveniju svega 420 mln. dolara (deficit iznosi oko 300 mln. dolara). Međutim, kad je riječ o turizmu Slovenci su nam drugi gosti po potrošnji, odmah iza Nijemaca (godišnje troše u našoj zemlji blizu 900 milijuna US dolara). Po mišljenju njegovih stranačkih kolega problem je u malograničnom sporazumu, onome koji, među ostalim, omogućuje slovenskim ribarima da love u dijelu teritorijalnih voda Republike Hrvatske. Međutim, ni taj sporazum ne datira od 3. siječnja 2000, niti od 9. listopada ove godine, nego iz 1997. godine. Naime, prema tom sporazumu 25 slovenskih ribarica moglo je loviti u našim vodama do visine Vrsara, s tim da svaka od njih godišnje ulovi do 2 tone ribe ili dnevno pet i pol kilograma. Sporazumom Račan-Drnovšek od 19. rujna ove godine ta je granica smanjena za najmanje 70

posto (sada SOPS vrijedi do južnih granica Umaga) a ključno je to da se svi ribari, i slovenski i hrvatski, zadržavaju u ovom spornom trokutu od crte sredine do tzv. Crte slovenskog policijskog nadzora (trenutno ovdje lovi između 10 i 15 hrvatskih ribara, a računa se i na maksimalno 8 slovenskih ribara.). To znači da je granica SOPS-a u praksi smanjena za gotovo 20 puta. Prođe li to bez incidenta, sve će se završiti na onoj zoni o kojoj su sami ribari pregovarali, bilo na sredini Piranskog zaljeva, bilo u Umagu ili u Piranu, kaže zastupnik. Napomenuo je da cijeli taj akvatorij kontrolira radarska stanica Hrvatske vojske koja može vrlo lako ustanoviti, primjerice, tko je prerezao ribarske mreže 4. 10. na Savudriji ili počinio neki drugi incident. Bilo bi apsurdno, kaže, da zbog nekoliko tisuća kuna ponovno dodemo u hladnoratovsko stanje sa Slovenijom, kakvo smo imali u kolovozu.

U nastavku je upozorio na činjenicu da je u Istri sve više ribara a sve manje posla za sve njih. Da bi se otklonio njihov opravdani strah za egzistenciju država bi, kaže, zajedno s Istarskom županijom, trebala osigurati povoljne kreditne aranžmane za tzv. zamjenska zanimanja.

Na kraju je izjavio da bi i sam glasovao za razrješenje Vlade kada bi znao da će i ova vlast prilagođavati izborna pravila radi eliminacije malih stranaka. Međutim, kad su posrijedi hrvatsko-slovenski odnosi, to neće učiniti (zahtjev HDZ-a zasigurno ne podržavaju građani Istre, Rijeke, Pule, Primorsko-goranske županije) jer ti odnosi danas nisu ni lošiji a ni bolji nego što su bili na dan 3. siječnja 2000. godine.

Njegovo izlaganje potaklo je više zastupnika na replike. **Jadranka Kosor (HDZ)** opovrgnula je njegovu tvrdnju da je zahtjev HDZ-a dio političkog folkloru te da su podnositelji svjesni da od toga neće biti ništa. U prilog tome napomenula je da se i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, slaže s njihovim zahtjevom. Nije točno ni to da zastupnike HDZ-a ne brine ništa drugo što je vezano uz ovu Vladu. Itekako ih brinu poskupljenja struje, nezaposlenost, ignoriranje Sabora, itd. a najviše odricanje od suvereniteta, kaže zastupnica.

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL) izrazila je neslaganje s Kajinovom tvrdnjom da je HDZ ovim prijedlogom

htio preduhitriti raspravu o odnosima sa Slovenijom. Naime, neizvjesno je hoće li se u ovom Parlamentu uopće provesti rasprava o toj temi, s obzirom na to da je sporni parafirani ugovor o granici mjesecima bio na dnevnom redu, ali zastupnici nikada nisu dobili šansu da o tome raspravljaju. Upitna je - kaže - i ocjena da je taj sporazum nepotrebna greška, s obzirom na činjenicu da je jedini župan koji ga je podržao neposredno nakon parafiranja bio upravo župan Istarske županije, inače predsjednik IDS-a.

Po riječima zastupnice nije točan ni Kajinov navod da je granica izlova ribe po SOPS-u smanjena. Naime, takav sporazum nikad nije stupio na snagu (trebale su 4 godine da ga Republika Slovenija parafira). To znači da ta granica o kojoj kolega Kajin govori, od Vrsara do Ankarana, zapravo nikad nije formalno-pravno zaživjela.

Branimir Glavaš (HDZ) pridružio se zahtjevu **Luke Bebića (HDZ)** da se zastupnike upozna sa stajalištem Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Predsjednik Tomčić je pojašnio da radna tijela nisu dužna prezentirati zastupnicima svoje zaključke u usmenoj formi te da im je izvješće tog radnog tijela dostavljeno na klupe. Dr. **Tonči Tadić (HSP)** se slaže sa zastupnikom Kajinom, da je dio SOPS-a koji se odnosi na ribarstvo presedan u međunarodnim odnosima. Činjenica je, doduše, da je granica ribarenja pomaknuta s Limskeg kanala na Lovrečicu. Međutim, ovim privremenim sporazumom uvodi se patrola slovenske pomorske policije u hrvatskim vodama, a to su posebne okolnosti koje mogu biti presudne kod eventualne arbitraže prema Konvenciji UN-a o pravu mora. Po mišljenju zastupnika Hrvatska je, temeljem stavka 3. članka 60. SOPS-a, jednostavno mogla zatražiti prestanak primjene spomenutog dijela sporazuma.

Ivo Lončar (nezavisni) zamjerio je Kajinu da je, govoreći o idiličnim odnosima između Slovenije i Hrvatske, zajedničkim povijesnim interesima, itd. doveo u pitanje sve one zastupnike koji će nakon njega govoriti drugačije o ovom štetnom sporazumu, na osnovi kojeg se 3/4 hrvatskog teritorija daje drugoj državi. Prigovorio je i predsjedniku Tomčiću što Kajina nije na to upozorio. Naime, u tom slučaju ne treba ni raspravljati o graničnim

pitanjima nego, u skladu s izjavom druga Bakarića kako u socijalizmu nije važno gdje ide granica, možemo Slovincima dati sve što god im još treba, zaključio je zastupnik.

Vladu treba opozvati zbog težih propusta

Po riječima **Ivića Pašalića**, dr.med, u Klubu zastupnika Hrvatskog bloka smatraju da je Vlada Ivice Račana i njegovih koalicijskih partnera, otkad je došla na vlast, izgubila vjerodostojnost na bezbroj primjera te da su njena nesposobnost i često izražavana nestručnost na gospodarskom planu glavni faktor destabilizacije u

Ovu Vladu treba opozvati, ali zbog mnogo težih propusta o kojima bi u Parlamentu trebalo raspravljati (primjerice, zbog katastrofalne gospodarske politike, drastičnog povećanja nezaposlenosti, pogubne demografske politike, itd).

državi. Međutim, unatoč tome njegovi stranački kolege u ovom trenutku dvoje o opravdanosti i oportunistički pokretanja postupka njena opoziva i to iz više razloga. U prvom redu, taj se opoziv inicira u trenutku kad parlamentarne stranke konsenzusom donose odluke u svezi odnosa s Haagom pa bi iniciranje tog postupka, zapravo, rezultiralo učvršćenjem njezine pozicije. Drugim riječima, Hrvatski blok stoji na stajalištu da ovu Vladu treba opozvati, ali zbog mnogo težih propusta o kojima bi u Parlamentu trebalo raspravljati (primjerice, zbog katastrofalne gospodarske politike, drastičnog povećanja nezaposlenosti, pogubne demografske politike, itd.). Po njihovu mišljenju trebalo bi nastojati postići konsenzus oko kriterija na temelju kojih bi ovaj visoki Dom ocjenjivao uspješnost rada ne samo ove, već svake naredne vlade. Pritom treba voditi računa o čitavom nizu stavki, a u prvom redu o uspješnom vođenju vanjske politike i očuvanju suvereniteta.

Zastupnici HB-a drže da i primjer odnosa prema problemu državnih granica u slučaju Piranskog zaljeva govori u prilog potrebi da ova Vlada, u interesu vlastitih građana, što prije

odstupi, ali da bi o (ne)povjerenju trebalo raspravljati u okviru cjelovite rasprave o vanjskoj politici.

Pašalić je u nastavku primijetio da se čitav pregovarački proces koji je prethodio parafiranju spornog sporazuma (koji je u mnogim elementima neprihvatljiv za Hrvatsku), odvijao u ozračju krajnje konspirativnosti, daleko od očiju javnosti i utjecaja ovog Parlamenta. Naime, taj je proces imao sve elemente tajnih pregovora i političke trgovine, što kao model rada mora biti izbačeno iz prakse ove Vlade.

Neprihvatljivo odstupanje od načela crte sredine

Pitanje razgraničenja je, po svojoj naravi, politički vrlo osjetljiv postupak, napominje zastupnik. Tim je veća odgovornost Vlade koja se upušta u pregovore o razgraničenju bez temeljitijih spoznaja odredaba međunarodnog prava, bez analize prakse drugih država, presuda međunarodnih sudskih tijela, itd. Vlada je, očito, pristupila ovom problemu kao političkom problemu, vezujući njegovo rješavanje uz dnevno-političke okolnosti i aktualne političke protike, i teško je pogriješila, kaže Pašalić. Naime, ona nije imala pravo parafirati dokument kojim se, u ime

Vlada je teško pogriješila upustivši se u pregovore o razgraničenju sa Slovenijom bez temeljitijih analiza odredaba međunarodnog prava i prakse drugih država, te pristupivši ovom problemu kao političkom pitanju.

hrvatskog naroda i države, odriče prava iz članka 15. Konvencije o pravu mora, kako bi omogućila Sloveniji da na račun našeg suverenog teritorija postane mediteranska zemlja. Glasujući za takav sporazum Vlada je još jednom postupila potpuno suprotno od raspoloženja i volje hrvatskih građana, ali i struke. Pa i nakon što je parafirani Sporazum povučen, ostaje pitanje je li to učinjeno zato jer je premijer prihvatio mišljenje stručne javnosti, ili iz političkih razloga, odnosno zato što nije dobio potporu svojih koalicijskih partnera.

Teritorijalno more pripada državnom području i ne može se samostalno steći niti ustupiti drugim državama, napominje dalje zastupnik. Već i po toj osnovi neprihvatljivi su - kaže - i oni elementi parafiranog sporazuma kojima se odstupalo od načela crte sredine. Zastupnici HB-a se oštro protive i sadašnjem tzv. privremenom sporazumu koji je bez suglasnosti ovog parlamenta prihvatila Vlada jer se tim rješenjima postupa suprotno međunarodnom pravu. Smatraju da se s našim slovenskim susjedima može raspravljati jedino o tipu crte sredine koji će se u zaljevu primijeniti (tzv. simplificirana ili modificirana). Mišljenja su, također, da će zbog teških propusta u ovom slučaju Vlada snositi političku odgovornost u budućnosti. Zasiurno će se suočiti s time već prilikom prvih sljedećih izbora, no to sasvim sigurno neće biti jedini razlog njezinom odlasku, zaključio je Pašalić.

Nije točna konstatacija da Vlada vodi lošu gospodarsku politiku, primijetila je **Dragica Zgrebec (SDP)**. U prilog tome podsjetila je na činjenicu da je 1999. godina završena s negativnim predznacima u gotovo svim ekonomskim pokazateljima, dok se u mandatu ove Vlade bilježi neprekidni rast društvenog proizvoda, industrijske proizvodnje, prometa u maloprodaji, rasta investicija i potrošnje. Protekle godine je prvi put nakon dugog vremena u gospodarstvu ostvarena veća dobit od gubitaka, što je također posljedica Vladine gospodarske politike, kaže zastupnica.

Opoavgavši Pašalićevu tvrdnju da ova Vlada stimulira rast nezaposlenosti, mr.sc. **Marin Jurjević** je podsjetio na činjenicu da je u zadnjoj godini vladavine HDZ-a stopa rasta nezaposlenosti iznosila 12 posto. Ova Vlada je - kaže - prepolovila tu stopu, što znači da nezaposlenost sada raste duplo manjim tempom, nego da je ostao trend naslijeđen od bivše vlasti. Primjerice, u Splitu je samo tijekom privatizacije HDZ-ovskog tipa nestalo 20 tisuća radnih mjesta.

Nije istina ni to, kaže zastupnik, da ova Vlada ne vraća dug umirovljenicima. Činjenica je, kaže, da je HDZ-ova Vlada uzela umirovljenicima 40 mirovina, što nikada nije htjela priznati. Stoga je vrlo licemjerno da se danas ovu Vladu, koja pokušava vratiti ono što su oni uzeli, optužuje da to ne čini dovoljno brzo.

Zahtjev HDZ-a upućen u proceduru još početkom rujna

Vladimir Šeks je ispravio Pašalićev navod da inicijativa za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade korespondira s vremenom haaške optužnice protiv generala Bobetka i donošenja političkih odluka s tim u svezi. Naime, ovaj zahtjev je Klub zastupnika HDZ-a uputio u saborsku proceduru još 6. rujna (prispio je u Sabor 9. rujna) a dva tjedna nakon toga došla je obavijest da je podignuta optužnica protiv generala Bobetka.

Predsjednik Tomčić je u nastavku izvijestio zastupnike da, prema rezultatima provjere u stručnim službama, u Hrvatski sabor nije prispjelo Izvješće o radu bivše državne komisije za granice, koje je uvodno spomenuo zastupnik Sanader. Dr. **Sanader** je, stoga, predložio da se na sjednicu Odbora za vanjsku politiku ili na plenarnu sjednicu Sabora pozove dr. prof. Hrvoje Kačić, predsjednik raspuštene državne komisije, kako bi o tome informirao zastupnike (nedopustivo je da zastupnici ne znaju što je ta Komisija radila).

Potom se osvrnuo na Pašalićevu tvrdnju da će ova rasprava u Parlamentu učvrstiti Vladu, zato što će većina zastupnika glasovati za nju. Kada bi ta logika vrijedila, onda se oporbeni zastupnici, koji su uvijek u manjini, nikada ne bi trebali javljati za riječ, jer će uvijek biti nadglasani od većine, kaže Sanader (oporba postoji u parlamentarnoj demokraciji upravo radi toga da bi bila korektiv Vladi i vladajućoj većini, te da u Parlamentu iznese glas javnosti). Po njegovim riječima isključivi razlog zbog kojeg su zastupnici HDZ-a zatražili da se glasuje o povjerenju premijeru je činjenica da je on, odričući se dijela hrvatskog teritorijalnog mora, kako bi Slovenija imala pravo pristupa na otvoreno more, prekršio Ustav. Naime, u članku 2. Ustava stoji da je svaki dio hrvatskog državnog teritorija (u teritorij se ubraja i teritorijalno more) neutuđiv i neprenosiv.

U nastavku je konstatirao da se o spornom sporazumu nikada dosad u Saboru nije raspravljalo, iako je doveo do velikih napetosti i u hrvatskoj i u slovenskoj javnosti. Ustrajao je na tvrdnji da je upravo zbog parafiranog sporazuma došlo do sukoba i incidenata u Savudrijskoj vali, budući da su Slovenci smatrali da na temelju toga imaju pravo na 80 posto tog područja (do 99. je odnos bio 50:50).

U svom ponovnom javljanju **Ivić Pašalić**, dr.med, je ponovio svoje stajalište da je Vlada nesposobna i nekompetentna i da je treba smijeniti,

Vlada je nesposobna i nekompetentna i treba je smijeniti, ali ne na ovom pitanju i u ovom trenutku.

ali ne na ovom pitanju i ne u ovom trenutku. Naime, u državi postoje prioriteti, a najvažniji je razrješavanje odnosa s Međunarodnim kaznenim sudom u Haagu.

O granicama odlučuje isključivo Hrvatski sabor

Ispravljajući Sanaderove navode, mr.sc. **Mato Arlović** je napomenuo da se premijer i Vlada ne mogu odreći dijela našeg teritorijalnog mora, jer po Ustavu o granicama odlučuje isključivo Hrvatski sabor (dvostrukom većinom). Osim toga, Vlada je i sama zatražila da Sabor razmotri prijedlog sporazuma, koji je preliminarno potpisan, kao inicijativu te da odluči hoće li je ovlastiti na potpisivanje tog dokumenta. Ta točka je više od godinu dana bila u dnevnom redu, ali do rasprave nije došlo jer je sporazum, zbog pritiska javnosti povučen.

Potaknut prigovorima zastupnika HDZ-a Arlović je još spomenuo da su i bivši premijeri Valentić i Mateša te potpredsjednici HDZ-ove Vlade u neposrednim dogovorima s premijerima i članovima Vlade Slovenije pregovarali o uređenju graničnih pitanja, uključujući i Piranski zaljev.

-Nije točno - kaže dr. **Zdravko Tomac** - da je parafirani Sporazum o granici uzrokovao sukobe oko ribarenja u Piranskom zaljevu. Ta je problematika regulirana Sporazumom o malograničnom prometu i suradnji koji je potpisao tadašnji ministar vanjskih poslova Mate Granić i koji je ovaj Sabor 1997. godine ratificirao. Njime je utvrđeno da slovenski ribari, pod određenim uvjetima, imaju pravo loviti u hrvatskom teritorijalnom moru do određene točke, sve do Vrsara. Problem je nastao onog momenta kad je slovenska strana, prije nego što je taj sporazum proveden, odnosno utvrđeno na koji će se način to regulirati, počela ostvarivati to svoje pravo. Stoga naši ribari traže od Odbora za vanjsku

politiku da se taj dio sporazuma promijeni.

Dogovor Račan - Drnovšek nanio štetu poziciji Hrvatske

Govoreći u ime Kluba zastupnika DC-a dr. sc. **Mate Granić** je uvodno konstatirao da su odnosi Republike Hrvatske i Republike Slovenije dramatično pogoršani, a odnosi s drugim susjedima, posebno s BiH i SR Jugoslavijom, u ozbiljnom zastoju, bez obzira na mogući dogovor o Prevlaci kojeg treba pozdraviti. Po riječima zastupnika dogovor Račan-Drnovšek ili parafirani Sporazum o državnoj granici, bez obzira na to što nije potpisan i ratificiran, nanio je velike štete poziciji Hrvatske (to će doći do izražaja u slučaju međunarodne arbitraže). To je dovelo do snažnog otpora hrvatske stručne i političke javnosti, političkih stranaka i Hrvatskog sabora. Vidjevši da taj dokument neće biti potpisan, slovenska Vlada zaoštrila je odnose s Hrvatskom. Naime, stalnim provokacijama ribara u Savudrijskoj vali pokušala je dokazati da je cijeli akvatorij Piranskog zaljeva slovensko teritorijalno more, što je izazvalo opravdane reakcije hrvatskih ribara. Prijetili su ozbiljni incidenti no, nasreću, hrvatski i slovenski ribari su sami uspostavili dijalog i veći incidenti su izbjegnuti, kaže Granić.

Dogovor Račan - Drnovšek, ili parafirani Sporazum o državnoj granici, bez obzira na to što nije potpisan i ratificiran, nanio je velike štete poziciji Hrvatske (to će doći do izražaja u slučaju međunarodne arbitraže).

U nastavku je podsjetio na činjenicu da su Hrvatska i Slovenija uspješno surađivale u procesu osamostaljivanja te na polju multilateralne odnosa i međunarodnog priznanja obiju država (do 2000. godine potpisale su 34 međudržavna sporazuma i protokola). Upornim radom i pregovorima državnih komisija za granice te ministarstva vanjskih poslova uspješno su završeni pregovori o 663 od 670 km kopnene granice, a ostalo je neriješeno sedam zadnjih kilometara na ulasku u Piranski zaljev te razgraničenje na moru. Napomenuo je da

problem razgraničenja na moru i državne granice Hrvatska nikad nije vezivala s bilo kojim drugim problemom, iako je sa slovenske strane takvih prijedloga bilo. Njena pozicija temeljila se na Konvenciji UN-a o pravu mora (čl.14.) a to znači na crti sredine, te neospornim dokazima da je na dan 25. lipnja 91. obnašala administrativnu i sudsku vlast do kanala Sv. Odorika. Slovenske su pozicije bile sadržane u dva teritorijalna zahtjeva prema Memorandumu Slovenskog državnog zbora iz 1993. godine, tj. cijeli Piranski zaljev i teritorijalni izlaz na otvoreno more kroz hrvatsko teritorijalno more, s tim da je odbijala obvezujuću međunarodnu arbitražu.

Slovensku Vladu primorati na međunarodnu arbitražu

Po riječima zastupnika Hrvatska je nudila moderna rješenja 21. stoljeća, tj. široki i neškodljivi prolaz za sve slovenske trgovačke i ratne brodove, avione i podmornice, uz vrlo povoljan režim te međunarodne garancije SAD-a i EU. Nakon toga premijer Račan, protivno volji saborskog Odbora za vanjsku politiku, hrvatske javnosti i stručnjaka za međunarodno pravo te političkih stranaka, dogovara sporazum o državnoj granici sa Slovenijom, Vlada ga odobrava, a nova predsjednica Državne komisije za granice, Olga Kresović-Rogulja, parafira. To je bilo praćeno i netransparentnim raspuštanjem Državne komisije za granice, na čelu s prof. Kačićem. Međutim, nakon energične reakcije hrvatske javnosti i političkih stranaka ovaj sporazum nije potpisan (i DC je organizirao akciju skupljanja potpisa za njegovo odbacivanje, budući da se ne radi o kompromisu već o svjesnom klasičnom teritorijalnom ustupku).

Očekivati novi dogovor sa Slovenijom o razgraničenju na moru je čista iluzija, kaže Granić. Sada je prijeko potrebna snažna i koordinirana akcija Vlade i Ministarstva vanjskih poslova kako bi se slovensku Vladu primoralo na obvezujuću međunarodnu arbitražu pred Međunarodnim sudom u Haagu (riječ je o potpuno nezavisnoj instituciji, bez političkih pritisaka).

Među ostalim, spomenuo je i to da je Hrvatska, usprkos snažnom otporu oporbe, potpisala i ratificirala Sporazum o nuklearki Krško, i mora ga

se držati. Istina, Slovenija nije ratificirala taj dokument, već to odugovlači kroz proceduru Ustavnog suda. Hrvatska ne smije popustiti rokove za sudsku tužbu tešku 260 mln. dolara i obvezujuću međunarodnu arbitražu, upozorava zastupnik.

Podsjetio je i na činjenicu da se više ne govori ni o rješavanju problema zagrebačke filijale Ljubljanske banke (Hrvatska smatra da je to bilateralni problem dviju država, a Slovenija ga želi prebaciti na problem sukcesije). Okvirni sporazum o sukcesiji je potpisan, ali bez rješenja tog problema teškog 450 mln. eura. Kako reče, neki ugledni financijski stručnjaci smatraju da bi Hrvatska na obvezujuću međunarodnu arbitražu trebala tražiti, zajedno s redovitim i zateznim kamatama, oko 2 mlrd. eura. Taj se problem danas rješava u banci za međunarodna poravnanja u Baselu, za sada bez većeg uspjeha.

Europski iskorak u odnosima dviju država

Spomenuo je i to da su neki članovi vladajuće koalicije doveli u pitanje i Sporazum o malograničnom prometu i suradnji sa Slovenijom, potpisan 1997. godine te jednoglasno ratificiran u Hrvatskom saboru (Slovenski državni zbor ga je ratificirao tek lani). Taj dokument, inače, vrijedi tri godine, ali se može produžiti. Po mišljenju zastupnika njime je napra-

Potpisivanjem Sporazuma o malograničnom prometu i suradnji sa Slovenijom napravljen je europski iskorak u odnosima između dviju država, što je posebno važno za građane u pograničnom području.

vljen "europski iskorak" u odnosima između dviju država, što je posebno važno za građane u pograničnom području. Naime, slovenskim ribaricama omogućava se ulov u hrvatskom teritorijalnom moru (najviše do 50 tona ribe godišnje), a hrvatskim u slovenskom teritorijalnom moru. Budući da je u međuvremenu došlo do bitnih promjena u broju ribarica i ribljem fondu, i na jednoj i na drugoj strani, a Slovenija je donijela i propise

koji smanjuju površinu za ribarenje u njihovom teritorijalnom moru, bilo je opravdano da se, na prijedlog hrvatskih ribara, razmotre članci od 47. do 53. ovog dokumenta. Dakako, ne dolazi u obzir otkazivanje cijelog sporazuma, već ribarske probleme treba riješiti kompenzacijama. Srećom, savudrijski su ribari ozbiljni i razumni ljudi koji znaju štiti nacionalne interese, kaže Granić. Najnoviji dogovor Račan - Drnovšek kojim se, pomoću sporazuma o pograničnom prometu i suradnji pokušava riješiti funkcioniranje ribarskog dijela sporazuma treba podržati, ali on ne rješava pitanje privremenog policijskog režima u Piranskom zaljevu. Nije riješeno ni privremeno razgraničenje na moru, što objektivno nije lako (za to se ne može okrivljavati Vladu) a ni policijski režim u Savudrijskoj vali.

Budući da je parafirani sporazum o državnoj granici sa Slovenijom nanio velike štete hrvatsko-slovenskim odnosima i mogućnostima rješavanja otvorenih pitanja između dviju zemalja, ova Vlada ne može dobiti kredibilitet za izradu nove platforme za pregovore sa Slovenijom o državnoj granici, posebno za razgraničenje na moru, i zato DC ne može dati povjerenje premijeru Račanu, zaključio je Granić.

Ispravljajući njegove navode mr.sc. **Mato Arlović** je napomenuo da se u stavku 1. članka 15. Konvencije o pravu mora govori o crti sredine, a u stavku 2. o iznimkama (na temelju toga je bivši ministar vanjskih poslova Mate Granić često vodio pregovore sa slovenskom stranom o razgraničenju u Piranskom zaljevu.

U nastavku je podsjetio na činjenicu da je 5. lipnja 1996. odlukom našeg Trgovačkog suda, Ljubljanska banka brisana iz pravnog registra. Ta banka, inače, od 29. prosinca 1989. nije imala pravnu osobnost u Republici Hrvatskoj. Spomenuo je i to da je 15. prosinca 1999. sklopljen posebni ugovor o uređenju imovinsko-pravnih odnosa između dviju država (objavljen je u "Narodnim novinama"). U članku 1. tog dokumenta stoji da će se posebnim ugovorima razriješiti pitanje nuklearke Krško i "Ljubljanske banke, glavne filijale Zagreb". Kako će se urediti odnosi sa subjektom koji nije imao pravnu osobnost i zašto je to ostavljeno ovoj Vladi, pita zastupnik.

Nije točan navod gospodina Granića da su problemi ribarenja vezani uz

Sporazum o granicama, primijetila je **Dragica Zgrebec**. Naime, ti problemi proizlaze iz Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji (članci 47. do 52.) koji je u slovenskom Parlamentu ratificiran tek krajem 2001. godine.

Pitanje granica ne može se dobro riješiti "u paketu"

Glasnogovornik Kluba zastupnika HSS-a, **Luka Trconić**, konstatirao je da je zahtjev HDZ-a za iskazivanje nepovjerenja premijeru potpuno legitiman, ali da bi imao daleko više smisla da je ova rasprava provedena u srpnju, kad je ta tema bila aktualna. O tome je - kaže - u međuvremenu raspravljao saborski Odbor za vanjsku politiku. Tom je prilikom HSS zastupao tezu koju zastupa i

Osjetljivo pitanje granica ne može se dobro riješiti, ako se rješava u paketu.

danas, da se osjetljivo pitanje granica ne može dobro riješiti ako se rješava u paketu. Kako reče, njegovi stranački kolege smatraju preekstenzivnom ocjenu da je premijer svojim ponašanjem povrijedio Ustav, zbog čega bi mu trebalo iskazati nepovjerenje. Pitanje je, kaže, kome bi to koristilo, to više što je i sam premijer, nakon svega onoga što se zbivalo u srpnju, očito izvukao određene konsekvence. Iz navedenih razloga Klub zastupnika HSS-a neće podržati prijedlog HDZ-a, zaključio je Trconić.

Nema isprike za kršenje Ustava

Vladimir Šeks je ponovio argumente zbog kojih Klub zastupnika HDZ-a zahtijeva Račanovu smjenu. Napomenuo je, među ostalim, da je Vlada, prije parafiranja spornog sporazuma, trebala donijeti odluku o pokretanju postupka za sklapanje međudržavnog ugovora s Republikom Slovenijom o utvrđivanju granica na kopnu i moru (takav postupak nalaže Zakon o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora). Umjesto toga, ona je u siječnju 2001. tajno donijela zaključke o strategiji i prioritetnim zadaćama u odnosu s Republikom Slovenijom, na temelju kojih je premijer Račan pristupio pregovorima s predsjednikom slovenske Vlade, gospodinom Drnovšekom. U navedenim zaključcima, među ostalim, stoji da, glede prijedloga

granične crte u Piranskom zaljevu, hrvatska strana prihvaća mogućnost da odstupi od sredine u korist slovenske strane, tako da približno dvije trećine zaljeva pripadne Republici

Prema Ustavu, o promjeni državnih granica odlučuje Hrvatski sabor. To znači da nitko nema pravo odreći se ni pedlja hrvatskog državnog teritorija.

Sloveniji. Za razliku od razgraničenja u Piranskom zaljevu, slovenski zahtjev za koridorom kojim bi njihovo teritorijalno more bilo u neposrednom dodiru s otvorenim morem, sadrži zahtjev za ustupanjem teritorija Republike Hrvatske (budući da teritorijalno more, po međunarodnom pravu, pripada Hrvatskoj). Umjesto da se u dogovoru sa slovenskom stranom drži odluke Hrvatskog sabora od 26. ožujka 1999. (imao je imperativni nalog da u pregovorima ne smije ići ispod zamišljene središnje linije Savudrijske vale ili Piranskog zaljeva) Račan je prihvatio da se parafira sporazum sklopljen s predsjednikom slovenske Vlade, prema kojem dvije trećine Piranskog zaljeva pripadaju Sloveniji, negodovao je Šeks. Kako reče, premijer je jako dobro znao, ili je trebao znati, da mimo volje Hrvatskog sabora ne može ići ni na kakvo ugovaranje, dogovaranje niti davanje odobrenja za parafiranje takvog sporazuma. Uostalom, takav postupak nije predviđen ni Zakonom o sklapanju i izvršavanju međudržavnih ugovora. Nema sumnje, kaže zastupnik, da je time prekršen Ustav, budući da je premijer pristao na zahtjev slovenske strane (za to je dobio i suglasnost Vlade) da se 47 m² hrvatskog državnog teritorija koji je nedjeljiv i neotuđiv, odnosno teritorijalnog mora, ustupi Republici Sloveniji.

Prema Ustavu, o promjeni državnih granica odlučuje Hrvatski sabor, napominje zastupnik. To znači da se nitko nema pravo odreći ni pedlja hrvatskog državnog teritorija, darovati ga ili ustupiti nekoj trećoj državi. Naime, teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske je ustavna kategorija i svi su je dužni poštovati, a osobito predsjednik Vlade koji je na to i prisegao. Unatoč tome, on je pogazio odluku Hrvatskog sabora i prekršio Ustav, a tko ne poštuje Ustav

ne zaslužuje povjerenje Hrvatskog sabora, napominje zastupnik. Stoga Klub zastupnika HDZ-a, neovisno o tome je li ovo najpogodniji trenutak za izglasavanje nepovjerenja predsjedniku Vlade, ostaje pri svom prijedlogu.

U zaključnom dijelu izlaganja Šeks je još napomenuo da je štetni ugovor prije godinu dana parafiran potajno, iza leđa Hrvatskog sabora i javnosti. Naime, iz Vlade je najprije plasirana informacija da neće biti parafiran, a čim je Sabor raspušten zbog godišnjih odmora, to se dogodilo. Kritičarima tog dokumenta premijer je uputio vrlo teške kvalifikacije i, umjesto da se od toga ogradio, u rujnu 2001. podnosi informaciju o odnosima Hrvatske i Slovenije, s prijedlogom da Sabor razmotri ovaj ugovor. Taj se materijal već godinu dana "kisel", jer je Vlada tražila da se o tome ne raspravlja, tako da je spomenuti ugovor tek sada došao na dnevni red.

Svoje izlaganje Šeks je završio riječima: "Za kršenje Ustava nema isprike, gospodine predsjedniče Vlade. Kad niste sami htjeli podnijeti ostavku, mi tražimo vaše razrješenje."

Netočnom je **Ivo Lončar (nezavisni)** nazvao Šeksovu izjavu kako će uspjeti dokazati da je predsjednik Vlade prekršio Ustav. Obrazloženje - pristaše gospodina Ivice Račana imat će dovoljno ruku u ovome Saboru u zraku, prigodom glasovanja, koje će mu omogućiti da i dalje krši Ustav.

Radi ispravka Šeksova navoda za riječ se zatim javio **Josip Leko (SDP)**. Kolega sasvim sigurno zna da je pravno neprihvatljivo jednu deklaraciju dizati, u hijerarhiji pravnih propisa, iznad Ustava. Doda li se tome da je Ustav donesen kasnije nema smisla, zbog javnosti, pozivati se na Deklaraciju i oduzimati pravo Vladi da, u skladu s člankom 112, predlaže Hrvatskom saboru zakone i druge akte, vanjsku politiku i unutrašnju politiku.

Tko ne poštuje Ustav, ne zaslužuje povjerenje Hrvatskog sabora.

Vladimir Šeks (HDZ) izjavio je da je Leko komentirao njegov navod, a nije ga ispravio te da je time povrijeđen Poslovnik. Nije citirao da u stavku 1. točke 3. članka 112. Ustava stoji da Vlada provodi odluke Hrvatskog sabora, a ne krši ih. **Baltazar Jalšovec** je uzvratio Šeksu da nije naveo koji je

članak povrijedio Leko, a koristio je instituciju povrede Poslovnika. Djelomično je, dometnuo je, bio ispravak.

Zahtjev legitiman, ali nerealan

Ante Đapić, u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, izjavio je da je zahtjev za ostavkom legitiman, ali objektivno nerealan, jer u nas još nikad nije pao ni ministar a kamoli predsjednik Vlade na zahtjev oporbene stranke. Predlagatelju zahtjeva zamjerio je što se nije konzultirao s preostalim opozicijom ako već očekuju potporu od nje pa ustvrdio da je rasprava ipak dobrodošla.

Uvodno napomenuvši kako je tema veoma zahvalna jer je prilika za kritiziranje svega što je Vlada učinila odnosno nije učinila, zastupnik je podsjetio kako je Klub zastupnika HSP-HKDU-a imao oduvijek jednu dobru praksu - poštovati volju

Vladu se ne podržava, ali ako se prije petnaest dana dala gotovo plebiscitarna načelna potpora za dosad učinjeno u suradnji s Haagom zahtjevi za razrješenjem mogli bi izazvati kontraučinak od onoga što se, eventualno, željelo postići.

parlamentarne većine "koja je takva kakva je". Odabir Vlade i ministara politički i realno je u domeni vladajuće parlamentarne većine i zahtjevi iz oporbe za razrješenjem pojedinog ministra štoviše su ojačavali poziciju pojedinih ministara. Od prakse se odustalo prvi put kad se nije dalo povjerenje Vladi jer su, s obzirom na istupanje HSLS-a, smatrali da je to pitanje "ne legaliteta nego legitimacije" za formiranje nove vlade.

Naglasivši kako je njegov klub oštar kritičar parafiranog sporazuma, Anto Đapić izrazio je žaljenje što u sabornici nije predsjednik Vlade. Nije se, napomenuo je, osjetio prozvanim kad je ovaj izjavio da su neki čak izazivali rat, ali jest spomenuo, ljetos u onoj krizi, da bi bilo dobro da razarač Petar Krešimir oplavi Piranski zaljev. Kritički se osvrnuvši na premijerove riječi o demokratskoj i nedemokratskoj Hrvatskoj te one kako oni koji imaju kritički stav prema Sporazumu dobro ne razumiju politiku, zastupnik je rekao da je Sporazum nanio objektivnu štetu međunarodnom položaju Hrvatske i

da je podijelio hrvatsku javnost. Ispada paradoksalno, naglasio je, da ga je otvaranje krize s Haaškim sudom stavilo, na neki način, u drugi plan, ali problem nije riješen (privremeni režim tek je njegovo odgađanje).

Napomenuvši kako se stvarno može postaviti pitanje tajminga zahtjeva HDZ-a, zastupnik je rekao kako se zahtjev za razrješenjem krize poklapao s krizom u Haag, ali da može samo ojačati poziciju premijera. Jer, ako se prije petnaest dana dala gotovo plebiscitarna načelna potpora za dosad učinjeno u suradnji s Haagom zahtjevi za razrješenjem mogli bi izazvati kontraučinak od onoga što se, eventualno željelo postići.

Pritisci opozicije, ribarskih udruga i ostalih polučile su rezultate - predsjednik Vlade rekao je da je Sporazum mrtav i, na neki način, već se dobio određeni vid zadovoljštine - rekao je zastupnik.

On je zatim podsjetio kako je Klub zastupnika HSP-HKDU-a još 1998. podnio izvješće o odnosima Hrvatske i Slovenije parlamentu jer su to izbjegavali učiniti tadašnja Vlada i ministar vanjskih poslova i kako je Deklaracija rezultat te rasprave. I tada je bilo rečeno da je to radikaliziranje odnosa sa Slovenijom premda su samo - naglasio je - upozoravali da je strana vojska na hrvatskom teritoriju vid okupacije, da je slovenski memorandum o Piranskom zaljevu protivan međunarodnim konvencijama i pravu te da je u slučaju Ljubljanske banke riječ o pljački.

Ponašanje slovenske strane prema hrvatskoj nije incident nego konstanta, od 1993, kojoj se treba oštro suprotstaviti, posebno nositelji izvršne vlasti, pa prema tome i Predsjednik Republike - rekao je Đapić.

Iako je ocijenio da je zahtjev za ostavkom kontraproduktivan, izvijestio je parlament da Klub Vladu ne može podržati kad je riječ o politici prema Sloveniji te da će - jer je premijer praktički povukao Sporazum - ako ostane netko na glasovanju biti suzdržani ili će glasovati protiv Vlade.

Ispravljajući Đapićev navod, dr.sc. **Mate Granić (DC)** rekao je da raspravu o Sloveniji i vanjskim poslovima nije izbjegavao. To je bila jedna od 18 rasprava o vanjskoj politici, napomenuo je, podsjetivši da je kao ministar vanjskih poslova dobio jednoglasnu podršku vanjskopoličkog odbora Hrvatskog sabora za stavove o Sloveniji.

U potrazi za političkim ekstraprofitom

Objašnjavajući zašto se **Klub zastupnika LIBRE** protivi podnesenom zahtjevu, **Jozo Radoš** započeo je izlaganje tvrdnjom o novoj političkoj praksi - pozivanja na protuustavnost, kad nema drugih argumenata. Po tome će uskoro, dometnuo je, biti protuustavno uopće razgovarati sa razine dužnosnika. Podneseni zahtjev bi se, napomenuo je, mogao zvati "u potrazi za političkim ekstraprofitom" (jakim riječima, bez argumenata, jeftino do dobitaka).

Zastupnik je rekao kako uzor funkcioniranja Koalicije svakako nije bilo to što se događalo prilikom parafiranja Sporazuma (na razini, naglasio je, službenika Vlade, a ne premijera), kao niti što nisu bili pripremljeni koalicijski partneri (pa da jedno glasaju ministri u Vladi, a drugo najavljuju članovi Parlamenta). Uzor nije niti to da stranke u Koaliciji svojim ministrima daju, očito, naloge da glasuju, a onda povlače to što su rekli. No to, svakako - izjavio je - nije pitanje za pokretanje povjerenja Vladi.

Jozo Radoš rekao je zatim kako je HDZ imao prigode, dugi niz godina, da riješi tisuću pitanja, a nije ih ni otvorio već ostavio ovoj Vladi. Politika je umijeće mogućega, a njihov zahtjev je, kako reče, umijeće nemogućega, to nije politika, to je magija, opsjena.

Na Sanaderova dobacivanje iz klupe uzvratilo je upitom - kako bi on, koji je bio zamjenik ministra, riješio pitanje odnosa s Republikom Slovenijom.

Za "famoznu" Deklaraciju Sabora, predstavnik LIBRE rekao je da je nastala kao plod aktualnih odnosa, nerazumnih i neeuropskih poteza s one strane granice "pa smo mi hrabreći sebe, a zapravo se ne obvezujući" napravili Deklaraciju, koje se, dometnuo je, da stvar bude gora, žestoki protivnici sporazuma u prvi mah nisu ni sjetili (što govori o značenju koje se pridaje deklaracijama parlamenta).

Priznavši da rješenje iz Sporazuma nije ni tehnologijom ni sadržajem najsretnije rješenje, zastupnik Radoš je ipak upozorio da će posljedica odbijanja biti to da još dugo neće biti riješeno pitanje ne samo morskih i kopnenih granica već i pitanja - Ljubljanske banke, Krškoga, izgrad-

nje cesta. Kako reče, predstavnici Hrvatske još će se desetak godina sudarati sa Slovencima po međunarodnim forumima i oni će slabiti našu, a mi njihovu političku poziciju. U tom ratu će gubiti jedni i drugi, ali Hrvatska zbog orijentiranosti prema Zapadu - više.

Rekavši kako će se još desetak godina "krvariti na pitanjima Piranskog zaljeva", te da će on biti "politička kaljuža" (u kojoj će se moći zametnuti kavga da bi se skrilo nešto drugo - incidenata će biti uvijek kad to bude odgovaralo hrvatskoj ili slovenskoj vlasti, hrvatskoj opoziciji i sl.) te da će "blato iz nje prskati Republiku Hrvatsku i njene odnose te zamagljivati prave projekte", Jozo Radoš je objasnio da su tu razlozi što je u vrijeme dok je bio ministar podržao Sporazum te dosljedno danas kao član Parlamenta za njega uza sve njegove nedostatke.

To je, naglasio je, razlog zašto ne treba prihvatiti prijedlog HDZ-a, koji "tako lagano zaboravlja što nije učinio, nadajući se da će to zaboraviti i hrvatski građani". Pritom, što je najgore, tvrde kako je parafom jednog službenika pogoršan međunarodni položaj Republike Hrvatske - rekao je predstavnik LIBRE.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo: upozorenja kako HDZ sam sebi veže ruke jer krivo radi, a bit će možda sutra odgovorni za rješenje tog pitanja; ocjenu kako je svojim tvrdnjama oslabio opću poziciju Hrvatske, a i onu pred Međunarodnim sudom u Haagu, ako dođe do arbitraže; tvrdnju da bi bilo konstruktivnije da su postavili pitanje povjerenja na reviziji privatizacije, gdje doista nije puno učinjeno i pitanjima zapošljavanja. Ali nisu - jer bi se morali suočiti sa zakonima kojima su legalizirali privatizaciju ili s time da su imali lažno zaposlene i da Hrvatska ima najmlađe umirovljenike u Europi, a vjerojatno i u svijetu, da su ostavili gospodarstvo u ruševinama.

Povrede Poslovnika, ispravci navoda...

Na povredu Poslovnika upozorio je **Luka Bebić**. Jozo Radoš je, po njegovim riječima, održao neprimjeren govor, vrijeđajući i omalovažavajući zastupnike, prvenstveno HDZ-a. Razumije Radošev stav utoliko što je, kako reče, i sam Radoš prekršio Ustav glasujući za Sporazum što ga je parafirao neki službenik.

Predsjedavajući, **Baltazar Jalšovec** priznao je da je Radošev govor bio prilično oštar, ali čulo se ovdje, kako reče, i oštrijih riječi pa ga zato nije opomenuo.

Na povredu Poslovnika ukazala je i **Jadranka Kosor (HDZ)**, rekavši kako nije dopušteno vrijeđati druge zastupnike, a niti - dometnula je - dijeliti im lekcije. A da pritom ništa nije rečeno o temi o kojoj se raspravlja.

Poslovnički prigovor uputio je i **Vladimir Šeks**, rekavši da se Radoš nije držao teme, a i da je vrijeđao je zastupnike. Predsjedavajući je Šeksu oduzeo riječ kada je ovaj ustvrdio kako će Radoš ući u Guinnessovu knjigu rekorda po tome što je izjavio kao ministar obrane o Hrvatskoj vojsci.

Zastupnik se ipak javio ponovo - radi ispravka navoda, rekavši da je Radoš netočno i neistinito izjavio kako vlast Hrvatske demokratske zajednice nije poduzela potrebne korake da uspješno razriješi odnose Hrvatske sa Slovenijom. Hrvatska i Slovenija sklopile su 31 međudržavni ugovor. Da nije bila riječ o ispravku navoda jer Radoš nije spominjao broj sporazuma - bio je prigovor predsjedavajućeg, **Baltazara Jalšovca**.

Jozo Radoš uzvratilo je da je držao lekcije, ali da nije nikog vrijeđao. Imao je poslovničku primjedbu - zastupnici nisu ispravljali netočne navode nego su (pogotovo Vladimir Šeks), iznosili svoje stavove.

Apsolutno netočnima **Jadranka Kosor** nazvala je Radoševe tvrdnje kako zbog HDZ-ove inicijative neće biti riješeno pitanje Ljubljanske banke, Krškoga i sl. Jer, zašto se, upitala je u Sloveniji "prave" da Sporazuma niti nema - zašto ga nisu ratificirali. Nije točno, rekla je zastupnica, niti to da Hrvatska nudi nemoguća rješenja, jer se s inicijativom suglasio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Dr.sc. **Ivica Kostović (HDZ)** izjavio je da nije točno kako se HDZ tek sada sjetio da Deklaracija postoji. U Odboru za vanjsku politiku većina zastupnika (i HDZ-a i drugih stranaka) upozoravala je da Sporazum nije u skladu s Deklaracijom te da je predsjednik Vlade ignorira.

Ispravljajući Radoševu napomenu o "900 milijuna maraka odnosno 500 milijuna eura" duga Ljubljanske banke, **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** je upozorio da je dug Ljubljanske banke točno 450, a ne 500 milijuna eura. Sa 50 milijuna eura odnosno 100 milijuna maraka, kako reče, moglo se

pomoći branitelje Herceg-Bosne koji su u temelje hrvatske države ugradili svoje živote. Apelirajući da se ne potcjenjuje braniteljsku populaciju rekao je kako će ona, jer će joj hrvatski narod dati povjerenje, formirati buduću vladu. Oni su, naglasio je, deset godina služili hrvatskoj državi i hrvatskom narodu, stali na čelo pod zapovijedanjem vrhovnog zapovjednika i oca domovine, dr. Franje Tuđmana i neće odstupiti od njegove politike ni milimetar lijevo ni desno. Zastupnik je još napomenuo kako će građanska opcija pobijediti "kad na vrbi rodi grožđe".

Radi ispravka Radoševa navoda javio se zatim dr.sc. **Ivan Čehok (HSL)**. Nije točno da Piranski zaljev opterećuje odnose sa Slovenijom. Slovenci, naime, bez obzira na Piranski zaljev izvrsno ulaze sa svojim tvrtkama u Hrvatsku i jako dobro posluju (primjer Mercator) i "žive na neki način na naš račun". Radoševu tvrdnju osporio je i podatkom - još u 2001. Hrvatska je imala 286 milijuna dolara negativnog salda sa Slovenijom, a nakon svih ovih problema negativni saldo je u šest mjeseci ove godine 200 milijuna.

Da samo liberali to mogu smatrati ispravkom netočnog navoda - bio je komentar predsjedavajućeg Baltazara Jalšovca.

Da nije točno kako će Piranski zaljev dugo ostati između Hrvatske i Slovenije jedna kaljuža u kojoj će se mutiti međudržavni odnosi - izjavio je, ispravljajući Radoša, **Ante Beljo (HDZ)**. Kao bivši ministar obrane Radoš bi trebao znati, rekao je, kako od Hrvatske neće ostati ništa bude li svoj teritorij ustupala susjedima, u skladu snjehovim pretenzijama, kako tko bude tražio.

Mr.sc. **Ivan Penić (HDZ)** podsjetio je kako je uvjet pristupanja Europskoj uniji da zemlja ima riješeno pitanje granica. Prema tome, Sloveniji je više nego Hrvatskoj stalo da se to riješi, jer "nju to bolje pritišće nego nas" pa će problem biti razriješen kroz nekoliko godina. Masonska vrijeđanja (tipa - za to nešto treba znati, a eto mi ništa ne znamo) neće, dometnuo je, Radošu osigurati glasove.

Juraj Njavro, dr.med. (HDZ) rekao je da bi morao ispraviti cijelo Radoševu izlaganje, ali neće jer za to nema potrebe. Kako reče, ovaj na top listi praznih i brzih riječi zauzima prvo mjesto.

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL) ocijenila je da su odnosi sa Slovenijom

složeniji nego ikad prije, da i nakon uspostave privremenog režima postoji nezadovoljstvo na terenu (a suživot se može uspostaviti samo ako su zadovoljni upravo ljudi uz granicu). Za krizu koja je ljetos eskalirala odgovornost je na Vladi. Nije točno, da je za sve kriva Hrvatska i njezini građani, jer nijedan incident nije napravljen u Savudrijskoj vali od strane hrvatskih građana, ribara ili države. Dok, s druge strane, iza dijela incidenta u Savudrijskoj vali stoje institucije slovenske države.

Arbitraži će naškoditi parafirani Sporazum (posebno ako to bude ad hock arbitraža ili OESS mehanizam), a ne ova rasprava - rekao je dr.sc. Mate Granić.

U ime predlagatelja

U ime predlagatelja, dr.sc. **Ivo Sanader** apelirao je na zastupnike da se koncentriraju na ono bitno i potpuno odbace Radoševo izlaganje koji je, kako reče, saborsku govornicu iskoristio kao politički pokušaj obračuna s neistomišljenicima. Nastavljajući, nakon napomene predsjedavajućeg **Baltazara Jalšovca** da je on sada tako počeo, **Ivo Sanader** je upozorio da je tema rasprave - je li predsjednik Vlade prekršio Ustav ili ne, a ne to je li neka jučerašnja vlast mogla učiniti ovo ili ono. Zbog toga se, objasnio je, inzistiralo na zahtjevu - unatoč nekim drugim važnim temama na političkom dnevnom redu. Prema Ustavu rasprava se, podsjetio je, morala provesti u roku trideset dana po upućivanju zahtjeva u Sabor.

Nakon što je dodatno pojasnio smisao HDZ-ova prijedloga, zastupnik je rekao kako nikakva kaljuža niti nesporazumi sa Slovenijom ne dolaze u obzir. Slovenija je prijateljska i

Tema je rasprave - je li Predsjednik Vlade prekršio Ustav ili ne, a ne to je li neka jučerašnja vlast mogla učiniti ovo ili ono.

dobrosusjedska zemlja i takvi odnosi s njom nemaju alternativu. Nikom nije ni nakraj pameti negirati zajedničku prošlost, a niti zajedničku budućnost (u ujedinjenoj Europi). Ali se upravo otvorena pitanja moraju rješavati u atmosferi dobrosusjedstva i na temelju pravičnosti.

Predstavnik predlagatelja još je upozorio da za (štetan) Sporazum nisu

čak bili ni koalicijski partneri SDP-a, a niti opozicija i javnost; rekao da nije riječ o HDZ-ovoj već o deklaraciji Hrvatskog sabora i da je moraju poštovati svi predstavnici državne vlasti, prije svega Predsjednik Vlade; naglasio kako HDZ ne prikuplja političke poene već da je riječ o nacionalnim i državnim interesima; ustvrdio kako i odsustvo Ivice Račana iz sabornice (u tom trenutku) svjedoči o tome koliko respektira sudionike rasprave odnosno o tome da ga uopće ne zanimaju njihovi argumenti.

Uzvrćajući na kritiku, Jozo Radoš je upozorio Sanadera kako predlagatelji proglašavanjem da je Sporazum protuustavan takvim proglašavanju i rad Komisije. Vi ćete apriori proglasiti protuustavnim pokušaj svakog rješavanja graničnih pitanja, jer se uvijek pritom mora dati jedan dio teritorija da bi se dobio drugi. Zbog takvog vezanja ruku Vlada ne bi smjela ništa činiti - rekao je zastupnik.

Ispravljajući Sanadera, mr.sc. **Ivo Škrabalo** je rekao da se može raspravljati i o motivima i o terminu izlaska zahtjeva da se pokrene pitanje povjerenja Predsjedniku Vlade. Ne može se, dometnuo je, tražiti odbacivanje neke rasprave jer svaki je zastupnik slobodan govori što god mislio o dokumentu na dnevnom redu.

Potrebno je raspravljati o odnosima Hrvatske i Slovenije

Dr.sc. **Vesna Pusić** je u ime **Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a** uvodno ustvrdila kako rasprava pokazuje da je u ovom trenutku potrebno raspravljati o odnosima između Hrvatske i Slovenije - o problemu i metodologiji pregovora o definiranju granice. Raspravlja se, međutim, da li je premijer prekršio Ustav pregovarajući s premijerom susjedne države, što im je, naglasila je, više-manje u opisu radnog mjesta.

Razgovara se, rekla je zastupnica, zapravo o tome je li bilo protuustavno nešto što uopće ne postoji - o (nepotpisanom) prijedlogu koji se koalicijskim partnerima činio tako upitnim da nije niti potpisan, a i nije se ni spominjalo da bi došao na ratifikaciju u Parlament.

Vesna Pusić još je upitala je li se i u kojem parlamentu glasovalo toliko puta o povjerenju vladi ili premijeru iz kojih je parlamentarna većina i

izvijestila zastupnike kako će klubovi HNS-a, PGS-a i SBHS-a podržati premijera.

Razgovara se o tome je li bilo protuustavno nešto što uopće ne postoji - o (nepotpisanom) prijedlogu koji se koalicijskim partnerima činio tako upitnim da nije niti potpisan, a i nije se ni spominjalo da bi došao na ratifikaciju u Parlament.

Ispravljajući navod zastupnice, Vladimir Šeks je rekao da je netočna tvrdnja kako se u parlamentu raspravlja je li Predsjednik Vlade prekršio Ustav zato što je razgovarao s predsjednikom slovenske vlade. Premijer Ivica Račan je, u smislu zakona, sklapao ugovor koji pretpostavlja odricanje od dijela državnoga hrvatskog teritorija - rekao je zastupnik, dometnuvši kako je nepoznavanje prava "dopušteno onima koji ga ne poznaju".

Važno je da političari šalju umirujuće poruke

Dr.sc. **Zlatko Kramarić** izvijestio je zastupnike da Klub zastupnika LS-a neće glasovati za nepovjerenje Vladi Ivice Račana. Izlaganje je započeo upitom - ima li smisla da ista govori kad mu je kolega Rojs "unaprijed, očito zagledan u kuglu" onemogućio bilo kakvu pobjedu na izborima" - te apelom da se građanima prepusti da odluče o nekom drugom sazivu parlamenta.

Podsjetivši kako su svojevremeno naši očevi vikali "Trst je naš", zastupnik je izrazio nadu da se u tom smislu neće ponoviti situacija s polovicom Savudrijske vale. Ustvrdio je zatim kako su očito neka pitanja i "za naše dobre susjede" također dobivala neku dimenziju koja je bila više iracionalni pokušaj da se iskoristi bolji međunarodni položaj koji su Slovenci stekli stjecajem povijesnih okolnosti prije desetak godina te da su pokušavali neke svoje traume rješavati i na račun Hrvatske. Dobrosusjedski i stabilni politički te gospodarski odnosi sa Slovenijom utoliko su važniji, upozorio je, što će to uskoro biti zemlja s kojom ćemo imati šengensku granicu. S tim u svezi ukazao je na komparativne

prednosti koje Slovenija i Hrvatska vuku iz nedavne prošlosti i potrebu zajedničkog nastupa prema trećima, jer tržišta su kompatibilna.

Važna je dobra povezanost s njima, naglasio je, rekavši kako neki put Slovenci koridore nevoljko otvaraju

Pojačati poziciju Vlade (ministra) u budućim pregovorima. Krivnja nije samo na hrvatskoj strani, i slovenska pokazuje nevoljkost, a i zbog dnevnopolitičkih svrha ide na zaoštavanje odnosa, a sve to hrvatskoj strani osigurava da (nepostojeći) Sporazum neće imati bitniju ulogu u budućoj arbitraži.

prema Hrvatskoj. Daleko im je važnije da cestovno, kao zemlja koja prije svega brine o svojim interesima, forsiraju sjever-jug, sve ono bliže Ljubljani, a teško se otvara pitanje povezivanja Maribora i Zagreba.

Važno je da političari s obje strane šalju umirujuće poruke, a nikako da njima podgrijevaju javnost i dolijevaju ulje na vatru - izjavio je predstavnik LS-a, rekavši kako su upravo iz tih razloga Damir Kajin i on posjetili istarske ribare i s njima otišli u Savudrijsku val. Taj odlazak bio je, naglasio je, na tragu ocjene Liberalne stranke, iz srpnja 2001. kako Sporazum nije najsretniji te da je na potezu trebala biti Slovenija jer ulazi u EU, dok je Hrvatska bila u poziciji da čeka i otvori druga neriješena pitanja (Ljubljanska banka, Nuklearna, cestovni koridori i sl.). Ribarima su rekli da državnu politiku ipak treba voditi Vlada, Parlament.

Rješenje problema u Piranskom zaljevu bila bi dobra poruka međunarodnoj zajednici i olakšalo bi se rješavanje problema s granicama na istoku, rekao je zastupnik, dometnuvši da razgovorima nema alternative, s tim da se ne smiju voditi iz pozicije inferiornoga.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo apel da Parlament pojača poziciju Vlade (ministra) u budućim pregovorima te ocjenu kako krivnja nije samo na hrvatskoj strani (i slovenska pokazuje nevoljkost, a i zbog dnevnopolitičkih svrha ide na zaoštavanje odnosa,

primjerice Memorandumom kojim je cijeli Piranski zaljev proglašen njihovim - a sve to hrvatskoj strani osigurava da (nepostojeći) Sporazum neće imati bitniju ulogu u budućoj arbitraži.

Ispravljajući Kramarića, Ljubo Česić-Rojs rekao je kako je izjavio da će građani odlučiti tko će pobijediti na izborima - oni i hrvatski narod, koji je na svojoj koži osjetio što je dosad napravila građanska opcija koju zagovara Kramarić. Normalno je, napomenuo je, da neće dati povjerenje onima koji ih procesuiraju - primjerice njega (Rojsa) koji je u Bjelovaru pozdravio sa "Hrvatice i Hrvati". Uz upit je li trebao zapjevati "Po šumama i gorama", dometnuo je da će pobijediti branitelji na čelu s Gotovinom, Ademijem, Thompsonom, Čondićem - oni koji neće varati, lagati, nemaju demagogije i znaju raditi.

Nepovjerenje Vladi

Joško Kontić je izvijestio premijera da je **Klub zastupnika HSLS-a** za izglasavanje nepovjerenja njemu i Vladi jer je parafiranjem Sporazuma sa Slovenijom prekršio i derogirao načela parlamentarne demokracije. Izlaganje je zastupnik započeo upitom - čemu tolika nervoza u dijelu zastupnika - nema razloga, kako reče, da i svaku večer grupa dobro plaćenih ljudi ne raspravlja o bitnim pitanjima.

Točno je da se ova rasprava odvija u trenutku kad je to političko pitanje

Parafiranjem Sporazuma sa Slovenijom prekršeno je i derogirano načelo parlamentarne demokracije.

u sjeni odnosa Hrvatske s Haaškim sudom, ali tko može reći da je odnos s Haagom važniji od hrvatske granice. Ili da su pitanja poput poreza i struje važnija od ovih. Nema manje ili više važnih, a pogotovo ne može biti nevažno pitanje granica. I dobro je da se o ovome raspravlja zato barem da bi svi izrazili uvjerenje kako se pitanje hrvatskih granica više nikad neće odlučivati ratom, kao što se odlučivalo kroz povijest, da će se riješiti isključivo mirnim, diplomatskim putem. Ta poruka, naglasio je Kontić, u ovom trenutku može biti važnija i od samog ishoda glasovanja o povjerenju Predsjedniku Vlade.

Zastupnik je, nadalje, izjavio kako stoji činjenica da Hrvatska para-

firanjem Sporazuma nije prošla dobro i da to nije bio dobar politički potez (o tome svjedoči i premijerovo odustajanje). Nažalost, sam problem s kojim se Hrvatska može suočiti prilikom moguće arbitraže može biti definiran i rezultatima današnjeg glasovanja. Naime, zavrti li se stvar kako predviđa Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav hrvatske bi se pozicije osnažile - izglasavanjem nepovjerenja Račanu pregovaračka bi pozicija Hrvatske uoči moguće arbitraže bila jača. Može se, međutim, s obzirom na iskustva u protekle dvije i pol godine i deset prethodnih očekivati da će Ivica Račan dobiti podršku. I to - naglasio je - upravo na pitanju na kojem je napravio jedan od najvećih političkih gafova.

Izglasavanjem o povjerenju zapravo će se napraviti još jedan korak koji će opteretiti odnose sa Slovenijom i bitno oslabiti hrvatsku poziciju uoči arbitraže - rekao je Joško Kontić.

Podsjetivši zatim na odluku ovog saziva parlamenta da se polupredsjednički sustav promijeni u parlamentarni, zastupnik je ustvrdio da se, nažalost, umjesto moćnog parlamenta i moćnog Predsjednika Republike dobio još moćniji predsjednik Vlade. I slučaj o kojem se raspravlja pokazuje da je najveća koncentracija moći u državi u rukama jednog čovjeka.

Povodom upita kritičarima Sporazuma gdje su im argumenti i analiza, Joško Kontić odgovorio je protupitanjem - a kakvu je to analizu imao Predsjednik Vlade kad je išao u parafiranje sporazuma. Ponajprije, raspuštena je stručna komisija koja je bila na tragu dobrih rješenja, pregovarač se nije okružio eminentnim stručnjacima nego se, kako reče, poput Johna Waynea sam uputio na pregovore, da bi na kraju morao raterirati, čime su pozicije Hrvatske bitno oslabljene. Nije baš točno da se nije ni s kim konzultirao, ispravio se zastupnik - na sjednici Odbora za vanjsku politiku čuo je mišljenje predstavnika svih stranaka i, napokon, stav Odbora - da se protivi parafiranju sporazuma.

U ime HSLS-a, Kontić je upitao Račana je li predsjednik Mesić, kao nositelj vanjske politike, znao za njegove namjere i je li bio informiran o razgovorima s Drnovšekom te je li znao da će njegova službenica po njegovu nalogu parafirati sporazum za koji svatko u Hrvatskoj danas zna da je štetan.

Ustvrdivši da oporba ima argumenta koji dokazuju tu ocjenu,

predstavnik HSLS-a je, najprije, spomenuo deklaraciju iz 1999. Svidala mu se ili ne, svaki član parlamenta je mora provoditi dok je ne zamijeni neka druga deklaracija ili stav. Da se ovo dogodilo u nekoj drugoj zemlji svi bi shvatili da su ugroženi temelji parlamentarne demokracije i u svakoj zreloj demokratskoj zemlji gospodin Račan više ne bi bio premijer, a zbog prekršenog stava Sabora najvjerojatnije nitko neće odgovarati - rekao je Kontić. Podsjetivši na žestoke kritike koje je HDZ-u i Franji Tuđmanu upućivao HSLS, rekao je da bi bivši predsjednik Republike, da se našao u Račanovoj ulozi, barem sazvao VONS.

Da to nije jedino nepoštovanje odluka parlamenta pokazuje i kršenje Deklaracije o odnosima s Haagom. Vlada, naime, ne izručuje i odvjetničkom timu Ante Gotovine one dokumente koje je dalo tužiteljstvu, a i neki visoko pozicionirani policijski faktori krše Deklaraciju o Domovinskom ratu. Sramotno je po parlamentarnu demokraciju, naglasio je predstavnik HSLS-a, što se neki već ograđuju od zaključaka koje je konsenzusom parlament donio prije nekoliko dana. HSLS neće na to pristati jer se zalaže za načela parlamentarne demokracije i uvjeren je da će vrlo skoro doći vrijeme kad će se odluke Sabora poštovati.

Klub zastupnika HSLS-a dvojio je kako se postaviti da se ne bi dodatno otežala pozicija Hrvatske pred arbitražom, ali je presudna bila ocjena o jednoj stvari iznad svih političkih utakmica - zastupnici su se prisegom zakleli da će odgovorno i pošteno provoditi i poštovati načela parlamentarne demokracije, a predsjednik Račan ih je prekršio - zaključio je Joško Kontić.

Predsjednik Vlade nije prekršio Ustav

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je mr.sc. **Mato Arlović** da bi izrazio neslaganje s onime što se pokušava imputirati Vladi i premijeru. I oni se, rekao je, slažu da bi premijeru trebalo iskazati nepovjerenje kad bi se dokazalo da je prekršio Ustav, a i on sam bi dao ostavku da je tako.

Tvrđnju da tako nije, mr. Arlović je potkrijepio argumentima. Najprije je podsjetio kako je prema Ustavu (članak 8) za uređivanje granica

nadležan samo Hrvatski sabor (odlučka dvotrećinskom većinom), dok je Vlada odgovorna za odluke i prijedloge koje donese kolektivno.

Premijera se optužuje pozivom, među ostalim, da nije poštovao Deklaraciju o stanju međudržavnih odnosa Republike Hrvatske i Republike Slovenije (točka 4) te da je time povrijedio članak 2. Ustava. Točka 4. Deklaracije poziva se na članak 2. Konvencije UN-a o pravu mora, a taj članak - upozorio je mr. Arlović - govori samo o definicijama suvereniteta. Što se, pak tiče linije

Nečega što nije stupilo na snagu ne možete se ni odreći, niti može prestati važiti. Vlada je poštovala ne samo Ustav, svoje ovlasti i obveze već i Deklaraciju. Zbog preliminarnog potpisa riječ je o tzv. preliminarnom pravnom aktu. Hrvatski sabor mora odlučiti o arbitraži, s obzirom na to da je odluka o granicama isključivo u njegovoj nadležnosti.

razgraničenja na moru to govore članci 7, 9 i 10, pozivom na članke 12, 15. i 16. Konvencije. U vrijeme donošenja Deklaracije tadašnja se vlast, misleći da će ostati na vlasti vrlo lukavo, po tvrdnji predstavnika SDP-a, pozvala na članak 2. Konvencije ("dok se ta crta na moru ne utvrdi, obalne države..."). A kako će se utvrditi nego na Konvenciji, a Konvencija sasvim otvoreno kaže o čemu se radi.

Deklaracija isto tako vrlo jasno kaže u točki 11. da je prije konačnog potpisivanja Ugovora o utvrđivanju graničnih crta na moru i kopnu Vlada RH obvezna Zastupničkom domu Hrvatskoga državnog sabora podastrijeti na potvrdu usuglašeni tekst ugovora.

Vlada RH je u cijelosti ispoštovala točku 11. Deklaracije - zatražila je od Sabora mišljenje prije nego što donese odluku o konačnom potpisivanju ugovora. Preliminarni potpis (Vlada je, doduše zauzela stajalište da predsjednica Komisije može potpisati) nema ništa drugo do karakter tzv. preliminarnog pravnog propisa, odnosno akta. Da je tako najbolje

govori članak 30. (mogućeg) ugovora u kojem stoji da se on potvrđuje u skladu s unutarnjim zakonodavstvom ugovornih strana, da stupa na snagu danom primitka zadnje obavijesti diplomatskim putem (u skladu sa Zakonom o međunarodnim ugovorima, Ustavom i načinom odlučivanja u Hrvatskom saboru.

Da parlament nije raspravljao ni o informaciji a kamoli odlučio o potpisivanju ugovora - rekao je zastupnik Arlović, dometnuvši kako se Vlada političkim stavom ogradila, ili odrekla političke napore da postigne neki dogovor.

Nečega što nije stupilo na snagu ne možete se ni odreći, niti može prestati važiti - objasnio je predstavnik SDP-a, naglasivši da je Vlada poštovala ne samo Ustav, svoje ovlasti i obveze već i Deklaraciju.

Prema njegovoj tvrdnji, nezadovoljstvo ribara bilo je upućeno na krivu adresu. Vlada je odgovorna i za provedbu Sporazuma o malograničnom prometu, no njime je utvrđeno da se u teritorijalnom moru Hrvatske i Slovenije može loviti riba. A o praksi bolje da se ne govori, dometnuo je, jer ona zapravo nije išla u prilog povlačenju crte razgraničenja.

Napomenuvši kako se ne protivni prikupljanju političkih poena, zastupnik SDP-a je upozorio da, kad se već ističe parlamentarna demokracija, valja voditi računa da je i vladavina prava jedno od ustavnih načela. U tom pogledu je posve jasno da Vlada preliminarnim potpisom (predsjednice Komisije) nije preuzela obvezu.

Kad je, pak, riječ o upozorenjima u svezi s Komisijom, on je podsjetio da su 1997. pregovore o razgraničenju i cjelokupnoj granici bili preuzeli ministri vanjskih poslova, da su 1995, 1996. i 1999. pregovarali premijeri. I da je državna, diplomatska, komisija pretvorena u stručno tijelo koje je davalo sugestije i prijedloge. Što nije nelegitimno, dometnuo je zastupnik, naglasivši ponovo da konačnu odluku donosi Hrvatski sabor.

Ustvrdivši kako mu je jasno što neki nemaju želje ni mogućnosti dati Vladi povjerenje, mr. Arlović je objasnio da je u pozadini toga zapravo to što bi joj time, kako reče, dali povjerenje da ispravi ono što su oni pogriješili (a ne žele priznati grešku za to što su činili i predložili Hrvatskom saboru). Naveo je i primjer - 1999. ratificiranog Ugovora o uređenju imovinsko-pravnih odnosa

sa Slovenijom u kojem stoji da će se razrješenje odnosa u svezi s Nuklearnom elektranom Krško i Ljubljanskom bankom - glavnom filijalom u Zagrebu urediti posebnim ugovorima, a u to vrijeme glavne filijale više nije bilo u Zagrebu (brisana je iz registra još 1996). Nekorektno je i nije fer to isporučivati kao teret i odgovornost ovoj Vladi. Bivša, a ne ova vlast - naglasio je zastupnik - treba odgovoriti na pitanje tko se igrao sa štednjom hrvatskih građana kod Ljubljanske banke. A ova, kao pravni sljednik mora tražiti rješenje za to i druga pitanja razgraničenja sa Slovenijom i drugim državama nastalom na prostoru bivše Jugoslavije.

Predstavnik SDP-a završio je izlaganjem tvrdnjom kako nema arbitraže koja će se nametnuti hrvatskoj državi bez Hrvatskog sabora, jer on mora odlučiti i o arbitraži, s obzirom na to da je odluka o granicama isključivo u njegovoj nadležnosti. Prema tome, nije fer sugerirati kako bi preliminarni potpis mogao opteretiti odnose pred arbitražnim sudom.

Ispravljajući Arlovića, Vladimir Šeks je upozorio da u odluci Hrvatskog sabora iz ožujka 1999. stoji kako su prilikom utvrđivanja granične crte na moru hrvatski predstavnici dužni zauzimati se za središnju crtu. Odgovornost Predsjednika Vlade je u tome što prije konačnog potpisivanja prijedlog sporazuma nije poslao na mišljenje Hrvatskom saboru. Zna se da je razlog tome bila procjena kako će Slovenija oštro primjenom šengenskih pravila otežavati Hrvatskoj situaciju te da će to, možda, utjecati na razrješenje i ostalih pitanja, ali to se izjalovilo, a ostala je jedino gola činjenica da je prekršen Ustav.

Nije točno da tadašnja hrvatska Vlada nije znala, kad je potpisan imovinski sporazum, o manevrima slovenske Vlade, ali to je bio način da se navede kako će se to rješavati posebnim sporazumima.

Nitko nema pravo trgovati s hrvatskim suverenitetom

Zaključno rekavši kako nitko, pa ni Predsjednik Vlade, nema pravo trgovati s hrvatskim teritorijem i suverenitetom, dr.sc. **Anto Kovačević (HKDU)** uvodno je priznao dvojbu - ima li smisla uopće o tome raspra-

vljati i je li ova tema došla u pravom trenutku s obzirom na to da se netom prije mjesec dana dalo povjerenje Vladi, kako reče, glede Haaškog kamena o vratu. Nametnuo mu se i upit - ne učvršćuju li samo svojim zahtjevom kolege iz HDZ-a položaj predsjednika Račana, jer "gimnastikom ruku" Vlada se ne može promijeniti.

Zastupnik smatra da itekako ima smisla raspravljati o hrvatsko-

Ni predsjednik ni Vlada neće pasti na haaškim pitanjima i na Piranskom zaljevu već na drvima, struji, plinu. Koja je ironija, koja sudbina, da Vlada koju vode socijaldemokrati pada na socijalnim pitanjima i vodi najrigidniju antisocijalnu politiku, desničarsko-liberalnu politiku u gospodarstvu.

slovenskim (ne)sporazumima jer nitko nema pravo trgovati s hrvatskim suverenitetom. Kako reče, Hrvatska nije djedovina nijednog pojedinca pa makar on bio predsjednik Vlade s kancelarskim ovlastima.

Skrenuvši pažnju kako je predsjednik priznao svoju grešku, Ante Kovačević, naglasio je da ni predsjednik ni Vlada neće pasti na haaškim pitanjima već na drvima, struji, plinu, koji poskupljuju iz dana u dan. Koja je ironija, koja sudbina, rekao je, da Vlada koju vode socijaldemokrati pada na socijalnim pitanjima i vodi najrigidniju antisocijalnu politiku, desničarsko-liberalnu politiku u gospodarstvu. Ona je pala davno - onog trenutka kad je biračima obećala, a nije ispunila 200 tisuća novih radnih mjesta, reviziju pretvorbe i privatizacije. Danonoćno je, podsjetio je, kritizirala HDZ zbog "krivog modela", a čim je došla na vlast preuzela ga je, prisilivši i biskupa Bozanića da drugi put progovori o "grijehu struktura".

Vlada je, po ocjeni Kovačevića, pala i onog trenutka kad je rekla da je predsjednik Tuđman Hrvatsku odveo u izolaciju, a da će je ona otvoriti prema svijetu. Otvorila ju je, ali "kao ribu od glave do repa i predala je bjelosljetskim... međunarodnim čim-

benicima - činovnicima i birokratima".

Zastupnik je rekao da kao hrvatski antiglobalist ne priznaje nijedan poredak, posebice ne ovaj novi koji se rađa - "übermensch", koji želi progutati Hrvatsku i sve druge narode te cijeli svijet radi svojih gospodarskih interesa. Vlada je, po njegovoj tvrdnji, Hrvatsku stavila "na bubanj" - otišlo je sve što najbolje vrijedi, a još samo treba prodati Croatiju i INU i onda pilatovski oprati ruke za račun MMF-a, Svjetske banke, za račun NATO-a.

Iz izlaganja Ante Kovačevića još izdvajamo: ocjenu kako je jaz između tajkunske i kontejnerske Hrvatske sve veći i tvrdnju kako nema tog hrvatstva koje će pomiriti onoga koji ima (naročito ako je bogatstvo stekao preko noći) i onoga koji nema te kako malog čovjeka ne interesira toliko paraf na Piranskom zaljevu koliko to kako živi.

Sukoba je bilo i ranije

Radi ispravka netočnog navoda javio se **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)**. Drži kako ova Vlada "neće pasti na drvima koja poskupljuju", kako tvrdi zastupnik Anto Kovačević, nego kada se hrvatski narod uvjeri da nespособni trebaju otići jer nas vode u propast.

U nastavku govorio je premijer **Ivica Račan**. Gro ove rasprave nije ga, kaže, iznenadio jer su on i članovi Vlade već mnogo puta imali prilike u Saboru čuti ponavljanje klasične teze zašto ova Vlada mora pasti. Ipak, premijer podsjeća na 19. srpnja 2001. kada je Vlada RH donijela odluku, iako to nije morala, da prije eventualnog potpisivanja prijedloga ugovora sa Slovenijom zatraži mišljenje Sabora. Sa susjednom Slovenijom parafiran je jedan tekst koji je mogao biti prijedlog ugovora i s kojim se moglo ići dalje ali ipak se nije išlo, nastavlja premijer i podvlači kako o tome nema smisla dalje govoriti onima koji od toga žele napraviti krucijalni argument za pad ove Vlade.

U nastavku premijer je odbio optužbe dijela oporbe da je parafiranim sporazumom prekršio Ustav. "Mogao bi vam povući paralele gdje se sve u posljednjih deset godina kršio Ustav, a neke koji su to činili i sada gledam u oči", rekao je premijer Račan te dodao kako bi se mnogi od njih "sada hvatali za glavu". Prije aktualne Vlade i aktualnog premijera neki su, kaže, razgovarali sa sloven-

skom stranom nudeći dogovor po kojem bi dvije trećine Pirana pripalo tim našim susjedima, a jedna trećina Hrvatskoj, ali Slovenci na to nisu pristali tražeći da im Piran pripadne 100 posto. Je li takva ponuda bila kršenje Ustava, po logici stvari koja se sada imputira aktualnoj Vladi i aktualnom premijeru, pita gospodin Račan? Po priznanju gospodina Mate Granića 99 posto državne granice je uređeno, "a ta ispregovarana kopnena granica podrazumijevala je razmjenu teritorija i pod firmom peglanja i ustupanje teritorija". I sada aktualna Vlada treba odgovarati za neke dogovore o kopnenoj granici napravljane u vrijeme HDZ-ove Vlade, kaže premijer. Problema ima i s definiranjem morske granice. Morska granica bivše Jugoslavije prema Italiji bila je jasna, jednako tako i prema Albaniji, dok je nešto složenije pitanje uređivanja te granice između Hrvatske i Slovenije, a posebno između Hrvatske i Crne Gore jer se tu ne možemo pozvati niti na praksu. "Valja, dakle, definirati granicu na moru, ako je ikako moguće pregovorima, ne daj Bože ratom i sukobom, ili arbitražom. Parafiranim sporazumom sa Slovenijom vidjelo se kako je određena granica na kopnu uključujući tu i onih zadnjih 7 km odnosno 1 posto kopnene granice do ulaska u Piranski zaljev. Ako se ide na arbitražu, od kuda smo sigurni da će tih 7 km granice biti određeno na način kako je to bilo predviđeno osporenim parafiranim sporazumom", pita premijer Račan. Iznose se argumenti da su zbog tzv. parafiranog sporazuma nastupili konflikti i sukobi, nastavlja premijer, ali istovremeno upozorava da posjeduje bogatu dokumentaciju o proteklih deset godina sukoba u Piranskom zaljevu ne samo između ribara već i policijskih brodova dviju zemalja. Sukoba je, dakle, bilo i ranije, ali se u ovoj političkoj igri valjaju zaboraviti činjenice koje ne odgovaraju, i lakše je ustvrditi da su sukobi sa Slovenijom nastali zbog parafiranog sporazuma.

Uslijedili su ispravci netočnih navoda. **Vladimir Šeks (HDZ)** netočnom je ocijenio tvrdnju premijera Račana da je on osobno ili Vlada mogao potpisati ugovor sa Slovenijom bez da ga je poslao na mišljenje Saboru. "A što se tiče bačene rukavice o kršenju Ustava" ovaj zastupnik predlaže premijeru da to argu-

mentira, a Saboru o tome predloži raspravu.

Dr.sc. **Mato Granić (DC)** je zaniijekao da je bilo kada govorio da je riješeno 99 posto državne granice. Spominjao je, kaže, tek da je riješeno 91 posto ili 663 od 670 km državne granice. Jednako tako nije točna niti tvrdnja da se bilo kada razgovaralo o davanju koridora ili teritorija glede razgraničenja na moru. Podsjeća na članak 15. Konvencije o pravu mora iz 1982, prema kojem crta sredine vrijedi ukoliko se dvije strane ne mogu drugačije dogovoriti. Prema tome dvije se strane u tim pregovorima mogu dogovoriti i drugačije, a kako između republika bivše države nije bila određena granica na moru bilo je legitimno pregovarati o toj granici, ali nikada nije bilo govora o davanju teritorijalnog izlaza, rezolutan je dr.sc. **Mato Granić**.

Po mišljenju dr.sc. **Ivana Čehoka (HSLŠ)** potpuno je pogrešno prevladavanje spora oko Piranskog zaljeva dovoditi u kontekst razmjene teritorija jer Vladinim prijedlogom nije predviđena nikakva razmjena nego naprosto poklanjanje, odnosno ustupanje dijela hrvatskoga teritorijalnog mora, a zauzvrat Hrvatska ne bi dobila ništa u Piranskom zaljevu.

Zastupnik **Željko Glavan (HSLŠ)** se slaže s premijerom da parafirani sporazum nije uzrok tegoba, ali je zakomplicirao stvar. Od premijera se moglo čuti kako glede Savudrijske vale nije bilo kršenja Ustava te da je navodno i prethodna Vlada pregovarala o crti razgraničenja pa nikome nije niti palo na pamet da kaže kako se krši Ustav, primijetio je dr.sc. **Ivo Sanader (HDZ)**. Međutim, od premijera i predstavnika vladajuće koa-

Predsjednik hrvatske Vlade nije se odrekao suvereniteta i teritorija Republike Hrvatske jer to naprosto nije pravna i politička činjenica.

licije, cijeli se dan nije mogao čuti prvi razlog zbog kojeg HDZ argumentira da je prekršen Ustav, ustupanjem odnosno odricanjem dijela neospornoga državnog teritorija tzv. koridora (hrvatskog teritorijalnog mora) proglašavajući ga otvorenim morem da bi Slovenija dobila izlaz na otvoreno more. "Riječ o tome da je predsjednik Vlade RH postupio neovlašteno i protuustavno, a da još nije rekao Hrvatskom saboru zbog

čega je to učinio, i je li svjestan toga što je učinio odričući se dijela hrvatskog državnog teritorija kojeg naši prijatelji Slovenci ne osporavaju niti ga traže za sebe". Dr. Sanader drži da je upravo to pitanje srž ove rasprave.

Josip Leko (SDP) reagirao je na kako je rekao više puta iznesenu tvrdnju dr.sc. Sanadera da se Vlada odrekla teritorija i suvereniteta RH. S tim u vezi ovaj SDP-ov zastupnik podsjeća da je u nekoliko navrata u raspravi rečeno kako se Vlada ne može odreći suvereniteta. Braneći pregovore koje je HDZ imao sa Slovenijom dok je bio na vlasti, dr. Sanader tvrdi "da bi ti pregovori sigurno došli na ratifikaciju u Sabor", i to se uzima kao argument dobrih pregovora. Zastupnik Leko ne uvažava tu činjenicu i usput podsjeća kako ti pregovori nisu došli na ratifikaciju u Parlament.

Ne bi trebalo "miješati kruške i jabuke"

Koridor koje je predsjednik hrvatske Vlade u sporazumu s predsjednikom slovenske Vlade proglasio otvorenim morem nije bio sporan, odgovorio je dr.sc. **Ivo Sanader (HDZ)**. Tako se naš premijer odrekao suvereniteta te prekršio Ustav, ustrajao je dr. **Ivo Sanader (HDZ)**. Ako je neka točka sporna tada se pokušava riješiti dvostranim pregovorima ili arbitražom kada se dvije strane ne mogu dogovoriti. Neupitno i nesporno je, međutim, da se predsjednik Vlade odrekao dijela hrvatskoga teritorijalnog mora kojeg Slovenci ne traže, ponovio je dr. Sanader. Ovdje se ne govori o spornim točkama makar se cijelo vrijeme kroz ovu raspravu s tim pokušava po načelu zamjene teza, već o jednoj sasvim drugoj stvari, i stoga gospodin Sanader moli da se ne miješaju "kruške i jabuke".

"Predsjednik Vlade se nije odrekao suvereniteta i teritorija Republike Hrvatske, i zastupnik Sanader to ne bi trebao govoriti u Saboru jer to naprosto nije pravna niti politička činjenica", uzvratilo je **Josip Leko (SDP)**.

Raspravljajući o Prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a u najvećoj mogućoj mjeri raspravlja se o odnosu Parlamenta i Vlade, a zapravo o funkcioniranju parlamentarne demokracije, primijetila je **Jadranka Kosor (HDZ)**. I sve donedavno usprkos neraspo-

loženju u Hrvatskom saboru i hrvatskoj javnosti naš je premijer javno tvrdio kako on osobno i Vlada RH čvrsto stoje iza ugovora, a onda negdje sredinom kolovoza ustvrdio kako je sporazum loš. Tako je učinjena šteta ne samo funkcioniranju parlamentarne demokracije nego sasvim sigurno u daljnjim odnosima s tom, nama susjednom i prijateljskom državom, smatra zastupnica Kosor. Interesira je također zbog čega je ministar vanjskih poslova u Ljubljani tvrdio da Hrvatska još treba vremena za potpis sporazuma kojeg od početka rujna ove godine i prema izjavi premijera nema, a napose nakon što je on osobno uputio pismo slovenskom premijeru Drnovšku. Zastupnicu također zanima zašto se naš premijer "odlučio na ovaj eksperiment, a s druge strane Slovenija ignorira sporazum o Krškom kojeg je, unatoč brojnim argumentima oporbe da je štetan, Sabor ipak ratificirao"? Gđa Kosor tvrdi kako još uvijek nije dobila zadovoljavajući odgovor na pitanje zašto je Vlada ukinula Ured za granice i umjesto Državne komisije imenovala podkomisiju za granice Ministarstva vanjskih poslova, i sve to u vrijeme inflacije ureda pri Vladi RH.

Na početku svog mandata Vlada je vrlo jasno istaknula u svom programu jačanje parlamentarizma, ali se nažalost iz ovog primjera daje zaključiti da Hrvatski sabor katkada ima ukrasnu funkciju, odnosno odluke donose negdje drugdje, a od Sabora se samo traži da bude stroj za glasovanje. Zaključujući raspravu poduprla je Prijedlog Kluba zastupnika svoje stranke i mišljenje Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav. Nevezano za ovu temu, a u svezi s poskupljenjem struje predložila je da o tome raspravi Hrvatski sabor kako bi se vidjelo je li Vlada znala za sve posljedice te odluke, i je li pritom radila sve simulacije i projekcije, odnosno je li donijela odluku bez valjanih analiza?

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLŠ) tvrdi da je još prošlog ljeta, dakle prije ovoljetne krize u Savudrijskoj vali javno govorila, pa i zajedno s ribarima upozoravala na potencijalnu štetnost i neprihvatljivost parafiranog Ugovora o granici glede koridora i crte razgraničenja. Mišljenja je da se "vanjska politika ne može voditi tezama kako ne znamo gdje je granica u Piranskom zaljevu i objašnjenjima da se zbog toga uzdržavamo od

obnašanja vlasti u spornom području, a radi se o našem području. Posebno ne kada imamo teritorijalne pretenzije druge strane jasno izražene u memorandumu o Piranskom zaljevu još iz 1993. godine kojeg je donio slovenski parlament, a kojim se traži cijeli Piranski zaljev kao i teritorijalni izlaz Slovenije do otvorenog mora", kaže ova zastupnica. Drži kako upravo zbog toga Slovenija, njezini političari i aktualna vlast provode jednu represivnu diplomatsku aktivnost sve ove godine, pored ostalog, zasnovanu i na stvaranju incidenata iza kojih nesporno stoje institucije slovenske države. Kao primjer zastupnica navodi ulazak slovenske policije u morski prostor Republike Hrvatske i ubiranje poreza Republike Slovenije sa zemljišta u Hrvatskoj. Upućuju se prosvjedne note za događanje na hrvatskom području, a u tom je duhu, kaže, i izjava slovenskog premijera Drnovška nakon uhićenja Joška Jorasa da se Jorasova kuća nalazi na nedefiniranom području čime je direktno ohrabrio dolazak slovenskih akademika na prosvjed za spas Jorasa ispred Jorasove kuće. Zastupnica se slaže s premijerom Račanom da dobri odnosi sa Slovenijom nemaju alternativu, ali upozorava da je Slovenija jasno definirala svoje interese i sustavno radi na njihovom provođenju, a mi ostanemo šokirani pričom o federalnom jugoslavenskom moru. U nastavku ističe da je parafiran ugovor koji je u biti, po mišljenju ove zastupnice, udovoljio neosnovanim zahtjevima Slovenije, a pritom je ignoriran zaključak Odbora Hrvatskog Sabora za vanjsku politiku. A Hrvatska ima ili je barem do ovog ugovora imala čvrste argumente na svojoj strani - Međunarodnu konvenciju UN-a o pravu moru, a za granicu na kopnu Badinterova načela iz 1991. godine, te povijesno pravo. Zna se, naime, gdje je avnojevska granica iz 1943. godine, a od 1954. ista je preuzeta kada je ukinut Slobodni teritorij Trsta. "A ta granica je 2,5 km sjevernije nego što je ona utvrđena i zatečena 1991. godine", upozorava zastupnica.

Konstatacija kako parafirani ugovor nema pravni učinak točna je, ali u slučaju arbitraže taj će parafitekako biti korišten, pa i ova rasprava u Saboru. Stoga je zastupnica predložila da se prihvati inicijativa Kluba zastupnika HSLŠ-a i po okončanju ove rasprave donese zaključak da se odmah, odnosno što

prije provede rasprava na temu ukupnih odnosa s Republikom Slovenijom i tako dade mogućnost Saboru da progovori i o ovom ugovoru te na taj način nedvosmisleno od njega distancira.

Izravan tv prijenos rasprave

"Koliko je hrvatska politika dosljedna u svojoj nedosljednosti govori i činjenica da se o Prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a raspravlja 30 od dana kada je podnesen u Saboru, a to je bilo vrijeme kada su bili veliki neredi u Savudrijskoj vali", primijetio je **Ivo Lončar (nezavisni)**. Tada vođena rasprava sigurno bi imali veću težinu nego što je ima rasprava mjesec dana poslije, kategoričan je ovaj zastupnik. Za njega nema nikakve dvojbe da je predsjednik Vlade RH parafirajući sporazum, odnosno oni kojima je on

Vanjska politika RH ne može se voditi tezama kako ne znamo gdje nam je granica u Piranskom zaljevu, posebno ne kada imamo teritorijalne pretenzije s druge strane.

to naredio, nedvojbeno prekršio Ustav. "Parafiranim sporazumom on se odrekao tri četvrtine hrvatskoga državnog teritorija u Savudrijskoj vali", kaže ovaj zastupnik. Nakon konstatacije da će: "onaj tko odbije sporazum snositi posljedice", premijer se na kraju sam odrekao parafiranog sporazuma tvrdeći da nije primjeren i da se ne može provesti, pa bi bilo logično nakon svega što je napravio da se "odrekne svoje najveće ljubavi, vlasti, da polako daje ostavku i ode u povijest gdje mu je i mjesto, kaže zastupnik Lončar. Nakon dvije trećine mandata i svih promašaja koje je napravila naša vlast, danas vidimo gdje se nalazimo i možemo zaključiti da se danas hrvatska država i hrvatski ljudi trebaju čuvati upravo hrvatske vlasti, jer ona", drži Lončar, "pravi najveće štete".

U nastavku govorila je **Durđa Adlešić (HSLŠ)**. Kaže kako je još pred godinu dana vjerovala da ova Vlada ima šansu, Vlada koja ima sigurnu međunarodnu potporu, i strpljive građane, doduše sada već nešto manje strpljive. Zastupnica drži kako se teško možemo govoriti o šansi nove vlasti ili ove vlasti sve dok nam Ivić

Pašalić govori o tome kako nismo raskrstili s gospodarskim kriminalom, dok HDZ traži ostavku premijera zbog neriješenih problema s Piranskim zaljevom, a koji su isto tako neriješeni 10 ili 12 godina, i dok premijer vodi konspirativne razgovore s predsjednikom vlade neke druge države i bez znanja koalicijskih partnera, parlamenta, i stručnjaka.

Ponovno je u ime predlagatelja riječ zatražio dr.sc. **Ivo Sanader (HDZ)**. Izvijestio je zastupnike da je nakon istupa gospodina Arlovića koji je govorio u ime Kluba zastupnika SDP-a, prekinut izravan televizijski prijenos, i 15 minuta nakon toga na ekranu samo pisalo treći program HRT-a. I već stižu pozivi i brzojavi u Klub zastupnika HDZ-a (vjeruje i u druge klubove zastupnika) kojima se traži izravan tv prijenos. Drži da je u interesu hrvatske javnosti prijenos ove rasprave na Hrvatskoj televiziji, pa je slijedom takvog stava zatražio stanku za sjednicu svoga Kluba kako bi vidjeli "ima li uopće smisla raspravljati dalje na ovaj način ako javnost to ne zna i ne može pratiti".

Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSL) rekla je kako je za svoje rasprave dobila poruke iz Istre kojima joj ljudi čestitaju na istupu. To znači da su ljudi pratili raspravu na televiziji pa bi "možda bilo dobro vidjeti ide li prijenos ove rasprave ili ne".

Na zahtjev Kluba zastupnika HDZ-a predsjedatelj ovog dijela sjednice, dr.sc. **Zdravko Tomac** odredio je stanku od 15 minuta.

U nastavku sjednice najprije je u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio **Vladimir Šeks**. Prosvjedovao je zbog prekida izravnog prijenosa ove rasprave na HRT-u, i podsjetio na činjenicu da se u proteklih 12 odnosno 13 godina rasprava o povjerenju ili nepovjerenju Vladi i njezinim članovima redovito izravno prenosila na televiziji. Sada, pak, stižu brojne intervencije ljudi s terena i upiti zašto nema izravnog tv prijenosa. I nije dovoljna repriza sjednice u 23 sata ili čak poslije toga. Klub stoga predlaže da se osigura nastavak izravnog prijenosa ove rasprave, jer je to, ponavlja, bila dosadašnja praksa a i obveza je HRT-a.

Predsjedatelj sjednice dr.sc. **Zdravko Tomac** ustvrdio je da se predsjednik Hrvatskoga sabora i Predsjedništvo parlamenta zalažu za javnu i odgovornu televiziju te da neće intervenirati niti tražiti u bilo kojoj prilici od televizije prijenos bilo koje

sjednice Sabora. Također podsjeća da postoji Programsko vijeće HRT-a, a napose njegova tijela koja samostalno i odgovorno vode politiku, i koja na temelju svojih procjena odlučuju kada će i do kada prenositi određene sjednice. "Nema mogućnosti niti bilo tko ima pravo da u ime Sabora naredi televiziji direktan prijenos sjednice koja traje do 19,30 sati ili 20 sati". Televizija ima obvezu da prema svom dogovoru i planu prenosi određena zasjedanja Sabora pa prema tome, ponavlja dr. Tomac, nema mogućnosti da on kao predsjedavajući ovog dijela sjednice, niti predsjednik Sabora intervenira i naredi televiziji direktan prijenos sjednice.

Iako Klub zastupnika HDZ-a razumije ovakvo tumačenje o nemiješanju parlamenta u uređivačku politiku HRT-a **Jadranka Kosor (HDZ)** podsjeća na jednu obvezu Vijeća HRT-a o taksativno točno nabrojanim točkama dnevnog reda koje se iz Sabora moraju izravno prenositi. Ova obveza nikada nije opozvana, i vrijedi i danas, a među njima nalazi se i ona o javnom prenošenju točke vezane uz pitanje povjerenja Vladi, odnosno premijeru, zaključila je zastupnica Kosor.

Predsjedatelj dr.sc. **Zdravko Tomac** podsjetio je na izglasani Zakon prema kojem nema više predstavnika Hrvatskoga sabora u spomenutom Vijeću HRT-a, te nema nikakve mogućnosti utjecaja na rad Vijeća. A mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** primijetio je kako je svojedobno, zajedno sa zastupnicom Kosor, bio član Vijeća koje je donijelo takvu odluku, ali to Vijeće više ne postoji, jer su izmjenama Zakona o HRT-u iz njega otišli političari. "Novo Vijeće HRT-a ima, pak, svoju programsku shemu, i prema tome na njima je odgovornost za sve ovo", zaključio je Jurjević.

Raspušteni Ured za granice zalagao se za formulu tzv. tranzitnog prolaza do otvorenog mora.

Dr.sc. **Ivan Čehok (HSL)** vjeruje da "premijer nije povrijedio Ustav, ali pitanje je tko će za parafirani sporazum snositi političku odgovornost, a na to pitanje premijer mora odgovoriti. U nastavku govorio je više o političkom načelu upravljanja državom. Tako smo, kaže, "prije godinu dana parafirali jedan sporazum kojeg se sada odričemo, i tako

smo jednako donijeli neke odluke koje sada moramo preispitivati, a za to nitko ne odgovara", nastavio je Čehok. Kaže kako nitko ne želi građanima objasniti zašto se pogriješilo, pa on upravo to pita premijera i traži da mu odgovori što se zapravo htjelo postići tim sporazumom. "Ako je u pitanju to da moramo biti dobri sa Slovencima, a moramo, ili da moramo raščistiti neke neprevladane poteškoće u bilateralnim odnosima, zašto onda nismo najprije raščistili problem stotine radnika iz moje županije koji su ostali bez posla u Sloveniji, i svojih radnih i socijalnih prava", zanima ovog zastupnika. Ili npr. zašto se nije raščišćavalo pitanje hrvatskih štediša. "Umjesto toga mi smo pohrlili potpisati sporazum o granicama pa se i danas iščuđavamo kada netko postavi pitanje političke odgovornosti za taj sporazum. Slovencima ništa ne smeta što odnosi s Hrvatskom nisu raščišćeni jer su ekonomski čvrsti, "a sve dotle dok naše gospodarstvo ide ovako kako ide nećemo imati jačinu u bilo kojem bilateralnom sporazumu niti pred međunarodnom zajednicom", podvlači zastupnik. Došlo je vrijeme kaže, "da postavimo na ozbiljan način pitanje političke odgovornosti ministrima i Vladi RH", ali, dodaje "na kraju i sami sebi". Nikako se ne slaže s ocjenom da će u ovoj situaciji možda najviše izgubiti netko na političkim bodovima ili na rejtingu, već drži da smo ovim izgubili svi. "Sve dok se ozbiljno i odgovorno ne postavi pitanje tko za što odgovara, i zašto se neke stvari potpisuju, odnosno zašto se o nečim konspirativno ili nekonspirativno odlučuje, nećemo imati pravu demokratsku kontroliranu vlast", zaključio je zastupnik Čehok.

Uslijedili su ispravci netočnih navoda. Prvo je mr.sc. **Ivo Škrabalo (LIBRA)** odustao od ispravka pojasnivši "kako smatra da ne treba gubiti vrijeme na takve neargumentirane i netočne navode". **Dragica Zgrebec (SDP)** misli da nije korektno prema ovoj Vladi prebacivati pitanje rješavanja naših radnika otpuštenih u Sloveniji, kada su još 1997. godine ministarstva rada dviju država potpisala sporazum po kojem će svaka od njih rješavati probleme takvih radnika unutar svoje države. Ujedno podsjeća da je svojedobno postavila to pitanje i dobila odgovor tadašnjeg ministra rada i socijalne skrbi, gospodine Jose Škare.

U nastavku rasprave riječ je dobio **Mladen Godek (LIBRA)**, ali je on samo konstatirao da je: "sve ovo toliko besmisleno da bi od ovoga besmislenije bilo samo da se o tome kaže još i jedna jedina riječ, pogotovo nakon što je govorio zastupnik Čehok".

Obvezujuća Deklaracija Sabora

Zatim se ponovno oglašio predstavnik predlagatelja dr.sc. **Ivo Sanader (HDZ)**. Očigledno parlamentarna većina računa da se na kraju ove rasprave većinom glasova neće prihvatiti prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a. U parlamentarnoj demokraciji sve je to tako, i HDZ to poštuje, ali ono što ne može poštovati i na što ne može pristati jeste da se o ovako važnoj temi rasprava ne vodi pred očima hrvatske javnosti. To pogotovo ako se kao razlozi za pokretanje pitanja povjerenja navodi kršenje Ustava. I dr. Sanader je ponovio već rečenu informaciju da je nakon istupa gospodina Arlovića u ime Kluba zastupnika SDP-a prekinut izravan tv prijenos, da bi nakon toga na ekranu 15-tak minuta bila tek slika trećeg programa HRT-a popraćena glazbom. "Dakle, nikakvog programa trenutno nije bilo nego se željelo prekinuti raspravu", zaključio je predstavnik predlagatelja Prijedloga za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade RH gosp. Ivici Račanu. Klub zastupnika HDZ-a ne pristaje na takav način vođenja parlamentarne rasprave, i podsjeća da je još prije mjesec dana tražio ovu raspravu, ali se čekalo do zadnjeg dana, da bi zatim tijekom ove rasprave došlo do prekida izravnog tv prijenosa. "Nikome od nas nije do toga da pred javnošću iznosi išta drugo osim argumenata koji su u ovom slučaju potresli javnost", podvukao je gospodin Sanader te ponovio da HDZ ne pristaje na ovakav način rasprave. A dr. Tomcu kao predsjedatelju sjednice poručio je: "Vi možete nastaviti raspravu, ali bez nas".

Reagirajući dr.sc. **Zdravko Tomac** je rekao kako je "ovih dana bilo važnijih tema od ove za raspravu, i o njima se raspravljalo". Za Prijedlog Kluba rekao je da je došao na dnevni red sjednice legalno i legitimno, a pravo je zastupnika HDZ-a da sjede ili ne sjede u sabornici. Rekao je još kako je čuo da ovu raspravu prenosi radio, dok je sama sjednica otvorena za javnost.

U nastavku sjednice najprije je **Luka Bebić (HDZ)** odustao od svoje rasprave, a zatim je govorio **Mario Kovač (HSLs)**. Slušajući zastupnike koji nisu iz oporbe izvukao je, kaže, generalni zaključak po kojem se inzistira na tezi da se zapravo ništa nije dogodilo tj. u formalno-pravnom smislu nije se rodio nikakav međunarodno pravni dokument te samim time nije niti mogao biti prekršen Ustav i Deklaracija Sabora. No,

Začuduje da Hrvatska pristaje na nestručno vođenje delikatnih programa koji su za nas rezultirali štetnim rješenjima.

činjenica je da se proces pregovaranja odvijao, a hrvatska Vlada glasovala o parafiranom sporazumu. Deklaracija Sabora iz ožujka 1999. eksplicitno obvezuje da se pri utvrđivanju granične crte na moru između teritorijalnih mora dviju država, hrvatski predstavnici pridržavaju odredbe članka 2. Međunarodne konvencije UN-a o pravu mora iz 1982. godine tj. zauzimaju da granična crta na moru u Piranskom zaljevu bude utvrđena po kriteriju ekvidistance sredinom toga zaljeva. Dakle, i u samom procesu pregovaranja ova je Deklaracija obvezivala hrvatske pregovarače pa tako i našeg premijera, naglašava ovaj zastupnik. Tijekom ove rasprave moglo se čuti kako je neka druga vlast donijela tu Deklaraciju. Na taj se način htjelo valjda obezvrijediti Deklaraciju Sabora, kaže zastupnik Mario Kovač i ujedno podsjeća na postojanje kontinuiteta državne vlasti u RH. Od 3. siječnja 2000. promijenila se vlast u Hrvatskoj, ali hrvatska država traje u kontinuitetu, a akti koje je donio Sabor na snazi su i obavezuju sve koji pregovaraju ili će pregovarati sa Slovenijom. Za zastupnika je indikativno što se 5. srpnja 2001. raspušta Ured za granice na čelu s Hrvojem Kačićem, sveučilišnim profesorom za pomorsko pravo i imenuje podkomisiju za granice Ministarstva vanjskih poslova te za predsjednicu postavlja djelatnicu tog ministarstva gđu Kresović-Rogulja. Interesantno je da se raspušteni Ured zalagao za formulu tzv. tranzitnog prolaza do otvorenog mora, a to je onaj famozni neškodljivi prolaz prema otvorenom moru. "Iz tiskovina se, međutim,

moglo vidjeti kako Slovenija nije bila rada pristati na takvu formulaciju i aranžman, i valjda je trebala raspustiti Ured da bi se moglo udovoljiti slovenskim zahtjevima", nastavlja ovaj HSLs-ovac. I ovih nekoliko činjenica, drži zastupnik, zapravo ukazuju na određenu razinu samovolje pri parafiranju baš ovakvog ugovora i utvrđivanju međunarodne granice sa Slovenijom. Dodatno sve potvrđuje i činjenica da u procesu pregovaranja nisu bili nazočni istaknuti stručnjaci kojih u Hrvatskoj ima. Jedna smo od rijetkih zemalja s poslijediplomskim studijem prava mora, pa začuduje da Hrvatska pristaje na nestručno vođenje delikatnih pregovora koji su za nas rezultirali štetnim rješenjima. To, pak, govori da su pregovore vodili ljudi koji ne poznaju važnost prava npr. gospodarskog pojasa, pa i mogućnost stvaranja štetnih presedana koji su u međunarodnom pravu jedno vrlo snažno načelo. Pregovarač sa Slovencima mora znati da davanjem izlaza Sloveniji prema međunarodnim vodama istoj otvara mogućnost traženja dijela epikontinentalnog i gospodarskog pojasa. Zbog svog posebnog položaja Slovenija bi mogla zatražiti i neproporcionalno veliki dio tog pojasa, upozorava ovaj zastupnik i s tim u vezi podsjeća na sličan spor između Danske, Nizozemske i Njemačke iz 1967. godine kada je npr. Njemačka dobila oko 15000 četvornih kilometara više površine nego li joj je pripadalo po načelu crte sredine. Uostalom, Sloveniji nije niti potreban nikakav koridor prema otvorenom moru jer uživa pravo neškodljivog prolaza kroz naše teritorijalno more, a to je jedan od osnovnih instituta međunarodnog prava mora iz članka 17. Međunarodne konvencije UN-a o pravu mora, smatra zastupnik Mario Kovač.

Ustvrdivši da je sve do jučer gospodin Mario Kovač bio ministar hrvatske Vlade, zastupnik **Jozo Radoš (LIBRA)** upitao je: "kako neki čovjek može biti ministar u Vladi za čijeg premijera tvrdi da radi protuustavno, odnosno kako jedna stranka može delegirati svoje članove u Vladu za čijeg premijera tako nešto tvrdi".

Odgovarajući na repliku **Mario Kovač (HSLs)** je potvrdio da je doista bio ministar u Vladi RH, ali ne u vrijeme kada su se događali ovi pregovori sa Slovenijom i sve te međunarodne aktivnosti iza kojih ne

stoji niti će stajati. Istodobno pita kako je netko mogao biti ministar hrvatske Vlade, a na sjednici Kluba zastupnika HSLS-a reći: "tko još poštuje i drži do Deklaracije Hrvatskoga sabora".

Odmah na početku rasprave **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** iznio je više argumenata kao dokaz da taj dio mora u Piranskom zaljevu, koji se želi pokloniti Sloveniji, pripada Republici Hrvatskoj. Najprije treba definirati gdje se nalazi ušće rijeke Dragonje i kanal Sv. Odorik, i prisjetiti se da je za vrijeme bivše SFRJ Umaška pomorska policija kontrolirala akvatorij od Novigrada do Piranskog zaljeva tj. liniju rijeke Dragonje prema polovici zaljeva, a svatko tko je bio ulovljen u prekršaju na tom području proveden je u Umag kod suca za prekršaje. Uz to, sve nautičke nesreće na tom području bile su u nadležnosti Lučke kapetanije Umag, snimljena je i kazeta na kojoj slovenska policija objašnjava turistima gdje se nalazi hrvatska morska granica. Konačno, razna uzgajališta ribe i školjki na tom području dokazuju da granica između dviju država ide po sredini zaljeva itd. Uglavnom, zastupnik je uvjeren "da u ovom trenutku Hrvatska daruje Sloveniji oko 400 kvadratnih kilometara mora i još puno kopna prema sjeveru, a zauzvrat ne dobiva ama baš ništa". Kaže još "kako odgovorno tvrdi, a na temelju činjenica da Slovenci nikada nisu na nivou države pokazali jedno iskreno prijateljstvo, da imaju teritorijalne pretenzije prema Hrvatskoj", i dodaje kako je još neriješena granica na Sv. Geri npr. "Na moru se godinama vodi tihi ribarski rat, a slovenska policija ulazi u dubinu našeg morskog akvatorija (i po šest i sedam kilometara) tjerajući naše ribare, o čemu postoji sva potrebna dokumentacija u policiji. Najviše se incidenata događa u proljeće, a Hrvatska ne reagira jer dolaze turisti, i tako korak po korak Slovenija dobiva ono što želi. Pitanje je samo do kada ćemo to podnositi", pita ovaj zastupnik. U svakom slučaju Česić-Rojs je za to da se jednom to privede kraju i na čelo vlasti dođu stručni, kompetentni i sposobni ljudi.

Vodi se rasprava o pravno nepostojećem aktu

Ispravljajući netočan navod **Damir Kajin (IDS)** je ustvrdio da su incidenti

u Piranskom zaljevu počeli u trenutku kada je hrvatska policija nakon 3. siječnja 2000. počela raditi svoj posao. Do tada uvijek je slovenska policija "provocirala, dolazila do same savudrijske granice, a nitko im se nije suprotstavljao pa je jasno "da su naši ribari stekli jednu averziju prema svim odnosima koji se nakon toga počinju događati unutar Piranskog zaljeva". Kod ove rasprave valja dakle imati na umu i ovu činjenicu jer ovako ispada da je za nečije (ne)ponašanje kriv onaj koji se konačno počeo ponašati u skladu s regulama ove države", zaključio je Kajin.

U replici **Stjepan Henezi (SDP)** reagirao je na navod zastupnika Rojsa koji eksplicitno slovensku stranu navodi kao onu koja poseže za hrvatskim teritorijem. Henezi ne može, kaže, prihvatiti takvu kvalifikaciju za koju drži da je vrlo teška optužba prema slovenskoj strani, i misli da na to treba reagirati u Saboru.

Bez obzira na neriješena ili riješena međusobna pitanja ostaje činjenica da je Slovenija susjedna i prijateljska zemlja Hrvatskoj, te da na riješenim pitanjima valja ustrajati, a jednako tako na rješavanju onih neriješenih, podvukao je **Josip Leko (SDP)**. Ovdje se traži odgovornost Vlade za pravo nepostojeći akt što je apsurd u Hrvatskom saboru. Pravo je opozicije i pozicije da prati rad Vlade, a napose koriste svojim pravom za iskazivanje povjerenja ili nepovjerenja Vladi, ali poput nekih i ovaj zastupnik misli kako je bilo puno boljih i razložnijih pitanja o kojima je trebalo u Saboru raspravljati. Sukladno članku 112. Ustava Vlada RH je vodila ove pregovore, ali nažalost neuspješno "pa zar zato moramo tražiti izglasavanje nepovjerenja toj Vladi", pita ovaj zastupnik.

Po mišljenju **Miroslava Korenike (SDP)** najveći je grijeh ove Vlade kao i one prethodne, što je željela potaknuti rješavanje određenih otvorenih pitanja s Republikom Slovenijom. Ako je HDZ uistinu želio znati je li predsjednik Vlade ili Vlada u cjelini prekršila Ustav imao je dovoljno vremena pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom. Ovdje se, međutim, vodi politička rasprava, a najmanje od svega se govori o pravnim aspektima parafiranog akta. Ovdje se zapravo govori o pravno nepostojećem aktu. Drži kako je jedan dio opozicije principijelno neprincipijelan kada

treba ostati u ovoj dvorani, objašnjavajući to ovako: "kada trebaju govoriti brže bolje dođu u sabornicu, a onda ih opet nema jer misle da nećemo skupiti kvorum". Upravo zbog toga zastupnik Korenika predlaže onima koji misle ponovno raspravljati o Vladi da se upute na Ustavni sud pa neka taj sud ocijeni je li pravno nepostojeći akt kršenje Ustava ili nije, a Vladu i ministre u Vladi kao i Sabor treba pustiti da odrade posao na korist svih građana RH. Zastupnik misli da treba dati povjerenje ovoj Vladi.

Za razliku od zastupnika Korenike, **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** smatra da nije grijeh ove kao i one prethodne Vlade što želi potaknuti rješavanje određenih otvorenih pitanja s Republikom Slovenijom. Pače, zastupnik Česić-Rojs drži da je dobro riješiti ta otvorena pitanja. Uz konstataciju da je za to da ne dajemo naše i ne uzimamo tuđe zastupniku Heneziju poručio i ovo: "ako je to slovensko more što će nama tada tuđe, i o čemu onda raspravljamo. Idemo onda povući dvije granice glede Piranskog zaljeva i problem je riješen".

Najveći je grijeh ove Vlade što je, kao i ona prethodna, željela potaknuti rješavanje određenih otvorenih pitanja s Republikom Slovenijom.

Posljednji sudionik ove rasprave bio je **Zlatko Čanjug (HND)**. Nije mu, kaže, jasno zašto je predsjednik Vlade RH odustao od ratifikacije parafiranog sporazuma, jer misli da je on nakon 12 godina učinio jedan hrabar iskorak rješavajući problem. Naš premijer, misli ovaj zastupnik, ne bi smio dopustiti da ga vode pojedinačni istupi raznih stranaka i udruga u rješavanju sporazuma, a jednako tako ne bi trebao nasjedati na slovenske floskule npr. o nekakvom federalnom moru i pritom misliti da je riječ o službenoj slovenskoj politici. Misli kako bismo morali voditi računa o tome da nam je Slovenija prvi prolaz prema zapadu i EU-u, te da moramo sa slovenskom stranom, slovenskom politikom i narodom graditi dobrosusjedske odnose. Odvajkada na ovim prostorima nisu bile rješavane povijesne granice, sada kada imamo slobodnu državu to možemo rješavati. Pritom se ne treba zanositi da oni koji potpišu sporazum neće biti optuženi

da prodaju dio hrvatskog teritorija. Sa Slovenijom smo imali šanse brže riješiti sporazum, i nismo trebali tako brzo odustati, a arbitraža je po mišljenju ovog zastupnika samo znak slabosti kako hrvatske tako i slovenske strane. Zaključujući svoju raspravu ponovio je kako sa Slovenijom treba graditi dobrosjedske odnose zanemarujući pritom istupe pojedinih slovenskih političara, a vodeći se interesom o rezonu države Hrvatske i hrvatskog naroda. Misli također kako na slovenskoj strani prevladava razum.

U ponovnom obraćanju nazočnim zastupnicima premijer **Ivica Račan** ukratko je podsjetio na sadržaj pisma što ga je 3. rujna uputio premijeru slovenske Vlade gospodinu Drnovšku. Tu ga obavještava da kao predsjednik Vlade RH ne može stati iza predloženog ugovora jer poštuje mišljenje Hrvatskoga sabora koji je o

tom dokumentu zauzeo negativan stav. Rasprava je pokazala da nema definiranu granicu na moru sa Slovenijom. Isto je tako činjenica da se o toj granici raspravljalo i nakon već spomenute Deklaracije Sabora te da je iz Vlade HDZ-a svojedobno dolazio prijedlog po kojem bi dvije trećine Piranskog zaljeva pripadalo Sloveniji, a jedna trećina Hrvatskoj. Već je tu došlo do odstupanja od spomenute Deklaracije, upozorava premijer Račan. Tvrdi također kako ne postoji koridor iz parafiranog ugovora, no zato postoji onaj ulazni i izlazni za Tršćanski zaljev, ali nažalost o tome u Hrvatskom saboru nije bilo rasprave. Predsjednik hrvatske Vlade sasvim je siguran da je interes Hrvatske i njezinih naroda da ima dobre odnose sa Slovenijom i otvorene granice s tom državom. Valja ići prema integraciji Europe čemu se protivne ekstremisti s obiju

strana granice, "i koji su spremni za sitan problem između dviju zemalja otvoriti veliku gužvu". Državni razlozi, međutim, zahtijevaju promišljeno ponašanje, zaključio je premijer i dodao još "kako je siguran da će demokratske snage u Hrvatskoj, a napose vlast učiniti sve da se nastavi linijom suradnje i prijateljstva sa susjednom Slovenijom te da ćemo u tome biti uspješni i na liniji nacionalnih interesa".

Time je rasprava okončana. Najprije je predsjednik **Zlatko Tomčić** utvrdio kvorum. U dvorani je bilo 77 zastupnika ili jedan više od potrebnog broja za donošenje odluke. **Sa 76 glasova protiv i jedan glas "za" zastupnici Hrvatskog sabora nisu prihvatili Prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a za pokretanje pitanje povjerenja predsjedniku Vlade Republike Hrvatske.**

M.Ko; J.R.; J.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI OSOBA I IMOVINE

Zakon po mjeri EU

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova prihvatili Prijedlog zakona o zaštiti osoba i imovine.

Prijedlogom novog Zakona ponajprije su izmijenjene one odredbe koje su tijekom pet godina primjene važećega Zakona bile najviše osporavane, te one odredbe za čiju je izmjenu ponajprije zainteresirana država, jer su onemogućavale primjenu sankcija prema pravnim, odnosno fizičkim osobama koje su kršile odredbe važećega Zakona. Novim Zakonom omogućuje se obavljanje djelatnosti zaštite osoba i imovine svim trgovačkim društvima, dok su prema važećem Zakonu tu djelatnost mogla obavljati samo društva osoba.

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

U prikazu Prijedloga zakona poslužit ćemo se uvodnim obrazlo-

ženjem predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra unutarnjih poslova, **Josipa Vreska**.

Rekao je da je ovaj zakon trebao biti u Hrvatskom saboru u prvom polugodištu ove godine, ali s obzirom na složenu pripremu, Vlada ga je uputila tek sada. "Postojeći zakon imao je i ima diskriminirajuće odredbe u odnosu na strane pravne i fizičke osobe u pogledu njihovog mogućeg nastupanja kao trgovačkih društava u RH i bavljenja tzv. zaštitarstvom".

Vresk je rekao da ovaj zakon skida takve diskriminirajuće odredbe i omogućuje svim trgovačkim društvima, a ne samo onima čiji su vlasnici i čija su sjedišta u RH, da se na teritoriju RH bave zaštitom osoba i imovine.

Naglasio je da je značajno što je u ovom zakonu stavljena pojačana kontrola nad radom tzv. zaštitarskih tvrtki, jer se radi o specifičnim poslovima. "Smatrali smo da kod takvih poslova država mora imati pojačani nadzor, odnosno pojačanu kontrolu".

Vresk je rekao da je također pooštrena prekršajna odgovornost, odnosno kazne, za fizičke i pravne osobe koji učine propuste u radu.

Zaključio je da je Zakon usuglašen s većinom suvremenih europskih zakona koji reguliraju ovu materiju.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona. Primjedbe i prijedlozi izneseni na tekst prijedloga ovog Zakona odnose se na potrebu dorade pojedinih odredaba kako bi se ujednačili pravni izričaji, te uskladilo u prvom redu sa Zakonom o trgovačkim društvima, odnosno o javnim službenicima.

Pored toga ukazuje se na potrebu dodatnog preispitivanja određenja, da policijske uprave daju ovlasti za obavljanje poslova zaštite, osoba i imovine i to u prvom redu, imajući u vidu radnje koje te osobe na temelju takvog odobrenja mogu poduzimati.

Na potrebu daljnje dorade ukazuje i rješenje iz članka 1. stavka 1, prema kojemu sve pravne osobe mogu obavljati ovu djelatnost, dok se u članku 4. stavku 1. i nadalje govori o trgovačkim društvima. S tim u svezi se nepotrebno izdvaja "osnivač unutarnje čuvarske službe" mada nije na razvidan način određeno o kakvoj se službi radi.

Glede prelaznih odredaba ukazuje se na nužnost njihove dorade, kako u pravnom, tako i nomotehničkom izričaju.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost također je razmatrao ovaj Prijedlog zakona. U provedenoj raspravi članovi Odbora su podržali donošenje predloženog Zakona. Predlagatelju je sugerirano da do drugog čitanja preciznije razradi i uskladi terminologiju Zakona, kao i neke nelogičnosti u pogledu uvjeta za obavljanje zaštitarske djelatnosti. Posebno je istaknuta potreba razrade načina učinkovitog nadzora rada zaštitara i zaštitarskih tvrtki, kao jednog od najvažnijih dijelova ovog Zakona, jer se Zakonom otvaraju mogućnosti da zaštitarske poslove obavljaju i strane tvrtke.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio predložiti Hrvatskom saboru prihvatanje ovog Prijedloga zakona u prvom čitanju.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra unutarnjih poslova, **Josipa Vreska**, govorio je **Ivan Ninić (SDP)**, u ime **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost**.

Podrška uz rezervu

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** uzeo je riječ **Petar Žitnik (HSS)**. Mišljenja je da se mijenja jedan dobar zakon, zakon kakav od nas traži Europa, no da neki efekti tog novog zakona za nas sigurno neće biti dobri.

Ipak, rekao je da Klub zastupnika HSS-a podupire donošenje ovog zakona, "jer je jasno da se kod donošenja novog zakona uvijek mogu poboljšati odredbe staroga i donijeti kvalitetnija rješenja, što se ovim zakonom u nekim slučajevima i čini". Naveo je za primjer odredbe kojima se olakšava zapošljavanje čuvara, omogućavanje obavljanja djelatnosti

zaštite osoba i imovine svim trgovačkim društvima, ukidanje kaznenih odredbi, te profesionalizacija zaštitarskih poslova.

Osvrnuo se na moguće loše aspekte novog zakona. Naime, novim zakonom se mora omogućiti i stranim trgovačkim društvima obavljanje djelatnosti zaštite osoba i imovine na području Hrvatske.

"Temeljem odredbi stavka 2. članka 4. ovog Prijedloga morao bi se dozvoliti rad i zaštitarskoj firmi iz Beograda koja se zove "Beli orlovi".

Također, rekao je da će obavještajne i kontraobavještajne službe raznih država Europe ovu mogućnost opsežno koristiti da pod firmom zaštitarske službe ubace svoje špijune koji će se baviti svim drugim poslovima, samo ne zaštitarskim.

Dodao je da je situacija u policiji takva da se ljudi moraju otpuštati, a s

Liberalizacija uvjeta za zapošljavanje ima i naličje, možda i nije dobro bez provjere onoga koji je jedno vrijeme radio u policiji ili vojsci, automatski smatrati sposobnim za obavljanje čuvarske službe.

druge strane po ovom Prijedlogu zakona primat će se na rad stranci. "Nisam siguran da su to dobra rješenja, ali zahtjev Europe nažalost moramo poštivati".

Drži da je stav 2. članka 4. nedorečen. Odredba kaže da djelatnost zaštite osoba i imovine mogu obavljati podružnice trgovačkih društava osnovanih za zaštitu osoba i imovine u zemljama članicama EU, koje su osnovane sukladno Zakonu o trgovačkim društvima. Žitnik zna da se tu misli na naš Zakon o trgovačkim društvima, ali smatra da tako treba i napisati, dakle "sukladno Zakonu o trgovačkim društvima RH".

Također se osvrnuo na zadnji stavak članka 4, koji kaže da poslove tehničke zaštite mogu obavljati obrtnici. Smatra da bi trebalo precizirati o kojim se strukama radi.

Naglasio je da liberalizacija uvjeta za zapošljavanje ima i drugo naličje, te da možda i nije dobro bez provjere čovjeka koji je jedno vrijeme radio u policiji ili vojsci, automatski smatrati sposobnim za obavljanje čuvarske službe.

Osvrnuo se na članak 18. stavak 1. točku 5. gdje se kaže da za odgovornu osobu trgovačkog društva koje obavlja djelatnost zaštite osoba i imovine se može imenovati osoba koja nije pravomoćno osuđena ili se protiv nje ne vodi kazneni postupak za kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti. Žitnik smatra da je ova odredba nedostatna, odnosno da je predlagatelj preblag, jer se kaznena djela lake tjelesne povrede, kao i uvrede, gone po privatnim tužbama, pa bi takva osoba mogla biti izabrana za odgovornu osobu trgovačkog društva, bez obzira što "svaki dan on nekoga istuče i nanese mu laku tjelesnu povredu".

Što se tiče članka 19. smatra da je predlagatelj prestrog. Odredba kaže da policijski službenik, djelatna vojna osoba Ministarstva obrane, državni odvjetnik, istražni sudac, pravosudni policajac ili pripadnik sigurnosnih službi, kojemu je radni odnos prestao radi povrede radne discipline, ne može prije isteka roka od 3 godine nakon prestanka radnog odnosa obavljati poslove odgovorne osobe ili osobe koja obavlja poslove zaštite osoba i imovine.

Zastupnik smatra da netko može biti disciplinski kažnjen zato što je nekoliko puta zakasnio na posao, "no mislim da ga to ipak ne bi diskvalificiralo da ne bi mogao biti čuvar".

Što se tiče članka 65. gdje su kaznene odredbe, Žitnik drži da su kazne dosta rigorozne, i to za naše ljude. "Međutim, ako budu radili stranci, za njih će to biti bagatela. Znam da ne može biti diskriminacije, ali trebalo bi malo razmisliti o kaznama, da stvarno postignu efekt".

Zaključno je rekao da će njegov Klub zastupnika podržati ovaj Prijedlog, iako prema njemu imaju određenu rezervu.

Riječ je uzeo predstavnik predlagatelja, **Josip Vresk**. Rekao je da Zakon o trgovačkim društvima ima jedino Republika Hrvatska, a da se hrvatski zakoni primjenjuju na teritoriju RH. "Strani se niti ne mogu primjenjivati, pa ni strani nazivi zakona u ovom zakonu".

Naglasio je da se i u ovom zakonu, kao i u izmjenama prijašnjeg zakona i sada važećega, vodila briga o tome da se policijski službenici koji su nažalost, ostali bez posla zbog reorganizacije u MUP-u lakše zaposle, pri čemu i oni moraju ispunjavati uvjete kao i svi drugi da bi dobili

posao, osim polaganja stručnog ispita, a to iz razloga što su isti morali polagati da bi postali policijski službenici.

U ovom zakonu vodila se briga o tome da se policijski službenici koji su ostali bez posla zbog reorganizacije u MUP-u lakše zaposle, pri čemu i oni moraju ispunjavati uvjete kao i svi drugi da bi dobili posao, osim polaganja stručnog ispita.

Osvrnuo se i na odredbu koja kaže da poslove tehničke zaštite mogu obavljati obrtnici. Naglasio je da nikome ne pada na pamet da bi "šusteri" mogli postati zaštitari, zato i jesu propisani uvjeti koji se moraju ispunjavati da bi netko mogao biti pravna osoba, kao i odgovorna osoba u pravnoj osobi. Vresk je rekao da Zakon taksativno nabraja sve uvjete koji moraju biti ispunjeni.

"Što se tiče težih kaznenih djela koja se goni po službenoj dužnosti, čak i da ne postoji pravomoćno osuđujuća presuda u kaznenom postupku, ta osoba je nedostojna za obavljanje takvog jednog važnog posla, a kod blažih kaznenih djela potrebna je pravomoćna osuđujuća presuda u kaznenom postupku", zaključio je Vresk.

Kvaliteta prevencije

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je Josip Leko (SDP). Izrazio je zadovoljstvo u ime Kluba što je pred zastupnicima cjelovit tekst Zakona o zaštiti osoba i imovine, a ne samo izmijenjeni ili dopunjeni važeći Zakon.

Rekao je da bi radi sagledavanja cjeline u vezi sa zaštitom osoba i imovine, a prvenstveno osoba, bilo dobro da je istovremeno u postupku donošenja i Prijedlog zakona kojim se uređuje detektivska služba u RH.

Smatra da je ovim Prijedlogom došlo do liberalizacije usluga zaštitarske službe, i osoba i imovine. No, ovdje Klub zastupnika SDP-a uočava jedan problem. Postoje, naime, osobe na funkcijama koje se štite temeljem zakona i postoji zaštita osoba i imovine koje se štite na temelju komercijalnog ugovora. Leko drži da

bi o tim razlikama trebalo progovoriti i u ovom Zakonu.

Rekao je da je pitanje tehničke zaštite relativno dobro uređeno, posebice organiziranje dojavnih centara. "Međutim, ocjenjujemo da predložene odredbe u člancima 46. i 47. treba doraditi, kako bi tehnički uređaji, odnosno elektronički sustavi doista mogli koristiti na način da dojava i komunikacija bude moguća i dostupna svakome u trenutku potrebe". Radi se o tome da Zakon ne predviđa da obrtnik može osnovati dojavni centar. Klub zastupnika SDP-a predlaže da i obrtnik ima to pravo, odnosno da se poveže u sustav dojave.

"Smatramo da pored trgovačkog društva koje ima odobrenje za obavljanje poslova tjelesne zaštite, unutar čuvarske službe treba omogućiti da dojavni centar ili određeni oblik dojavne službe mogu osnovati i obrtnici". Naglasio je da bi bilo dobro iznaći odgovarajući oblik njihove međusobne povezanosti, odnosno suradnje, jer je potrebno da takav posao ima stručne, odgovorne radnike s potrebnim znanjima o računalnoj, komunikacijskoj, alarmnoj opremi, kako radi uspostavljanja, tako i održavanja.

Leko je rekao da daju ove prijedloge, jer smatraju da brza, odnosno pravovremena informacija može spasiti život ili pak spriječiti nastanak materijalne štete. Zalažu se za preventivno i dobro uspostavljen sustav, koji bi zaustavio mnoge štete, ili ih smanjio, a posebno zaštitio određene osobe.

Mišljenja je da bi trebalo preciznije odrediti odgovornost za štetu, odnosno po kojim pravilima odgovara djelatnik u zaštitarskoj službi kada učini štetu iz komercijalnog odnosa. Također, smatraju da bi bilo poželjno pravilnikom urediti službenu odoru i značku, "ali svakako bi trebalo precizirati da odora i značka moraju biti bitno različite od onih koji rabe službene osobe u takvoj djelatnosti".

Klub zastupnika SDP-a zalaže se da se preciznije propišu ovlasti djelatnika zaštitara i da se ovim Zakonom predvide sve moguće povrede u obavljanju djelatnosti zaštitara osoba i imovine.

Leko je na kraju rekao da Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje Zakona u prvom čitanju.

Potom je uslijedila pojedinačna rasprava.

Ustupci na putu približavanja EU

Ivan Ninić (SDP) na početku izlaganja konstatirao je da podržava ovaj Prijedlog. Reкао je da se u raspravi govorilo o visokim kriterijima za čuvare, koji su postavljeni ovim Zakonom. Smatra da je to potpuno ispravno, jer se danas u RH ovim poslom bavi negdje oko 13 tisuća ljudi. "To je poslije vojske i policije treća sila koja je pod oružjem, pa i treba pooštriti, što ovaj Zakon i predviđa, kriterije za zapošljavanje".

Ne smatra idealnim rješenje da hrvatsko državljanstvo nije više uvjet za osnivanje firmi, ni kao za one koji će tamo raditi, ali drži da je to ustupak približavanju Europi. Naglasio je da Zakon stoga i predviđa sigurnosnu provjeru kao jedan od uvjeta za odgovornu osobu, na koju ona treba pristati, "pa onda ono o čemu je kolega Žitnik govorio ne bi trebalo biti opasnost uz dobru provjeru, da nam se u te službe uguraju oni koje ne bi željeli".

Ninić drži dobrim rješenjem da odobrenje i zabranu rada u ovoj službi po ovom Prijedlogu zakona daje MUP, a ne kao do sada županijske policijske uprave.

Također, pozitivnim ocjenjuje mogućnost da osobe koje rade u vojsci i policiji, u slučaju redukcije zaposlenih, mogu naći zaposlenje u zaštitarstvu. "Dobro je da oni koji su radili tri godine u Državnom odvjetništvu, u policiji, vojsci, ne moraju polagati ispit, tako da im se olakša zaposlenje u ovakvim zaštitarskim tvrtkama".

Zaključno je rekao da prihvaća ovaj Prijedlog zakona.

Zamah razvoja zaštitarske industrije

Ivan Štajduhar (SDP) rekao je da smatra potrebnim naglasiti snažan trend privatizacije tzv. javne sigurnosti i sve veći razvoj zaštitarske industrije, posebice u SAD-u i u Južnoj Africi.

Istaknuo je da je posljednjih godina i u Europi došlo do znatnog rasta u ovoj industriji, kao i promjene brojčanog odnosa zaštitara i policajaca. "Prema nekim izvorima 1995. godine u zemljama EU bilo je registrirano oko 6 tisuća zaštitarskih poduzeća i oko 500 tisuća zaposlenih, s ukupnim

godišnjim prometom od čak 7 milijardi eura”.

Štajduhar kaže da je privatizacija javne sigurnosti otišla tako daleko da same policijske uprave u gradovima nekih europskih država čuvaju upravo zaštitari. ”U većim, moderno uređenim državama preglede putnika i prtljage na aerodromima obavljaju zaštitari, a ne policajci, u tim državama zastupljeno je mišljenje da je policajac skup za obavljanje poslova zaštite, s obzirom na uložena sredstva u njegovo školovanje u redovitoj obuci”.

U Hrvatskoj 48 zaštitara dolazi na 100 policajaca, a taj omjer kada se uzima europski prosjek je 43 zaštitara na 100 policajaca. ”Veći prosjek zaštitara u Hrvatskoj u odnosu na zemlje EU je razumljiv, s obzirom na ratna događanja i stanje relativne nesigurnosti od 1990. godine, pa sve do danas”.

Štajduhar je rekao da se ovim Prijedlogom zakona izmjenjuju odredbe važećeg Zakona koje su bile najviše osporavane u posljednjih 6 godina, a posebice one za čiju je izmjenu bila zainteresirana država, a odnose se na onemogućavanje primjene sankcija prema pravnim osobama, odnosno fizičkim osobama koje se nisu ponašale u skladu s odredbama važećeg Zakona.

Posebno valja istaći da predloženi tekst zakona daje nova rješenja, posebice daje se mogućnost obavljanja djelatnosti zaštite osoba i imovine svim trgovačkim društvima, dok su prema važećem zakonu tu djelatnost mogla obavljati samo društva fizičkih osoba, komanditna društva i javna trgovačka društva, kaže Štajduhar. Nadalje, zakon omogućava stjecanje ovlasti za obavljanje poslova zaštite i djelatnicima MUP-a, vojne policije, Oružanih snaga RH i sigurnosnih službi, koji su sada oslobođeni polaganja ispita.

Tu je i mogućnost svim trgovačkim društvima koja imaju odobrenje za obavljanje djelatnosti zaštite osoba i imovine da tu djelatnost obavljaju i za tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave.

Štajduhar je podsjetio da se novim Zakonom predlaže da poslove zaštite osoba i imovine mogu obavljati sva trgovačka društva. ”Dakle, ovim Prijedlogom je ostavljena mogućnost osnivanja čak i zaštitarskog društva ograničene odgovornosti, što je jedna od najradikalnijih promjena u odnosu na odredbe postojećeg zakona”.

Drži da sam naziv zakona treba možda promijeniti u Zakon o zaštitarskoj djelatnosti, ili Zakon o privatnoj sigurnosti. ”Naziv Zakon o zaštitarskoj djelatnosti bio bi primjereniji problematici koju uređuje, nego postojeći naziv iz kojega se na prvi pogled ne može zaključiti što je zapravo sadržaj zakona. Pored toga u Prijedlogu zakona razvodno je da isti isključivo uređuje uvjete izdavanja licenci, te način obavljanja općenito zaštitarskih poslova, pa bi sukladno tome bilo logično i ime propisa”.

Liječnički pregledi

Štajduhar je iznio stav da je potrebno razmisliti i o obvezi obavljanja liječničkog pregleda, naime, da li zaštitari zaista moraju obavljati liječničke preglede svake dvije godine, ili bi bilo dovoljno to učiniti jednom u 5 godina.

”Mišljenja sam da je potrebno razmisliti i o obvezi provjere znanja čuvara barem svakih 5 godina, svjedoci smo vrlo čestih izmjena propisa, te držim da je zbog toga potrebno ispitom provjeriti razinu znanja, da li zaštitari prate donošenje novih propisa”.

Drži potrebitim omogućiti gradskim upravama da koriste usluge privatnih zaštitarskih tvrtki. Tako-

đer, treba preciznije definirati što je dojavni centar, tko ga može imati. Na kraju je rekao da je Prijedlog u osnovi dobro strukturiran, međutim, u pojedinim detaljima potrebna je dorada.

Ovime je zaključena pojedinačna rasprava.

Govoreći zaključno predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra unutarnjih poslova, **Josip Vresk** rekao je da se ovim zakonom ne regulira naknada štete, koja se regulira u Zakonu o obveznim odnosima.

Osvrnuo se i na oblike trgovačkih društava, rekavši da kod pisanja teksta zakona nije bilo presudno da li se radi o komanditnom društvu ili društvu sa ograničenom odgovornošću, što regulira Zakon o trgovačkim društvima, već je bilo bitno pitanje posebnih odobrenja za upis takvog trgovačkog društva u trgovački registar. To su posebna odobrenja koja daje nadležno ministarstvo, u ovom slučaju MUP. Kad provjeri da li postoje svi ostali uvjeti propisani u ovom zakonu tek se na temelju tog rješenja ili doregistrirane djelatnosti i upisuje u trgovački registar mjesto nadležnog Trgovačkog suda ili se takvo rješenje ne izdaje. Ta problematika je regulirana i u ovom zakonu i u Zakonu o trgovačkim društvima.

”To je postupak upisa trgovačkog društva u trgovački registar ili upisa određene djelatnosti kad se doregistrira određena djelatnost već postojećeg bilo kojeg oblika trgovačkog društva”.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 75 glasova ”za” i 3 ”suzdržana” glasa prihvatili Prijedlog zakona o zaštiti osoba i imovine.

S.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIJENOSU VLASTI

Mandati na raspolaganje

Zastupnici Hrvatskog sabora, većinom glasova prihvatili su prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a uz suglasnost predlagatelja, da je o Prijedlogu zakona o prijenosu vlasti koji su predložili Anto Đapić, mr.sc. Miroslav Rožić, dr.sc. Tonči Tadić i Vlado Jukić, zastupnici Hrvatske stranke prava provedena prethodna rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju i Vladi Republike Hrvatske radi pripreme Prijedloga zakona.

Ovim zakonom uredit će se postupak prijenosa vlasti nakon provedenih izbora za Hrvatski sabor ili nakon formiranja nove parlamentarne većine u Hrvatskom saboru koja ima za posljedicu formiranje nove izvršne vlasti u RH. Zakonom će se definirati razrješenja, izbori i imenovanja državnih dužnosnika i državnih službenika.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga zakona poslužit ćemo se obrazloženjem predstavnika predlagatelja, zastupnika **Tonči Tadića (HSP)**. Rekao je da je ovaj zakon novost u hrvatskom političkom životu i novost u hrvatskoj zakonodavnoj regulativi. Naime, prijenos vlasti u Hrvatskoj na državnoj razini, bilo nakon provedenih izbora za Hrvatski sabor, bilo nakon formiranja neke nove parlamentarne većine u Saboru, do sada nije bio reguliran nikakvim zakonom.

Drže da je zakonska regulacija prijenosa vlasti jednako važna za razvoj demokracija u Hrvatskoj kao i zakonska regulacija demokratske smjene vlasti kroz paket zakona u vezi s izborom zastupnika u Hrvatski sabor. "Ovaj zakon po svojoj važnosti jednak je sa Zakonom o izboru zastupnika u Hrvatski sabor". Naime, Zakonom o izboru zastupnika u Hrvatski sabor definira se način na koji birači formiraju Hrvatski sabor, a ovim Zakonom se definira na koji način i koga Sabor i Vlada mijenjaju i

postavljaju tijekom prijenosa vlasti, pojašnjava Tadić.

"Ovaj zakon po našem sudu trebao bi biti sastavni dio paketa izbornog zakonodavstva i upravo zato držimo da bi trebao dobiti posebnu pozornost u Saboru".

Rekao je da su se o ovom Prijedlogu pozitivno izjasnili i Odbor za zakonodavstvo i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, tako da postoje svi uvjeti za raspravu.

Smatra da bi bilo dobro da se i ovaj zakon donese konsenzusom svih parlamentarnih političkih stranaka, s obzirom na da čini ključan dio razvoja demokracije u Hrvatskoj.

Do sada bez zakonske regulative

Kako prijenos vlasti u Hrvatskoj na državnoj razini do sada nije bio reguliran nikakvim zakonom, to je imalo za posljedicu posve kaotičan i nepredvidiv tijek promjena u svim državnim službama, bilo da je riječ o Vladi i njenim komisijama, bilo da je riječ o ministarstvima i državnim upravnim organizacijama ili o agencijama, odnosno o ustanovama i javnim poduzećima, naglasio je Tadić.

Tadić drži da je definitivno potrebno razgraničiti što su to političke dužnosti, čiji se dužnosnici mijenjaju pri promjeni vlasti, a s druge strane, od toga treba odvojiti javno-službeničke, odnosno javno-namještene poslove na koje se ljudi izabiru putem javnog natječaja i koji svoj posao ne bi trebali napuštati prilikom promjene vlasti, bilo da je riječ o promjeni vlasti nakon izbora ili promjeni vlasti kao posljedicu formiranja nove parlamentarne većine u Hrvatskom saboru.

"Prijenos vlasti je višedimenzionalan, on ima svoju upravnu, političku, kadrovsku i vremensku dimenziju". On bi s jedne strane trebao zadovoljiti potrebu za efikasnim i nesmetanim funkcioniranjem sustava državne uprave prilikom promjene vlasti. Dakle, državna uprava bi morala nesmetano funkcionirati tijekom promjene vlasti i to uvjetuje minimalne kadrovske promjene. S druge strane, prijenos vlasti mora

omogućiti novoizabranim ministrima potpuni nadzor nad državnom upravom i to s druge strane uvjetuje maksimalne zahtjeve za promjenom u državnom aparatu, objašnjava Tadić.

Zakon o prijenosu vlasti treba konačno razgraničiti što su političke dužnosti, a što stručne, odnosno javnoslužbeničke dužnosti.

"Dakle, ovdje je očito potreban konsenzus, i ovdje je očito potrebno povući nekakvu granicu do koje razine od ministra na niže idemo sa zahvatom smjenjivanja kadrova prilikom promjene vlasti".

Zakon o prijenosu vlasti treba konačno razgraničiti što su političke dužnosti, a što stručne, odnosno javno službeničke dužnosti.

Tadić je naglasio da javni službenici nisu niti smiju biti povezani s realizacijom političkog programa bilo koje stranke, jer oni trebaju brinuti isključivo o pravilnom obavljanju svog posla, u cilju općeg dobra, a u skladu s Ustavom, sa zakonima i prema nalogima sebi nadređenih. "Kako to nije regulirano, to uzrokuje nepotrebne potrese i nepredvidivo razaranje sustava državne uprave kod svake promjene vlasti, što se očituje u sustavnom odljevu kadrova iz državne uprave, a što ima katastrofalne posljedice za Hrvatsku".

Također ističe da ta nejasna granica političkih i javno službeničkih dužnosti ne može zajamčiti ni stručnost ni efikasnost državne uprave, "već može zajamčiti jedino politički voluntarizam i političku podobnost kod izbora kadrova".

Osvrnuo se i na vremensku dimenziju, rekavši da je ona jednako bitna. Vremenska dimenzija znači da prijenos vlasti ne smije imati posljedice po funkcioniranje državne uprave, tj. ne smije dovesti u pitanje svakodnevne zadaće, ili projekte koji su u tijeku, građani ne smiju osjetiti da je prijenos vlasti u tijeku.

Prijelazni odbor

"Prijenos vlasti mora biti brz, sveobuhvatan u okvirima ovog zakona i usklađen s primopredajom vlasti na svim zakonski predvidivim razinama, za što se treba skrbiti Prijelazni odbor". Tadić drži da se svaka stranka ili koalicija koja kani preuzeti vlast u zemlji mora za to pravodobno pripremiti, i programski i kadrovski, tako da prijenos vlasti traje ograničeno razdoblje.

Za provođenje ovog zakona nije potrebno izdvojiti posebna sredstva, štoviše, predlagatelj smatra da će on dovesti do bitnih ušteda u sustavu državne uprave.

Ovim zakonom uređuju se razrješnja, izbori i imenovanja državnih dužnosnika i državnih službenika u Vladi RH i njenim uredima i komisijama, dužnosnika i službenika u ministarstvima RH i državnim upravnim organizacijama i agencijama, službenika u službenim ustanovama i javnim poduzećima, iz nadležnosti Vlade i ministarstava, odnosno iz nadležnosti Hrvatskog sabora. "Svi koji su navedeni u ovom zakonu daju svoje mandate na raspolaganje prilikom prijenosa vlasti, što ne znači da oni moraju biti uklonjeni sa svojih pozicija, neki od njih mogu biti i reizabrani".

Nadalje, postupak prijenosa vlasti potiče i prati Prijelazni odbor kojeg imenuje Hrvatski sabor. On ima šest članova, može biti i više, ali je ključno da je sastavljen paritetno od predstavnika nove i bivše parlamentarne većine. "Po našem Prijedlogu cijeli prijenos vlasti prati Prijelazni odbor u kojem je paritetno zastupljena i oporba. Dakle, oporba nazdize prijenos vlasti, da se ne bi zahvatilo i više nego što traži ovaj zakon".

Ono što je ključno je da prijenos vlasti treba biti završen u roku od tri mjeseca od dana konstituiranja novog saziva Hrvatskog sabora, odnosno od dana formiranja nove parlamentarne većine. "Riječ je o famoznih 100 dana, koji su dani svakoj Vladi kao poštuda da u roku od 100 dana konstituiraju novu vlast".

Nakon toga država treba početi normalno funkcionirati i prijenos vlasti je završen. Razrješnja u smislu Vlade RH odnose se na predsjednika, zamjenika predsjednika i potpredsjednike Vlade, pročelnike ureda i komisija u Vladi, pročelnike ureda predsjednika i zamjenika Vlade, na tajnika Vlade i na glasnogovornike Vlade.

Kod ministarstava to se odnosi na ministre, njihove zamjenike i pomoćnike, tajnike kabineta, pročelnike i ravnatelje državnih upravnih organizacija, njihove zamjenike, glasnogovornike ministarstava, pročelnike odnosno ravnatelje županijskih ureda ministarstava i njihove zamjenike. Jednako vrijedi za državne upravne organizacije.

Prijenos vlasti treba biti završen u roku od tri mjeseca od dana konstituiranja novog saziva Hrvatskog sabora, odnosno od dana formiranja nove parlamentarne većine.

Kada je riječ o ustanovama i javnim poduzećima iz nadležnosti Vlade RH, to se odnosi na ravnatelje i zamjenike ravnatelja ustanova, na članove uprava ustanova i na članove nadzornih odbora. Jednako tako se to odnosi na ustanove koje su u nadležnosti izbora i imenovanja Hrvatskog sabora. "Dakle, svi ti ljudi daju mandate na raspolaganje, oni ne moraju biti uklonjeni sa svojih dužnosti, ali dolaze pod udar ovog zakona da mogu biti promijenjeni drugim ljudima, i da ta promjena može trajati maksimalno tri mjeseca".

Unutar tri mjeseca se mora konstituirati kompletna nova državna uprava i svaka koalicija ili stranka koja dolazi na vlast mora biti programski i kadrovski ekipirana za preuzimanje vlasti.

Tadić je naglasio da svi ostali službenici u Hrvatskom saboru, u Vladi, u ministarstvima i u drugim tijelima državne i izvršne vlasti, kao i namještenici, ne mogu biti podložni razrješnjima i imenovanjima prilikom prijenosa vlasti u smislu ovog zakona, već ostaju na svojim mjestima.

Potom se Tadić zahvalio potpori koju su dobili od Odbora za zakonodavstvo, kao i od Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Osvrnuo se i na negativno očitovanje hrvatske Vlade koja je konstatala da je ovdje predviđen preširok krug dužnosnika koji bi trebali biti smijenjeni prilikom prijenosa vlasti. "Gospodo iz hrvatske Vlade, mi smo naprosto prepisali ono što ste vi posmjenjivali nakon smjene 3. siječnja".

Rekao je da treba konačno normirati taj broj i da oni kao predlagatelji pristaju da se definira neki drugi,

može biti manji. Zalaže se za postizanje konsenzusa oko toga tko odlazi prilikom promjene vlasti, a tko ostaje, no u svakom slučaju, to treba biti konačno zakonski regulirano, "da se prestane govoriti o revanšizmu i čistkama, odnosno da se prestane govoriti o političkoj podobnosti u sustavu državne uprave".

Zaključio je da se napokon mora točno znati što je politička funkcija koja dolazi na svoju poziciju nakon promjene vlasti, a što je javno službenička funkcija na koju se izabire putem javnog natječaja. Tadić je zahvalio primjedbama i prijedlozima i izrazio želju da ovaj zakon bude usvojen konsenzusom u Hrvatskom saboru.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo ocjenjuje nužnim i opravdanim da se pitanje utvrđivanja odrednica, odnosno popisa dužnosnika i službenika koji se biraju, odnosno imenuju prema političkim mjerilima uredi zakonom. Ponuđena rješenja nisu u cijelosti prihvatljiva, no nakon provedene rasprave očekuju se određeniji prijedlozi, posebno imajući u vidu mišljenje Vlade RH iz kojeg proizlazi da se može očekivati i zakonski prijedlog Vlade RH koji se odnosi na ovu problematiku.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravljao je o predmetnom zakonu u svojstvu matičnog radnog tijela.

Trebalo bi utvrditi da su pomoćnici ministra stručne, a ne političke osobe, i na ta mjesta bi trebali dolaziti ljudi isključivo temeljem stručnog kriterija.

Odbor je u raspravi raspolagao s mišljenjem Vlade RH na Prijedlog zakona. Vlada RH ne podržava Prijedlog zakona jer smatra da je navedenim zakonskim prijedlogom obuhvaćen preširok krug dužnosnika i službenika koji podliježu razrješnjima, te ističe da je utvrdila obvezu da do kraja 2002. godine izradi zakonski prijedlog kojim će se utvrditi popis dužnosnika i drugih službenika koji se biraju po političkim kriterijima nakon izbora u RH.

Odbor je u raspravi konstatirao da nije dvojbena potreba donošenja Zakona kojim će se urediti pitanja predložena Prijedlogom zakona.

Međutim, Odbor drži da su u sadržajnom smislu neka rješenja Prijedloga zakona u suprotnosti s Ustavnom RH, te zadiru u nadležnost tijela u jedinicama lokalne i područne samouprave kao i u nadležnost ustanova i trgovačkih društava.

Odbor također smatra da predložena rješenja koja se odnose na državne službenike u ustanovama i javnim poduzećima nisu pitanja koja treba urediti ovim Zakonom.

Neka predložena rješenja iz Prijedloga zakona po ocjeni Odbora nisu dovoljno jasna i potrebno ih je precizirati odnosno doraditi.

Odbor smatra da bi rješenja iz Prijedloga zakona zahtijevala usklađivanje odredaba niza drugih zakona koji ta pitanja uređuju na drugačiji način.

U vezi s navedenim Odbor predlaže da se o Prijedlogu zakona provede prethodna rasprava u kojoj će se utvrditi da li je potrebno donijeti Zakon kojim će se urediti ova pitanja, stajališta na kojima će se Zakon temeljiti, te koji se ciljevi i svrha Zakonom žele ostvariti.

Nakon provedene prethodne rasprave sve primjedbe i prijedlozi izneseni u toj raspravi dostavit će se predlagatelju i Vladi RH kako bi ih uzeli u obzir prigodom izrade prijedloga zakona, o kojima će se raspraviti u prvom čitanju.

Odbor također predlaže predlagatelju da uz Prijedlog zakona izradi usporedni prikaz o razrješavanju tih pitanja u zemljama koje su prostorno i po broju stanovnika odgovarajuće Republici Hrvatskoj kao i u zemljama koje pripadaju kombinaciji romansko-germanskog sustava.

Nakon rasprave, Odbor je jedno-glasno, s osam glasova "za" predložio Hrvatskom saboru da donese slijedeći zaključak: O prijedlogu zakona o prijenosu vlasti provest će se prethodna rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u prethodnoj raspravi uputit će se predlagatelju i Vladi RH da ih uzme u obzir prigodom izrade prijedloga zakona.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH ne podržava Prijedlog zakona o prijenosu vlasti koji su

podnijeli Ante Đapić, Miroslav Rožić, Tonči Tadić i Vlado Jukić, zastupnici u Hrvatskom saboru.

Vlada RH smatra da je navedenim zakonskim prijedlogom obuhvaćen preširok krug dužnosnika i službenika koji podliježu razrješavanjima te se postavlja pitanje opravdanosti određivanja ovako širokog kruga tih osoba.

Vlada RH također ističe da je Planom svojih programskih prioriteta utvrdila i obvezu da, do kraja ove godine, izradi zakonski prijedlog kojim će se utvrditi popis dužnosnika i drugih službenika koji se biraju po političkim kriterijima nakon izbora u RH.

RASPRAVA

Nakon obrazloženja predstavnika predlagatelja, **Tonči Tadića (HSP)** i obraćanja u ime **Odbora za zakonodavstvo**, predsjednika Odbora, **Josipa Leke (SDP)**, riječ su uzeli predstavnici klubova zastupnika.

Kakvu državnu upravu želimo?

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorio je **Mario Kovač (HSLS)**. Rekao je da se radi o doista interesantnom prijedlogu zakona kojeg do sada nismo imali u liku nekakvog pozitivnog propisa, a koji bi trebao regulirati prijenos vlasti. Pozdravljaju inicijativu, smatraju da je svakako dobrodošla, ali naglašavaju da je u raspravi potrebno realno sagledati dosege ovako predloženog zakona.

"Svakako je dobro spriječiti stihijnost smjena pri promjeni političke vlasti i uspostaviti zakonom utvrđeni red i sustavnost prilikom promjene vlasti. Važno je utvrditi u Parlamentu kakvu državnu upravu želimo".

Drži kako bi bilo logično da tendiramo jednoj dobro organiziranoj, relativno malobrojnoj, stručnoj i trajnijoj državnoj upravi. Da bi to postigli, trebalo bi konstatirati koje su funkcije odnosno koje su dužnosti političke, gdje su kadrovska rješenja vezana uz promjene političkih opcija koje drže vlast u državi, odnosno koje su dužnosti koje su vezane uz struku i određena znanja i koje bi trebale biti nevezane uz promjenu odnosno prijenos vlasti.

"Kolege koji su predložili ovakvo zakonsko rješenje su čini se, u dobroj namjeri otišli prilično daleko", rekao je Kovač. Drži da su funkcije odnosno dužnosti predsjednika Vlade, ministara i zamjenika ministara svakako političke funkcije, što potvrđuje i sastav ove hrvatske Vlade kao i sastav Vlada prije nje. No, naglasio je da u svim tim vladama mjesta odnosno dužnosti pomoćnika ministra, kao i sva ona značajnija, ali hijerarhijski niža mjesta po upravama ministarstava su ipak tretirana po političkoj funkciji, što dovodi do osipanja prvenstveno stručnog kadra, do dovođenja novih ljudi kojima treba vremena da se uklope u novo okruženje. "To ne vodi stvaranju ovog cilja o kojem smo govorili, a to je stručna, iskusna, i relativno trajna državna uprava na ovim stručnim razinama".

Po mišljenju Kluba zastupnika HSLS-a trebalo bi utvrditi da su pomoćnici ministra stručne, a ne političke osobe, i na ta mjesta bi trebali dolaziti ljudi isključivo temeljem stručnog kriterija. Rekao je da je ova Vlada nešto napravila u tom smjeru, "tako da se sada pomoćnici u pravilu biraju putem natječaja, što nije bio slučaj prije, kod konstituiranja ove Vlade i u samom početku njena djelovanja".

Na kraju je rekao da bi sve stranke trebale konsenzusom utvrditi pravila pri prijenosu vlasti, a i kasnijem obnašanju vlasti.

Ustupiti mjesto izbornim pobjednicima

Damir Kajin (IDS) govorio je u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Podržava ovaj Prijedlog zakona. Rekao je da bi bilo posve normalno da oni koji dolaze po političkim zaslugama, zahvaljujući tome što je njihova politika izgubila naklonost građana, ustupe mjesta izbornim pobjednicima. To je konačno tako u svim demokratskim zemljama.

"Doduše, možemo biti malo civiliziraniji i tražiti kroz formu zakona da sve te osobe stave te mandate na raspolaganje, te na taj način prepustimo izbornim pobjednicima da zadrže ili da se zahvale pojedinim osobama iz ranijeg razdoblja".

Kajin drži da su izbiri, odnosno, trebali bi biti, znak novog početka.

”Zašto te ljude smjenjivati? Nema potrebe. Neka ti pojedinci stave svoje mandate na raspolaganje, a nova vlast neka te njihove mandate ili prihvati, zadrži ih i dalje na funkciji koju su obnašali ili neka im se zahvali na povjerenju”.

Uslijedila je pojedinačna rasprava.

Riječ je uzeo **Miroslav Korenika (SDP)**. Rekao je da ima suprotan stav vezan uz određene dužnosnike od gospodina Kajina. Osobno smatra da bi Hrvatska trebala imati jaku i kvalitetnu državnu upravu, te da bi vrhunac činovničke ili službeničke karijere trebalo biti mjesto pomoćnika ministra koje bi trebalo biti visoko stručno mjesto.

”To su ljudi koji se ne bi trebali po mom dubokom uvjerenju mijenjati prilikom svake smjene vlasti, nego bi naprotiv oni trebali biti stručni, kvalitetni i da ostanu, pa da imamo kontinuitet u djelovanju državne uprave, s time što oni provode program Vlade kao profesionalci i kao ljudi koji moraju kvalitetno obavljati svoj posao”.

Pomoćnik ministra - vrhunac službeničke karijere

Pritom drži da bi trebalo provoditi javne natječaje i dati jasne kriterije za izbor pomoćnika ministara između određenog broja osoba koje su došle u određena službenička zvanja i koji su u samom vrhu stručnosti. Na taj način imali bismo stručnost i kvalitetu, ali bi i svaki od državnih službenika imao jasan cilj da jednoga dana uz kvalitetno i dobro obavljanje posla može doći na jedno takvo mjesto. ”Upravo pomoćnici ministara bi trebali u onim odjelima ministarstava ili pojedinim upravama kojima upravljaju, zagovarati vrhunac stručnosti, a manje politike, dakle, oni bi trebali na stručni način pretopiti ono što Vlada ima u svom programu”.

Naglasio je da bi se to isto trebalo odnositi i na županijske urede, jer bi na taj način i na lokalnim razinama imali višu razinu kvalitete državnih službenika.

Zaključio je da u svakom slučaju ovakav zakon, uz određene korekcije,

bi dobrodošao Hrvatskoj, gdje tradicija demokracije nije tako duga kao u drugim državama zapadne Europe.

Tada je predstavnik predlagatelja, **Tonči Tadić (HSP)** dao završnu riječ. Zahvalio se u ime predlagatelja, zastupnika Hrvatske stranke prava, na ovoj, kako je rekao zanimljivoj raspravi. ”Sve to pokazuje da je ovaj zakon doista potreban i da bi trebalo pod hitno pristupiti zakonskom reguliranju prijenosa vlasti”.

Ponovio je da prema ovom Prijedlogu zakona obuhvaćeni dužnosnici daju mandate na raspolaganje, pa mogu biti reizabrani, a ne nužno smijenjeni, ali se zato konačno zna što su to političke, a što administrativne funkcije.

Naglasio je da je vrlo bitno postizanje konsenzusa kod donošenja ovog zakona, ”kako ne bi bilo kasnije optužbi za revanšizam”. Rekao je da će oni kao predlagatelji inzistirati na konsenzusu, a ako njega bude lakše postići tako da se Vladi u drugom čitanju prepusti inicijativa, to će i učiniti. Nužno je da Hrvatska dobije takav zakon, naglasio je Tadić.

Rekao je da je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav predložio da se o ovome zakonu danas provede prethodna rasprava, a da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iznesena u prethodnoj raspravi upute predlagateljima i Vladi, da ih uzmu u obzir prilikom izrade Prijedloga zakona.

Ovaj zakon, po mišljenju predlagatelja, čini dio izbornog zakonodavstva, jer izborni zakon definira na koji način se voljom birača formira Sabor, a Zakon o prijenosu vlasti nadzire formiranje vlasti nakon izbora.

”Držimo da je to dobra formulacija, no jednako tako držimo da bi bilo od iznimne važnosti kada bi ovaj Zakon bio usvojen u paketu s eventualnim izmjenama Izbornog zakona”. Naime, ovaj zakon po mišljenju predlagatelja čini dio izbornog zakonodavstva, jer izborni zakon definira na koji način se voljom birača formira Sabor, a Zakon o prijenosu vlasti nadzire formiranje vlasti nakon izbora.

Osvrnuo se na iskazana mišljenja na nekim odborima da još nije vrijeme za ovakav zakon. Tadić je rekao u ime predlagatelja kako oni drže da je vrijeme doista sazrelo i da Hrvatska više nema što čekati, odnosno da se ne možemo uzdati u nepisana pravila koja vrijede u pojedinim zemljama razvijene demokracije, jer je Hrvatska još uvijek tranzicijska zemlja, pa je bolje da je prijenos vlasti zakonski reguliran, a sve u cilju stabilnosti državne uprave.

”Cilj je učiniti prijenos vlasti vremenski ograničen i kontroliran od oporbe i držimo da ovaj zakon te uvjete zadovoljava”.

Tadić je rekao da predlagatelji očekuju od zastupnika sadržajne primjedbe i prilikom prvog čitanja. Dakle, slažu se kao predlagatelji da se o ovom prijedlogu danas provede prethodna rasprava, ”da se ovo tretira kao prethodna rasprava”, te da se primjedbe i prijedlozi zastupnika upute predlagatelju i Vladi radi izrade prvog čitanja ovog zakona.

”Držimo da će time hrvatska demokracija imati još jedno jako uporište pored Izbornog zakona”.

Naknadno se u ime **Kluba zastupnika HNS, PGS, SBHS** javio **Nikola Ivaniš (PGS)**, rekavši da podržavaju ovaj Prijedlog, prije svega iz razloga što cijene da je ovo jedan ozbiljan pokušaj da se uvede red u područje ”u kome mi ipak u našem društvu imamo dosta ozbiljan nered, i to u svim prijenosima vlasti, od osnutka hrvatske države, uključujući i ovaj zadnji”.

Ovime je zaključena rasprava.

Sukladno prijedlogu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav kao matičnom radnom tijelu, u suglasnosti s predlagateljima, zastupnici su većinom glasova, sa 111 glasova ”za” i 3 ”suzdržana” prihvatili slijedeći zaključak: **O Prijedlogu zakona o prijenosu vlasti koji su predložili zastupnici Anto Đapić, mr.sc. Miroslav Rožić, dr.sc. Tonči Tadić i Vlado Jukić provedena je prethodna rasprava, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iznesena u raspravi uputit će se predlagatelju i Vladi Republike Hrvatske, radi pripreme Prijedloga zakona.**

S.Š.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Hrvatski sabor odbio je, u skladu s razlozima navedenim u mišljenju Vlade RH, Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodanu vrijednost, što ga je Hrvatskom saboru podnio zastupnik Zlatko Canjuga (HND). Naime, predlagatelj je 21. lipnja 2002. godine uputio u saborsku proceduru Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodanu vrijednost s namjerom da se invalidne osobe oslobodi od plaćanja poreza na dodanu vrijednost pri uvozu ili kupnji automobila u tuzemstvu. Prijedlog zakona je potom kao zainteresirano radno tijelo razmotrio Odbor za obitelj, mladež i šport na sjednici 5. srpnja 2002. godine te utvrdio da Vlada RH nije dostavila mišljenje Hrvatskome saboru. Potom je Odbor za zakonodavstvo na sjednici održanoj 9. srpnja 2002. godine, predložio Hrvatskom saboru da odgodi raspravu o Prijedlogu zakona te zadužio Vladu RH da o Prijedlogu zakona dostavi svoje mišljenje kako bi se mogla provesti rasprava u radnim tijelima i u Hrvatskome saboru.

Vlada RH je 12. rujna 2002. godine Hrvatskome saboru uputila negativno mišljenje o Prijedlogu zakona te predložila da se problemi invalidnih osoba riješe na način da se osobama sa stopostotnim invaliditetom refundira plaćeni porez na dodanu vrijednost iz sredstava državnog proračuna, s time da se sredstva planiraju na pozicijama Ministarstva

rada i socijalne skrbi. Sredstva bi se planirala za sljedeću proračunsku godinu, do kada će se usuglasiti i sva bitna pitanja vezana uz sustav refundacije poreza na dodanu vrijednost (kriterij, kontrola i slično). Na taj način riješilo bi se pitanje refundiranja plaćenoga poreza osobama sa stopostotnim invaliditetom, ne narušavajući porezni sustav i ne mijenjajući Zakon o porezu na dodanu vrijednost.

Predlagatelj je na početku rasprave u svom uvodnom izlaganju obrazložio svrhu Prijedloga zakona, da se invalidne osobe oslobodi od plaćanja poreza na dodanu vrijednost pri uvozu ili kupnji automobila u tuzemstvu jer Zakonom o porezu na dodanu vrijednost pa niti njegovim kasnijim izmjenama i dopunama invalidne osobe nisu oslobođane plaćanja poreza na dodanu vrijednost pri uvozu ili kupnji osobnog automobila u tuzemstvu. Zakonom o izmjenama i dopunama Carinskog zakona invalidne osobe oslobođene su plaćanja carine. Time je olakšan težak položaj invalida, ali ne dovoljno. Prihvaćanjem ovog zakona omogućilo bi se još lakše uključivanje u društveni život, te lakši odlazak liječniku ili na terapiju za koju su mnogi vezani i doživotno. Ne smatra da se time narušava sustav poreza na dodanu vrijednost već se izlazi ususret bolesnim ljudima te smatra da na proračun treba gledati malo koncep-

tualno drukčije, a ne strogo birokratski.

Za raspravu o Prijedlogu prijavio se u ime **Kluba zastupnika HSLŠ-a** zastupnik **Željko Glavan**, istaknuvši da podržava inicijativu predlagatelja da se pomogne toj skupini građana, no istovremeno se slaže i s mišljenjem Vlade RH na predloženi zakon gdje, među ostalim, stoji da porez na dodanu vrijednost nije prihvatljiv porezni oblik kojim se mogu rješavati socijalni problemi, već rješenje problema osoba s invaliditetom treba tražiti u mjerama socijalne politike i socijalnim transferima. Iako je Vlada mišljenja da nije dobro ulaziti u sustav poreza na dodanu vrijednost, zastupnik smatra da u sustavu nije sve principijelno riješeno, za što je najbolji primjer neoporezivanje kruha i mlijeka čime se rješavaju pseudo-socijalni problemi. Napominje da je u pripremi Zakon o olakšicama u porezu na dohodak, unutar kojeg se može regulirati spomenuto pitanje. Također je iskoristio priliku podsjetiti Vladu RH na predizborno obećanje da će se uvesti diferencirane stope PDV-a za različite proizvode.

Većinom glasova (80 glasova "za", šest "protiv" i dva "suzdržana") odbijen je Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

M.Mi.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA USTAVNOG ZAKONA O SURADNJI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM; PRIJEDLOG ZAKLJUČKA KOJIM HRVATSKI SABOR OBVEZUJE VLADU REPUBLIKE HRVATSKE DA PRIVREMENO OBUSTAVI DONOŠENJE ODLUKA U SVEZI SA ČLANKOM 3. USTAVNOG ZAKONA O SURADNJI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM

Suradnja u suglasju s Ustavom i Poveljom UN-a

Nakon što su Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom,

predlagatelja Kluba zastupnika HDZ-a i Prijedlog zaključka kojim Hrvatski sabor obvezuje Vladu RH da privremeno obustavi donošenje

odluka u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom, kao točke 8. i 9. uvrštene u dnevni red 25.

sjednice Hrvatskog sabora, na plenarnoj sjednici, nakon kratke rasprave, zaključeno je da će se provesti objedinjena rasprava o ova dva prijedloga. U međuvremenu je održan sastanak Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, na kojem je dat prijedlog Hrvatskom saboru da odgodi raspravu o ovim točkama. Održana je i sjednica Predsjedništva Hrvatskog sabora, na kojoj su klubovi zastupnika HDZ-a i HSLŠ-a najavili povlačenje ovih dviju točaka iz saborske procedure, što je i uslijedilo u nastavku plenarne sjednice.

O PRIJEDLOGU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA USTAVNOG ZAKONA

Ustavni zakon o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom uređuje suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na području bivše Jugoslavije od 1991. godine.

U praksi ovaj zakon izaziva određene učinke koje, naročito imajući u vidu posljedice koje nastupaju prema pojedincima protiv kojih se pred Haaškim sudom vodi postupak, a posredno i prema čitavom korpusu hrvatskog naroda, izazivaju u javnosti brojne polemike i osporavanja, stoji u ocjeni stanja predlagatelja Prijedloga zakona, Kluba zastupnika HDZ-a.

Najčešće se u dosadašnjoj primjeni Zakona osporavao članak 20. Naime, posljedica ovakvog teksta članka 20. sastoji se u stavu da nadležni Županijski sud koji odlučuje o osnovanosti izručenja, prilikom odlučivanja o zahtjevu Međunarodnog kaznenog suda utvrđuje svega dvije činjenice - identificira okrivljenog, te provjerava nalazi li se u tekstu Statuta MKS-a predviđeno kazneno djelo koje se okrivljenom stavlja na teret, stoji u ocjeni stanja predlagatelja.

Prema članku 26. Ustava svi su državljani RH i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koje imaju javne ovlasti. Međutim, već sama činjenica da se postupak vodi pred Haaškim sudom i prema propisima koje autonomno donosi Haaški sud (Statut i Pravila o postupku i dokazima), stavlja državljane RH optužene po Tužiteljstvu MKS-a u neravnopravan položaj u odnosu na sve ostale, smatra predlagatelj.

Naime, neravnopravnost u odnosu na ostale državljane RH očituje se prvenstveno u povredi načela legaliteta.

Maksimalna kazna koja je po OKZ RH i KZ RH primjenom odredbi ZKP-a mogla biti izrečena za počinitelje takvih djela je dvadeset godina zatvora.

Konkretno, kaznena djela koja se navode u Statutu Haaškog suda predviđena su i u zakonodavstvu RH, odnosno u Osnovnom krivičnom zakonu RH i Krivičnom zakonu RH koji su u vrijeme na koje se odnosi nadležnost Haaškog suda bili važeći na području RH. Međutim, maksimalna kazna koja je po OKZ RH i KZ RH primjenom odredbi ZKP-a mogla biti izrečena na počinitelje takvih djela je dvadeset godina zatvora.

Dakle, niti u slučaju stjecanja kaznenih djela nije prema državljanima RH, odnosno strancima na njenom području, mogla biti izrečena teža kazna od dvadeset godina zatvora, obrazlaže predlagatelj.

Statut Haaškog suda i Pravila o postupku i dokazima reguliraju ovu okolnost drugačije, jer osoba proglašena krivom može biti osuđena i na doživotnu kaznu zatvora.

Dakle, predlagatelj, Klub zastupnika HDZ-a drži da je povrijeđeno načelo legaliteta, a proizlazi iz činjenice što je povrijeđeno pravilo da određenje kaznenog djela u zakonodavstvu mora biti potpuno - mora sadržavati zakonski opis djela i kaznu (uvjet koji nije ispunjen jer je moguće izreći kaznu doživotnog zatvora, a u praksi se izriču kazne veće od 20 godina zatvora). Stoga je potpuno jasno da su optuženici Haaškog suda diskriminirani u odnosu na ostale optuženike - državljane i strance na području RH, smatra predlagatelj.

Slijedom izloženog, drže nužnom intervenciju u članak 20. pozitivnog zakona, na način potpunog i jasnog usklađenja sa člancima 26. i 29. Ustava RH, dakle da će sudske vijeće udovoljiti zahtjevu za predaju okrivljenika MKS-u ako utvrdi da iz činjenica i dokaza na kojima se temelji optužnica proizlazi osnovana sumnja da je osoba za koju se izručenje traži počinila kazneno djelo koje joj se stavlja na teret. "Isto tako, jer članak

24. Statuta MKS-a koji je via facti derogiran pravilom 101, a Statut ima jaču pravnu snagu od pravila, držimo nužnim i intervenciju u članak 24. pozitivnog zakona, s osobitim naglaskom na ugradbu rješenja prema kojem se okrivljenom ne može izreći veća kazna od one koja je bila na snazi u vrijeme počinjenja djela, te da se niti u slučaju stjecaja ne može izreći teža kazna od 20 godina zatvora".

Klub zastupnika HDZ-a predlaže promjenu članka 20. koji bi glasio:

1. Vijeće će donijeti rješenje kojim udovoljava zahtjevu za predaju okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu ako utvrdi a) da se zahtjev odnosi na osobu protiv koje se vodi postupak za predaju; b) da iz činjenica i dokaza na kojima se temelji optužnica proizlazi osnovana sumnja da je osoba za koju se izručenje traži počinila kazneno djelo koje joj se stavlja na teret; c) da se radi o kaznenom djelu za koje je Međunarodni sud nadležan prema svom Statutu; d) da je kazneno djelo u vrijeme počinjenja djela bilo propisano kaznenim zakonima RH ili međunarodnim pravom na način kako to utvrđuje članak 7. stavak 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Rim, 4. studeni 1950. godine).

2. U suprotnom, Vijeće će rješenjem odbiti zahtjev Međunarodnog kaznenog suda. Vijeće će rješenjem odbiti zahtjev i u slučaju ako je okrivljeniku za isto djelo presuđeno pravomoćnom presudom suda u RH, a zahtjev za predaju nije podnesen radi ponavljanja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom prema odredbama članka 10. stavak 2. Statuta Međunarodnog kaznenog suda.

Obrazloženje za ovu izmjenu je da, sukladno istovjetnim rješenjima u američkom, francuskom i talijanskom zakonodavstvu, u proceduri provođenja zahtjeva MKS-a hrvatski sudovi utvrde utemeljenost zahtjeva za izručenje ili optužnice.

Klub zastupnika HDZ-a predlaže izmjenu i članka 24. koji bi glasio:

Pravomoćno i izvršno rješenje kojim je odlučeno o zahtjevu Međunarodnog kaznenog suda da mu se okrivljenik preda dostavlja se putem Ministarstva pravosuđa Vladi RH koja temeljem istog rješenja sačinjava sporazum o izručenju.

Sporazum o izručenju mora sadržavati slijedeće uglavke: a) da se okrivljeni ne može goniti za drugo prije izručenja počinjeno kazneno djelo; b)

da se okrivljenom ne može izreći kazna veća od one koja je bila na snazi u vrijeme počinjenja djela te da se niti u slučaju stjecaja ne može izreći teža kazna od dvadeset godina zatvora; c) da se prema njemu ne može izvršiti kazna za drugo prije izručenja počinjeno kazneno djelo; d) da se ne može izručiti trećoj državi radi gonjenja za kazneno djelo počinjeno prije dopuštenog izručenja.

Obrazloženje je da predložena izmjena znači usklađivanje zakona s Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Rim, 4. studeni 1950. godine), i Ustavom RH, članak 7. spomenute Konvencije kao dio međunarodno preuzete obveze RH navodi: Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kada je kazneno djelo počinjeno.

O PRIJEDLOGU ZAKLJUČKA

Klub zastupnika HSLŠ-a podnio je Hrvatskom saboru na prihvaćanje slijedeći Zaključak: Hrvatski sabor obvezuje Vladu RH da privremeno - do očitovanja Ustavnog suda RH o Zahtjevu za ocjenu ustavnosti Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom koji je 26. rujna 2001. godine podnijelo 50 zastupnika Hrvatskog sabora - obustavi donošenje odluka u svezi s člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom.

***Izmjenom i članka 24.
okrivljenom se ne može izreći
kazna veća od one koja je bila
na snazi u vrijeme počinjenja
djela te da se niti u slučaju
stjecaja ne može izreći teža
kazna od dvadeset godina
zatvora.***

Obrazloženje: Temeljem članka 122. Poslovnika Hrvatskog sabora, Hrvatski sabor ima ovlast zaključkom utvrđivati obveze Vlade RH.

26. rujna 2001. godine pedeset zastupnika Hrvatskog sabora uputilo

je Ustavnom sudu RH Zahtjev za ocjenu ustavnosti Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom. Ustavni sud se još uvijek nije očitovao o navedenom Zahtjevu.

”Očekujući skoro očitovanje Ustavnog suda RH o ovom pitanju koje predstavlja osobito opravdan državni razlog, a u kontekstu najave novih zahtjeva za izručenje visokih časnika Hrvatske vojske MKS-u, predlažemo da Vlada RH privremeno (do očitovanja Ustavnog suda o Zahtjevu za ocjenu ustavnosti) obustavi proces odlučivanja u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji RH s MKS-om, kojim je regulirano udovoljavanje RH zahtjevima za suradnju ili izvršavanju odluka MKS-a”.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora u nastavku 64. sjednice održane 14. listopada 2002. godine razmotrio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom koji je predsjedniku Hrvatskog sabora podnio Klub zastupnika HDZ-a aktom od 30. kolovoza 2002. godine i Prijedlog zaključka kojim Hrvatski sabor obvezuje Vladu Republike Hrvatske da privremeno obustavi donošenje odluka u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom koji je predsjedniku Hrvatskog sabora podnio Klub zastupnika HSLŠ-a aktom od 18. rujna 2002. godine.

Odbor je Prijedlog zakona i Prijedlog zaključka razmotrio u svojstvu matičnog radnog tijela.

Odbor jednoglasno na prijedlog predlagatelja s kojim je suglasna i Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru da odgodi raspravu o ovom Prijedlogu zakona i Prijedlogu zaključka.

RASPRAVA

Predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** je na početku rasprave napomenuo da su u vezi s terminom kada će se obaviti rasprava i da li ju uopće treba održati - do sada održane tri sjednice Predsjedništva Sabora, zajedno s

predsjednicima klubova zastupnika parlamentarnih stranaka i predsjednikom Vlade, uz asistenciju potpredsjednika Vlade, Gorana Granića - 19. i 24. rujna te 10. listopada.

Na zadnjoj sjednici Predsjedništva dogovoreno je da će Sabor odlučiti da li će biti rasprave ili ne, a klubovi zastupnika HDZ-a i HSLŠ-a tražili su mogućnost izjašnjenja o potrebi uvrštavanja ove točke u raspravu. ”To smo kao Dom odobrili pa molim izjašnjenje klubova zastupnika HDZ-a i HSLŠ-a o njihovoj želji da ove točke budu raspravljane ili odgođene”, rekao je predsjedatelj. Naglasio je da je komunikacija svih političkih stranaka bila uspješna, uz međusobno razumijevanje i kooperativne odnose. ”Upravo zbog toga se javila ova dvojba da li i kada odabirati trenutak da raspravimo na ovom Domu ove dvije točke”.

Predsjedavajući je zamolio predsjednike klubova zastupnika HDZ-a i HSLŠ-a da iznesu mišljenje stranaka, te koordinatora klubova parlamentarne većine Matu Arlovića, da također iznese stajališta u ime parlamentarne većine.

I dalje suradnja s Haagom

Vladimir Šeks (HDZ) rekao je da je Klub zastupnika HDZ-a uputio u saborsku proceduru, što je uvršteno u dnevni red u rujnu, Prijedlog izmjena i dopuna Ustavnog zakona o suradnji RH s Haaškim sudom.

”Ta inicijativa Kluba zastupnika HDZ-a je zapravo jedno suautorstvo i koautorstvo i drugih klubova zastupnika, stranaka u Saboru, ali i nevladinih drugih, udruga iz Domovinskog rata, i određenih skupina koje su se bavile i bave se problematikom zaštite digniteta, dostojanstva Domovinskog rata i branitelja”.

Šeks je rekao da je Klub zastupnika HDZ-a formalizirao taj prijedlog, te ga podnijeli s očekivanjem da će biti prihvaćen u Hrvatskom saboru. Istaknuo je da intencija i svrha tog prijedloga nije traženje HDZ-a prekid suradnje RH s Haaškim tribunalom, nego usklađenje s hrvatskim Ustavom i precizno utvrđivanje postupanja i djelovanja hrvatskog pravosudnog sustava, ”koji bi u skladu sa sličnim, sadržajno i smisljeno, rješenjima, poput onih u SAD-u, Francuskoj, Italiji, rješavao sustavno i trajno, te rješavao bilo kakve dvojbe”.

Dakle, u praktičnoj primjeni suradnje sa Haaškim tribunalom upravo hrvatsko pravosuđe treba utvrditi i ispitati, odnosno provesti jednu prethodnu kontrolu optužnice sa zahtjevom za izručenjem, koji će biti potpuno u skladu sa hrvatskim Ustavom i hrvatskim zakonodavstvom, a neće biti proturječno sa Statutom Haaškog suda, obrazložio je Šeks.

Intencija i svrha tog prijedloga HDZ-a nije traženje prekida suradnje RH s Haaškim tribunalom, nego usklađenje s hrvatskim Ustavom i precizno utvrđivanje postupanja i djelovanja hrvatskog pravosudnog sustava.

”U toj prethodnoj kontroli optužnice hrvatski sud utvrđuje da li postoji prima facies slučaj, u kojem činjenice i dokazi kojima se utvrđuju te činjenice, upućuju na osnovanu sumnju da je optužena osoba temeljito sumnjiva za kazneno djelo koje je u jurisdikciji Haaškog suda prema njegovom Statutu”.

Šeks je rekao da Klub zastupnika HDZ-a pozdravlja odluku Vlade i Vladinog Ureda za suradnju s Haaškim tribunalom što nije odmah dala dopuštenje za izručenje, nego je primijenila članak 3. stavak 2. Ustavnog zakona o suradnji RH s Haaškim tribunalom, ušla u pravni spor s Haaškim tužiteljstvom, podnijela dvije žalbe, ”posebice onu vrlo korektnu, stručnu žalbu, kojom se predlaže Haaškom sudu da preispita i poništi odluku suca koji je potvrdio optužnicu protiv generala Janka Bobetka”.

Smatra da otvaranje rasprave u Hrvatskom saboru, suprotno nekim izraženim mišljenjima i bojaznima Vlade RH, ne bi ni na koji način štetilo ni interesima generala Bobetka ni nacionalnim i državnim interesima RH, a niti bi na bilo koji način oslabilo pravnu i političku poziciju Republike Hrvatske u borbi da se dođe do promjene optužnice i da istina o Domovinskom ratu bude temelj za djelovanje i postupanje svih.

”Držimo da ono što smo predlagali u ranijim raspravama, a što je rezultiralo donošenjem saborskih zaključaka konsenzusom od 27. rujna prema kojima je Hrvatski sabor dao

potporu Vladi da uđe u pravno osporavanje dijelova optužnice protiv generala Bobetka, da to treba i nastaviti, a isto tako smo i poduprli Hrvatski sabor da Vlada zatraži, što je i učinila, od Ustavnog suda RH mišljenje o protuustavnosti dijelova optužnice”.

Šeks je rekao da ne vide razlog da bi zrelo i promišljeno raspravljanje Hrvatskog sabora ugrozilo poziciju Hrvatske, već dapače drže da bi ju osnažilo, i to upravo u osporavanju onih dijelova optužnice koji su vezani za netočne ocjene koje znače optužbu Hrvatske i Domovinskog rata.

Drži da bi se trebala otvoriti i rasprava o Prijedlogu koji je inicirao Klub zastupnika HSLS-a, a koji je podržao i Klub zastupnika HDZ-a, o moratoriju na odluke Vlade, s obzirom na činjenicu da je 26. rujna prošle godine podnijet zahtjev Ustavnom sudu od strane 50 zastupnika Hrvatskog sabora za preispitivanje i za ocjenu ustavnosti određenih odredbi Ustavnog zakona o suradnji sa Haagom, a Ustavni sud do danas to nije riješio.

Tu je i treći prijedlog koji je inicirala skupina zastupnika iz različitih stranaka, na čelu sa zastupnicom Doricom Nikolić, da prvo putem rasprave na Odboru za Ustav, Poslovnik i političku sustav, a potom i na plenarnoj sjednici, Hrvatski sabor zatraži u pogledu generala Ante Gotovine i Rahima Ademija od Ustavnog suda mišljenje o ustavnosti ili neustavnosti određenih dijelova optužnice, isto kao što je Vlada zatražila mišljenje o ustavnosti ili neustavnosti dijelova optužnice protiv generala Janka Bobetka.

Rasprava će osnažiti poziciju Hrvatske

Šeks je naglasio da u HDZ-u smatraju da će biti u najvećem nacionalnom i državnom interesu Republike Hrvatske raspravljanje o ovim temama, da će to osnažiti poziciju Hrvatske u međunarodnoj zajednici i u Haaškom sudu, a ne ju ugroziti.

Predložio je u ime svog Kluba zastupnika da se rasprava u Hrvatskom saboru održi idući tjedan, jer ona može samo pomoći generalu Bobetku, generalima Gotovini i Ademiju, Republici Hrvatskoj i hrvatskoj Vladi, da se nađu temelji na kojima će se pošteno i pravedno djelovati, uz punu zaštitu nacionalnih interesa i

nacionalnog dostojanstva, Domovinskog rata i branitelja.

Zaključio je da je stajalište Kluba zastupnika HDZ-a da postoje utemeljene pretpostavke za otvaranje rasprave o nizu ovih pitanja o kojima je bila riječ.

Rasprava i pitanje optužnice protiv Gotovine i Ademija

U ime Kluba zastupnika HSLS-a govorio je **Joško Kontić (HSLS)**. Rekao je da vjeruje da se svi slažu da je posljednja rasprava koja se vodila u Saboru o pitanju odnosa Hrvatske s Haagom, a u svezi s optužnicom protiv generala Bobetka, osnažila pozicije i Vlade RH i Hrvatske.

”Donijeli smo jednoglasno zaključke, osnažili poziciju Vlade i mislim da je to dobar prvi korak da se ni ubuduće ne smijemo bojati rasprava u Parlamentu, ne smijemo se bojati da upravo Parlament, u ovim kompleksnim situacijama bude tijelo koje će na sebe preuzimati najveći teret i odgovornost”.

Rekao je da kada se govori o zaključku koji je predložio Klub zastupnika HSLS-a, te o prijedlogu da se na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravi i pitanje optužnica protiv generala Ademija i Gotovine, kao i Prijedlog koji je predložio Klub zastupnika HDZ-a, svi ti akti dobili su potporu šireg kruga političkih stranaka i ostalih udruga.

Istaknuo je da postoji ”gotovo neraskidiva veza” između njihovog Zaključka i eventualne promjene Ustavnog zakona. Riječ je o tome da već godinu dana na Ustavnom sudu postoji zahtjev koji je potpisalo 50 zastupnika Hrvatskog sabora u kojem se od Ustavnog suda traži da dade ocjenu ustavnosti Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom.

”Upravo u tom zahtjevu problematizira se isti članak Ustavnog zakona koji bi trebalo prema onome što predlaže Klub zastupnika HDZ-a mijenjati u Saboru, zapravo mi sebe dovodimo u situaciju da bi moguća odluka Ustavnog suda koja bi zahtjev pedesetorice saborskih zastupnika proglasila legitimnim, nas i obvezala da moramo mijenjati Ustavni zakon o suradnji Hrvatske s Haaškim sudom”.

Podsjetio je na još uvijek važeća stajališta Vlade RH u kojima se navodi da i Vlada RH ozbiljno razmišlja o mogućnostima promjene tog

Ustavnog zakona. Podsjetio je i na zaključak ovog Hrvatskog saziva iz srpnja 2001. godine kada je također Vladi rečeno da razmotri prijedlog promjene Ustavnog zakona.

U cijelom tom kontekstu, naglasio je da ne vidi razlog zašto se ne bi na kvalitetan način iznijeli stavovi, mišljenja i pokušalo jasno reći da Sabor daje potporu Vladi u slučaju generala Bobetka i onome što će eventualno raditi kada se Hrvatska ponovno suoči s istim problemima.

"Mislim da postoji visoka razina konsenzusa oko toga da Hrvatska želi biti i dio svijeta i međunarodne zajednice, da ne smije nekakvim ishitrenim potezima oslabiti tu svoju poziciju, ali isto tako i visoka razina konsenzusa oko toga da želimo biti ravnopravan član međunarodne zajednice i ravnopravan član međunarodnih integracijskih oblika".

Traže samo da Hrvatska regulira svoje odnose s Haaškim sudom na sličan način kako ih regulira Italija, Francuska, Njemačka ili SAD.

Kontić je apelirao u ime Kluba zastupnika HSLS-a da se otvori rasprava, i naglasio da ne vidi razloge zašto bi je zastupnici Hrvatskog sabora trebali izbjeći. "Ne vidim logiku da bismo izbjegavanjem rasprave osnažili poziciju Vlade, kada smo prije nekoliko dana upravo raspravom u Parlamentu osnažili njenu poziciju".

Vladajuća koalicija spremna za raspravu

Tada je govorio **Mato Arlović (SDP)**, predsjednik koordinacije klubova parlamentarne većine. Što se tiče prava na raspravu, to pravo uopće nije dolazilo u pitanje, naglasio je Arlović.

"Ove dvije točke su na dnevnom redu, one će biti raspravljene, onako

Što se tiče prava na raspravu, to pravo uopće nije dolazilo u pitanje.

kako smo se dogovorili, kao što je i odgoda učinjena u dogovoru s podnositeljima točaka. Stvar je samo kada i na koji način će biti rasprave".

Rekao je da nema nikakvog razloga da vladajuća koalicija ne prihvati raspravu, ali da prije nje postoji čitav niz argumenata koje treba izložiti.

Podsjetio je da se sadašnja suradnja Hrvatske s Haagom odvija putem Vladine komisije za suradnju s

Haagom, u okviru važećeg Ustavnog zakona, Statuta Haaškog suda i Pravila o postupku i dokazima.

"Zbog toga želimo upozoriti da se otvaranjem rasprave o promjeni Ustavnog zakona, a poglavito o stavljanju u moratorij suradnje otvara pitanje na osnovi čega nastaviti pravni spor". Rekao je da upravo o tome treba razmisliti do pripreme sjednice na kojoj će se raspravljati.

Arlović je napomenuo da je promjena Ustavnog zakona o suradnji s Haaškim sudom moguća i kao jednostrani akt Parlamenta. Međutim, takva promjena, ukoliko akt ne bi bio usklađen s rezolucijom Vijeća sigurnosti, sa Statutom i Pravilima Haaškog suda, te s hrvatskim Ustavom, "zapravo nema nikakvog posebnog učinka što se tiče postupanja Haaškog suda i suđenja". Dodao je da bi naprotiv takva promjena Ustavnog zakona mogla imati posljedice po Republiku Hrvatsku i njene građane, te da i o tome treba voditi računa u pripremanju za raspravu.

Izrazio je nadu da u raspravi koja će uslijediti i ukoliko će se morati donositi konačne odluke, "nećemo biti prinuđeni, ni kao pozicija ni kao opozicija, da bismo o prekidu suradnje i eventualnim sankcijama, nego o vidovima i modalitetima suradnje koja će omogućiti kvalitetniju zaštitu nacionalnih i državnih interesa RH, te koja će omogućiti da se kvalitetno zaštite prava svih osumnjičenih, okrivljenih, a posebice eventualno nepravredno optuženih građana RH".

Zaključno je rekao da je vladajuća koalicija spremna za ovu raspravu, te da podržavaju da se održi idući tjedan. "Predlažemo da rasprava počne u četvrtak, da završi s odlučivanjem i o jednoj i o drugoj točki dnevnog reda".

U ime **Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a, SBHS-a** govorila je **Vesna Pusić (HNS)**. Rekla je da će njen Klub "uvijek i svugdje sa zadovoljstvom iznijeti svoje argumente u svakoj raspravi zašto je protiv mijenjanja Ustavnog zakona o suradnji s međunarodnim tribunalom".

Ipak, naglasila je da u ovom trenutku, dok Vlada vodi pregovore i dogovore s Tribunalom o najuspješnijim modalitetima te suradnje, smatraju apsolutno kontraproduktivnim, protiv nacionalnih interesa Hrvatske, da se ulazi u raspravu o toj suradnji i o tom zakonu. "Mislimo da je za raspravu ovaj trenutak apsolutno nepogodan".

Anto Kovačević (HKDU), u ime **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a** rekao je da podržavaju da rasprava bude u četvrtak.

U ime **Kluba zastupnika Hrvatskog bloka, Milan Kovač (HB)** rekao je da podržava prijedlog da se rasprava održi čim prije.

Mate Granić (DC) rekao je da i njegov Klub zastupnika podržava da se rasprava održi u četvrtak.

Klubovi zastupnika HDZ-a i HSLS-a najavili povlačenje točaka

Tada je predsjednik Hrvatskog sabora, **Zlatko Tomčić (HSS)** zaključio da je raspoloženje većine zastupnika da se rasprava provede. "Nijednog momenta nije bilo upitno hoće li se provesti ili ne, i zapravo je samo trebalo odabrati pogodan trenutak". Predložio je objedinjenu raspravu o ovim točkama, s čime su se složili predlagatelji.

Slijedeći tjedan, u nastavku sjednice, **predsjedavajući** je podsjetio zastupnike da je prošli tjedan vođena kratka rasprava na prijedlog klubova zastupnika HDZ-a i HSLS-a, te da je tada, na plenarnoj sjednici, zaključeno da će se za tjedan dana provesti rasprava o ova dva prijedloga.

U međuvremenu je održan sastanak Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, na kojem je dat prijedlog Hrvatskom saboru da odgodi raspravu o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona i prijedlogu Kluba zastupnika HSLS-a o moratoriju na članak 3. Ustavnog zakona.

Održana je i sjednica Predsjedništva Sabora, uz prisutnost predsjednika klubova i predsjednika Vlade RH, na kojoj su dane dodatne informacije o tijeku odnosa RH s Haaškim tužiteljstvom u vezi sa slučajem generala Janka Bobetka. Na toj sjednici klubovi zastupnika HSLS-a i HDZ-a najavili su povlačenje ove dvije točke iz procedure.

Predsjedavajući je najavio usmena izvješća predsjednika klubova zastupnika HDZ-a i HSLS-a, kako bi zastupnici mogli znati hoće li o ovim točkama raspravljati, a što je zaključeno prošli tjedan.

Namjera nije bila opstrukcija međunarodnih obveza

Vladimir Šeks (HDZ), predsjednik Kluba zastupnika HDZ-a, rekao je da je njegov Klub zastupnika donio odluku o povlačenju iz procedure prijedloga izmjena i dopuna Ustavnog zakona o suradnji RH sa MKS-om. Iznio je slijedeće razloge za tu odluku: Klub zastupnika HDZ-a 30. kolovoza uputio je Hrvatskom saboru Prijedlog izmjena i dopuna rečenog zakona, i taj Prijedlog je došao u Hrvatski sabor 3. rujna.

U vrijeme podnošenja tog zakonskog prijedloga, koji je nastao na temelju inicijative skupine iz odvjetničkog tima generala Ante Gotovine, koncem lipnja ove godine, HDZ je imala argumentirano uvjerenje da će iz tog zakonskog projekta osim sedamdesetak zastupnika oporbenih stranaka stati i podržati ga i dio zastupnika iz stranaka vladajuće koalicije, naglasio je Šeks.

"Stajali smo na stajalištu, jer smo dobili ozbiljna i argumentirana uvjerenja da će postojati kvalificirana većina za usvajanje ovoga Prijedloga zakona".

Taj prijedlog zakona je u sličnoj formi, u srpnju prošle godine, kada su stigle optužnice protiv generala Gotovine i Ademija, također podnijela Hrvatska demokratska zajednica, no taj prijedlog tada nije dobio potrebnu većinu.

Šeks je naglasio da je HDZ tada u raspravi koja se vodila povodom odluke Vlade RH, kojom je udovoljila zahtjevu Haaškog suda i tužiteljstva o izručenjima generala Gotovine i Ademija upozoravao Vladu da primijeni pravni instrumentarij koji joj stoji na raspolaganju, da uđe u pravni spor, da osporava utemeljenost optužnica pozivajući se upravo na članak 3. stavak 2. Ustavnog zakona, jer da su te optužnice protiv generala Gotovine i Ademija u svom najvećem, ključnom dijelu suprotne Ustavu RH.

Naglasio je da se Vlada tada upustila u pismeno objašnjavanje i prepisku s glavnom tužiteljicom, a da nije poduzela ove pravne korake koje je sada podnijela ulaganjem dviju žalbi, kako na odluku Haaškog suda o izručenju i uhićenju generala Janka Bobetka, tako i na odluku suca Haaškog suda koji je potvrdio optužnicu protiv Bobetka.

"Našli smo se u situaciji da ocijenimo hoće li ovaj zakonski projekt

imati potrebnu kvalificiranu većinu od 76 glasova. Očito je, kako je vrijeme odmicalo, da te kvalificirane većine više nema, i da se ona ne može postići. Istovremeno smo procijenili čemu rasprava koja neće rezultirati uspjehom", rekao je Šeks.

Naglasio je da su u ovom projektu zakona rješenja koja su smisleno identična normativnim rješenjima i zakonskim okvirima suradnje određenih zemalja s Haaškim sudom, SAD-a, Francuske, Italije, u kojima nacionalni sudovi, primajući zahtjeve za izručenje, optužnice ili druge zahtjeve za suradnju od Haaškog tužiteljstva ili suda, procjenjuju i kontroliraju optužnicu. Šeks je naglasio da ovo procjenjivanje od nacionalnih sudova nije u neskladu ni sa Statutom Haaškog suda.

"U tom našem projektu prijedloga zakona nije bila namjera da HDZ predlaže prijedlog zakona kojim će se izigrati ili opstruirati ono što postoji kao međunarodna obveza RH, koja postoji i bez Ustavnog zakona o suradnji RH s Haaškim sudom, obveza koja proističe iz činjenice da je

Kroz ovu zakonsku intervenciju željelo se suradnju s Haškim sudom dovesti u sklad s hrvatskim Ustavom, Poveljom UN-a i Statutom suda, kao i sa zakonodavnim rješenjima i okvirima koje imaju SAD, Francuska, Italija, na način u kojem će biti poštovana obveza RH, ali i u kojem će se štititi nacionalni i državni interesi, dostojanstvo i dignitet Domovinskog rata.

Hrvatska članica UN-a, iz činjenice da je Hrvatska obvezana i dužna na temelju odluke i rezolucije 827 Vijeća sigurnosti kojom je ustanovljen sud za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije, surađivati s Haaškim sudom".

Naglasio je da su kroz ovu zakonsku intervenciju željeli tu suradnju dovesti u sklad s hrvatskim Ustavom, Poveljom UN-a i Statutom suda, kao i sa zakonodavnim rješenjima i okvirima koje imaju SAD, Francuska, Italija, na način u kojima će biti

poštovana obveza RH, ali i u kojem će se štititi nacionalni i državni interesi, dostojanstvo i dignitet Domovinskog rata kao temelja nastanka i opstanaka hrvatske države.

Šeks je rekao da je Klub zastupnika HDZ-a podržao i pozdravio odluku Vlade RH da uđe u pravni spor i u bitku s Haaškim sudom. Dodao je da je s druge strane HDZ bila javno prozivana da samim podnošenjem prijedloga i traženjem rasprave u Hrvatskom saboru oko izmjena ovog Ustavnog zakona pridonosi nečemu što nije pozitivno za obranu generala Bobetka, da time otežava i umanjuje šanse RH da se uspije u ovome pravnom sporu.

"Mi u HDZ-u ne pristajemo biti mogući alibi za neuspjeh žalbi koje je Vlada uputila Haaškom sudu povodom optužnice protiv generala Bobetka, da budemo optuženi i prokazani da smo svojom djelatnošću, ustrajavanjem na raspravi pridonijeli stvaranju alibija za neuspjeh žalbi i da smo time suodgovorni ako dođe do odbijanja žalbi s posljedicom izručenja generala Bobetka".

Rekao je da istodobno ne žele biti optuženi da sa zadržavanjem ovog zakonskog projekta u saborskoj proceduri otežavaju pravnu utakmicu s Haaškim sudom, da su odgovorni za pojačan pritisak na RH, najavljuvanje različitih sankcija, koje bi mogle prosteći ukoliko se raspravlja o ovom Prijedlogu zakona.

Ne želimo raspravu radi rasprave, jer je očito da ne postoji kvalificirana politička većina koja bi izglasovala ovakav Prijedlog zakona.

"Rukovode nas isključivo nadstranački, nacionalni i državni interesi, ne želimo raspravu radi rasprave, jer je očito da ne postoji kvalificirana politička većina koja bi izglasovala ovakav Prijedlog zakona". Naime, Vlada ne prihvaća ovakav Prijedlog zakona, kao i predstavnici stranaka vladajuće koalicije.

Šeks je dodao da je Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav na temelju prijedloga HDZ-a donio odluku da se odgodi rasprava o promjeni Ustavnog zakona. "Mi iz HDZ-a branili smo na Odboru za Ustav odluku da dođe do prolongiranja i odgode rasprave, ali bez povlačenja zakonskog prijedloga iz procedure".

HDZ ne želi biti alibi za neuspjeh

Međutim, istaknuo je da Vlada uporno uvjerava da joj sama rasprava otežava poziciju i smanjuje izgleda za uspjeh u pravnom sporu, ali i u traženju razumijevanja za hrvatska stajališta o Domovinskom ratu. "Vlada je mišljenja da rasprava i ostajanje ovog zakonskog projekta otežava i bitno umanjuje šanse RH da na pravedan i pošten način zaštiti dignitet Domovinskog rata, da zaštiti generala Janka Bobetka, ali i generale Antu Gotovinu i Rahima Ademija".

Šeks je istaknuo da HDZ ne dijeli to mišljenje Vlade da bi rasprava u Hrvatskom saboru otežala ili umanjila šanse da se utvrdi i dokaže istina, ili da bi umanjila šanse da Hrvatska uspije u ovome pravnom sporu povodom dviju žalbi pred Žalbenim vijećem Haaškog suda.

No, kako Vlada i članovi stranaka vladajuće koalicije drže da bi i samo ostajanje zakonskog projekta u proceduri umanjivalo i otežavalo šanse Hrvatskoj, HDZ ne želi biti potencijalni alibi za mogući neuspjeh tih žalbi, istaknuo je Šeks.

"Ne želimo niti u jednome promilu biti suodgovorni, biti optuženi da smo inzistiranje na raspravi o promjeni Ustavnog zakona na bilo koji način odgovorni za mogući pravni i politički neuspjeh povodom ove optužnice".

S druge strane Klub zastupnika HDZ-a ne želi da dođe do odbijanja ovoga zakonskog prijedloga, jer ako bi on bio odbijen, moralo bi proteći najmanje 3 mjeseca za njegovo ponovno upućivanje u zakonsku proceduru.

Šeks ističe da treba pronaći rješenje koje neće značiti ni sukob ni opstrukciju suradnje s Haaškim sudom, ali će u isto vrijeme zaštititi državne i nacionalne interese i osobe iz Hrvatske koje bi došle u poziciju da budu osumnjičene ili da budu optužene.

Nakon što je Klub zastupnika HDZ-a povukao iz procedure ovaj zakonski prijedlog, za ispravak navoda javio se **Ivić Pašalić**, dr.med. (HB), kako je rekao "radi časti i ugleda odvjetnika iz odvjetničkog time generala Gotovine".

Pašalić se osvrnuo na izjavu Šeksa koji je rekao da ima uvjeravanja iz tog odvjetničkog tima da će biti dostatna kvalificirana većina u Saboru za taj zakon. "Taj navod je netočan, zato jer su odvjetnici razgovarali s mnogima,

pa i sa mnom, i iznijeli njihov prijedlog, kako riješiti suradnju s Haagom, tražeći suglasje svih parlamentarnih stranaka. Nažalost, Vladimir Šeks je jednostrano, bez njihove suglasnosti taj Prijedlog zakona uputio u proceduru".

Damir Kajin (IDS) također se javio za ispravak navoda. Rekao je da se nakon trideset minutnog uvoda predsjednika Kluba zastupnika HDZ-a može reći da "HDZ provodi strategiju aktivnog prilagodavanja".

Kajin drži da bi Vladi pomogla rasprava o ovom Prijedlogu zakona, ako bi stala imperativno na stavu da će taj zahtjev odbiti, i to bezrezervno. "Ovo što se dešava u posljednje vrijeme, s ovakvim prijedlogom, svjesno se samo otežava i pozicija Vlade, i RH. Bilo bi korisno da se iziđe s jednim zahtjevom o bezrezervnoj suradnji s Haaškim sudom i imperativnom odbacivanju ovog HDZ-ovog Prijedloga".

Vladimir Šeks (HDZ) javio je za povredu poslovnika. Rekao je da je Damir Kajin povrijedio 214. članak Poslovnika, "jer je neargumentirano i uvredljivo govorio o jednoj legitimnoj, demokratskoj proceduri Hrvatske demokratske zajednice, koja je legitimno i demokratski uputila Prijedlog izmjena i dopuna Ustavnog zakona, te obrazložila svoje stajalište".

Dodao je da je Kajin u isto vrijeme povrijedio Poslovnik time što je vrijeđao Deklaraciju o Domovinskom ratu, koju je Sabor jednoglasno usvojio.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** riječ je tražio **Mato Arlović (SDP)**. Zatražio je u ime svog Kluba zastupnika stanku od 20 minuta. "Mi ne ulazimo u pravo predlagatelja da može povući točku dnevnog reda, ali su mnoge tvrdnje, mišljenja i stajališta u obrazloženju povlačenja ove točke dnevnog reda vrlo teške, i vrlo teške konstatacije imaju u odnosu na vladajuću većinu i na Vladu RH, te želimo ta pitanja razmotriti prije definitivnog utvrđivanja povlačenja ove točke dnevnog reda".

Tada se **Vladimir Šeks (HDZ)** očitovao da prema odredbi članka 145. Poslovnika predlagatelj zakona odnosno predstavnici koje on odredi može povući Prijedlog zakona do zaključenja rasprave. "Držim da ako predlagatelj povuče Prijedlog zakona, Sabor to konstatira i o tome se više ne vodi rasprava. Zato ne razumijem i ne shvaćam zahtjev gospodina Arlovića za stankom, da se očituje o nekim

navodima iz obrazloženja povlačenja Prijedloga zakona".

Dodao je da ukoliko se prihvati ovaj prijedlog za stankom Arlovića, on također, u ime Kluba zastupnika HDZ-a moli stanku na isti način, radi očitovanja.

Parlamentarna praksa

Predsjednik, **Zlatko Tomčić (HSS)** rekao je da je do sada praksa uvijek bila takva da ako neki Klub zastupnika zatraži stanku bez obzira na razloge, da ju i dobije. "Bez obzira što je motiv gospodina Arlovića i što će oni na Klubu raspravljati, ako ostajemo kod dosadašnje prakse ja ću njemu dati mogućnost da održi sastanak Kluba i da izvijesti Dom o zaključcima Kluba".

Potom je konstatirao da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom, predlagatelja Kluba zastupnika HDZ-a, povučena iz procedure.

Prije određivanja stanke, **Zlatko Tomčić (HSS)** je zamolio gospodina **Joška Kontića (HSL)** da obrazloži u ime Kluba zastupnika HSL-a povlačenje iz procedure točke 9. najavljeno na Predsjedništvu Sabora.

Sve tri optužnice slične

Joško Kontić (HSL) rekao je da je Klub zastupnika HSL-a odlučio povući iz procedure Prijedlog zaključka kojim Hrvatski sabor obvezuje Vladu RH da privremeno obustavi donošenje odluka u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom.

Dao je slijedeće obrazloženje. Naime, postoje dva temeljna razloga zbog kojih su se odlučili zatražiti uvrštavanje ove točke u dnevni red 25. sjednice Hrvatskog sabora. Prvi i temeljni razlog leži u činjenici da već više od godine dana, od 26. rujna prošle godine, pred Ustavnim sudom stoji zahtjev za ocjenu ustavnosti Ustavnog suda o suradnji RH s Međunarodnim sudom.

"Naravno da ovim zaključkom nismo htjeli narediti Ustavnom sudu da donese pravorijek o tom pitanju, jer to nije naša ovlast. Naravno da ne želimo vršiti ni pritisak kao Parlament na Ustavni sud, jer to nije u ovlasti Parlamenta, ali smo željeli iskazati svoj stav s obzirom na važnost ovog pitanja".

Naglasio je da su željeli iskazati stav da bi i zbog funkcioniranja pravne države bilo dobro da Ustavni sud konačno donese pravorijek o eventualnoj ustavnosti ili neustavnosti spomenutog zakona. Nada se da će Ustavni sud u vrlo razumnom roku donijeti konačni pravorijek, zbog funkcioniranja pravne države, ali i zbog poštivanja digniteta Hrvatskog sabora, čijih je 50 zastupnika svojim potpisima zatražilo ocjenu ustavnosti.

Drugi razlog zbog kojeg su se odlučili na podnošenje ovog Zaključka leži u činjenici da temeljem spornog članka Vlada RH u trenutku kada se suoči sa zahtjevom međunarodnog Tribunala može donijeti dvije odluke. Prva odluka je proslijediti optužnicu Ministarstvu pravosuđa odnosno nadležnom Županijskom sudu, tj. pokrenuti postupak odlučivanja o eventualnom izručenju. "Drugi put koji Vlada može izabrati je problematizirati optužnicu na temelju njene eventualne neusklađenosti sa Statutom Haaškog suda, s Pravilima o postupku i dokazima ili zbog njene neusklađenosti s Ustavom RH".

Podsjetio je da se u srpnju prošle godine Vlada RH odlučila za put pokretanja postupka odlučivanja o izručenju generala Gotovine i Ademija. Klub zastupnika HSLs-a smatrao je da to nije dobro rješenje. Stoga su podnijeli ovaj Zaključak, "pokušavši uzeti jedan time out do eventualnog očitovanja Ustavnog suda, ali i izraziti svoj politički stav o tom pitanju".

Podsjetio je da su 10. listopada 2002. godine, nakon rasprave koja je provedena na Vladi i Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav, u Hrvatskom saboru jednoglasno doneseni zaključci, temeljem kojih je Vlada RH uputila Ustavnom sudu inicijativu za davanje mišljenja o ustavnosti optužnice. "Ovog puta, za razliku od srpnja prošle godine, po procjeni HSLs-a Vlada je izabrala dobar put ulazanja u pravni spor s Haaškim sudom i osporavanja svih onih elemenata koji su za RH u tim optužnicama neprihvatljivi".

Kontiće je istaknuo da nije stoga čudno da nakon ove inicijative Vlade, Klub zastupnika HSLs-a kao znak potpore prema takvom postupku

povuče iz procedure ovaj svoj Zaključak.

Dodao je da postoji još jedan razlog zbog kojeg taj zaključak povlače. Naime, Klub zastupnika HSLs-a je putem svoje zastupnice i članice Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Dorice Nikolić, podnio i zahtjev da se isti postupak ocjene ustavnosti optužnica, kao što je pokrenuto u slučaju Bobetko, provede i za optužnice iz prošle godine protiv generala Ademija i Gotovinu.

Klub zastupnika HSLs-a je putem svoje zastupnice i članice Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Dorice Nikolić, podnio i zahtjev da se isti postupak ocjene ustavnosti optužnica, kao što je pokrenuto u slučaju Bobetko, provede i za optužnice iz prošle godine protiv generala Ademija i Gotovine.

Rekao je da su po ocjeni Kluba zastupnika HSLs-a sve tri optužnice vrlo slične i sadrže gotovo identične elemente koji osporavaju ustavno-pravni poredak RH.

"Smatramo da moramo postići jedan zajednički zaključak da se o tome mora raspravljati u razumnom roku. Klub zastupnika HSLs-a ne želi povući taj svoj stav i zaključak da se i optužnice protiv generala Gotovine i Ademija moraju pred Hrvatskim saborom i pred Ustavnim sudom tretirati na jednak način kao i optužnica protiv generala Janka Bobetka".

Rekao je da to nije stvar političke taktike i pozicioniranja, već stvar poštivanja Ustava RH, odnosno jednakog tretmana sve tri optužnice protiv hrvatskih generala, ne samo iz razloga ustavne jednakopravnosti hrvatskih generala ili hrvatskih časnika, nego i zbog ustavnopravne ravnopravnosti svih građana Hrvatske.

Predsjednik Tomčić (HSS) je tada konstatirao da je točka 9. Prijedlog zaključka kojim Hrvatski sabor

obvezuje Vladu RH da privremeno obustavi donošenje odluka u svezi sa člankom 3. Ustavnog zakona o suradnji RH s Međunarodnim kaznenim sudom, predlagatelja Kluba zastupnika HSLs-a, povučen iz saborske procedure. Napomenuo je da u kabinet predsjednika Sabora nije zaprimljen nikakav prijedlog zaključaka u vezi optužnica protiv generala Ademija i Gotovine, te da takvog zahtjeva nema.

Tada je **Joško Kontić (HSLs)** pojasnio da je riječ o zahtjevu koji je uputila Dorica Nikolić u ime Kluba zastupnika HSLs-a. Naglasio je da je taj zahtjev predan Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav i već je bio uvršten u dnevni red sjednice Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, odnosno u proceduri je spomenutog Odbora.

Predsjednik Tomčić (HSS) je potom apelirao da se izvrše konzultacije po klubovima i da se odustane od zahtjeva za stankom, "jer sam posve siguran da ćemo voditi raspravu gotovo cijeli dan na temelju prava kluba da se izjasni o zaključcima svojega kluba".

Određio je stanku od pola sata. Iznio je prijedlog da klubovi zastupnika SDP-a, HDZ-a, IDS-a, HB-a, HSP-a, HKDU-a, DC-a i HSLs-a održe sastanke u svojim klubovima, te da se donesu zaključci da se neće iznositi mišljenje pred Domom i da se na taj način prekine s raspravom.

U nastavku sjednice, nakon stanke koja je dana na traženje više klubova, zastupnicima se obratio u ime svih klubova predsjednik Koordinacije klubova zastupnika, **Mato Arlović (SDP)**. Reкао je da je postignut dogovor klubova zastupnika, po kojem će oni prihvatiti prijedlog i sugestiju predsjednika Sabora da se nakon ove stanke neće očitovati o obrazloženju, koje je prilikom povlačenja točke dnevnog reda dao Vladimir Šeks u ime Kluba zastupnika HDZ-a.

Predsjednik Hrvatskog sabora, Zlatko Tomčić (HSS) tada je još jednom konstatirao da su točke 8. i 9. povučene iz saborske procedure.

S.Š.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI PROGRAMA DRŽAVNE IZMJERE I KATASTRA NEKRETNINA ZA 2001. GODINU

I uz smanjena sredstva posao dobro obavljen

Hrvatski sabor je jednoglasno prihvatio Godišnje izvješće o provedbi izmjere i katastra nekretnina za 2001. godinu, podnositelja Vlade RH. Izvješće se sastoji od uvodnog razmatranja, pregleda i analize rada Državne geodetske uprave tijekom 2001. godine te se Hrvatskome saboru podnosi za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2001. godine. Zastupnici su pohvalili kvalitetu izrade Izvješća. No, negativno su ocijenili štednju na realizaciji ovakvih programa imajući na umu kakva je situacija u geodetsko-katastarskom sustavu. U raspravi je istaknuto da se prošlu godinu započelo s manjkom od 30 milijuna kuna no, unatoč tome dovršene su sve izmjere započete prije 2000. godine izuzev sedam katastarskih općina, gdje je došlo do zastoja u funkcioniranju od strane gradskih vlasti.

O IZVJEŠĆU

U prikazu Izvješća poslužili smo se uvodnim izlaganjem ravnatelja Državne geodetske uprave, dr.sc. **Željka Bačića**. Hrvatski sabor donio je 10. srpnja 2001. godine Program državne izmjere i katastra nekretnina za razdoblje 2001-2005. godine. U Izvješću je obuhvaćeno razdoblje cijele prošle godine od 1. siječnja do 31. prosinca 2001. godine. Iz materijala je vidljivo da je pokrenut čitav niz aktivnosti, sukladno interesima kapitalnih projekata kao što je državna kartografija ili posebne odluke Vlade, zaključak Vlade o sređivanju gospodarsko-pravnog, gospodarskog, imovinsko-pravnog i geodetsko-katastarskog stanja u dolini rijeke Neretve ili Državnog programa za otoke. Tako se i maksimalno izašlo ususret interesima županija i jedinica lokalne

(regionalne) samouprave. Trend pokretanja projekata u jedinicama lokalne samouprave nastavljen je i u ovoj godini gdje samo dva ugovora nisu potpisana. U zaključku je naglašeno da usprkos problemima i činjenici da se financiranjem nije uspjelo osigurati sredstva u stopostotnom iznosu zbog modela interesnog sufinanciranja, što znači sufinanciranja onih koji imaju jasno izražen i ostvariv interes i potrebu, taj sistem ipak funkcionira. U prošloj je godini uspio ostvariti na jednu kunu proračunskih sredstava dodatnih 0,9 kuna iz drugih izvora, što se smatra postignućem u datim okolnostima. Time su otvorena vrata za daljnju realizaciju programa u ovoj godini, a pogotovo u sljedećoj, kad se očekuje i Projekt sređivanja katastra i zemljišnih knjiga koji će sufinancirati Svjetska banka i Europska unija.

RASPRAVA

Uvodno je, kako smo već napomenuli, govorio ravnatelj Državne geodetske uprave, dr.sc. **Željko Bačić**, iznijevši glavne karakteristike rada Državne geodetske uprave u protekloj godini. Potom su govorili predstavnici klubova zastupnika.

Zastupnik **Petar Žitnik** iznio je, u ime **Kluba zastupnika HSS-a**, da prihvaća Godišnje izvješće o provedbi Programa državne izmjere i katastra nekretnina za 2001. godinu te smatra da je Državna geodetska uprava uredno i korektno obavljala dio posla koji joj je Programom državne izmjere i katastra nekretnina za razvoj od 2001. do 2005. godine stavljen u zadatak. Izražava, međutim, negativno mišljenje o nerazumijevanju prema Programu. HSS ne prihvaća štednju na ovim poslovima, znajući

kakva je situacija u katastru, tim više jer se služimo katastarskim izmjerama i kartama još iz razdoblja Austro-ugarske monarhije, a kompjuterizacija je na terenu u početnoj fazi. Katastar je bitan kada se radi denacionalizaciji imovine, privatizaciji, pri prodaji kombinatske zemlje seljacima.

Osnivanje Hrvatskoga geodetskog instituta

Također se i problemi s granicom djelomično generiraju nesređenim ili pogrešno sređenim katastarskim stanjem gdje se katastarska općina ne poklapa sa stanjem na terenu, a problemi se javljaju i kod investiranja, pogotovo kod stranih investitora koji žele imati čistu situaciju, a kod nas to često nije slučaj. Dodao je da je to ogroman posao koji treba raditi godinama. Naglasio je da je Izvješće napravljeno vrlo stručno i pregledno te dodao da aktivnosti koje u 2001. godini nisu sustavno pokrenute ulazi i Projekt izrade katastra nekretnina u koridorima od posebnog interesa za državu, odnosno koridorima predviđenim za izgradnju prometnica i drugih infrastrukturnih objekata, kojima je predviđena površina zahvata od oko 10.000 hektara, nije sustavno pokrenut zbog nedostatka financijskih sredstava. Upravo na takvom osjetljivom terenu to može dovesti do vrlo ozbiljnih teškoća kod postupka otkupa zemljišta ili pak izvlaštenja, a vezano s tim može doći i do usporavanja dinamike izgradnje prometnica ili do prekida izgradnje prometnice ili nekog drugog objekta. Posebno zadovoljstvo izrazio je dijelom međunarodne suradnje gdje su ostvarena znatna sredstva za realizaciju Programa. Pozdravlja osnivanje Hrvatskoga geodetskog instituta i podržava Izvješće.

Nezadovoljstvo s dinamikom sređivanja evidencije nekretnina i katastra nekretnina u RH

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Josip Leko** te naglasio da se radi o Izvješću Vlade RH, a ne Državne geodetske uprave. Klub ga prihvaća jer je Izvješće razvidno i pregledno podneseno, no nije zado-

Iz Izvješća se odmah vidi da je u prošloj godini za sređivanje katastra osigurano 74,2 posto planiranog novca odnosno 89 milijuna umjesto 120 milijuna kuna. Točnije, krenulo se s manjkom od 30 milijuna kuna. Unatoč tome dovršene su sve izmjere započete prije 2000. godine izuzev sedam katastarskih općina, gdje je došlo do zastoja u funkcioniranju gradskih vlasti. U Izvješću se posebno naglašava da Zavod, odnosno Geodetska uprava nije zadovoljna suradnjom ni s državnom upravom, ni s lokalnom i regionalnom samoupravom.

voljan s dinamikom sređivanja evidencije nekretnina i katastra nekretnina u RH koja se, kako kaže, ostvaruje u skladu s osiguranim sredstvima. No, iz Izvješća se odmah vidi da je u prošloj godini za sređivanje katastra osigurano 74,2 posto planiranog novca odnosno 89 milijuna umjesto 120 milijuna kuna. Točnije, krenulo se s manjkom od 30 milijuna kuna. Unatoč tome dovršene su sve izmjere započete prije 2000. godine izuzev sedam katastarskih općina, gdje je došlo do zastoja u funkcioniranju koje su prouzročile gradske vlasti. U Izvješću se posebno naglašava da Zavod, odnosno Geodetska uprava, nije zadovoljna s suradnjom ni s Državnom upravom, ni s lokalnom (regionalnom) samoupravom. Značajan dio Izvješća posvećen je procesu ustrojavanja i problema organiziranja Državnog geodetskog zavoda i Hrvatskog

geodetskog instituta. Očito je da njihovo dosadašnje i sadašnje ustrojstvo nije u skladu s potrebama RH u sređivanju stanja bilo katastra, bilo zemljišnih knjiga. Unatoč tome Klub zastupnika SDP-a smatra da su proces i plan dobri, ali je dinamika nezadovoljavajuća. SDP izražava zabrinutost jer sumnja da bi moglo doći do zakašnjenja u realizaciji u koridorima predviđenim za izgradnju prometnica, dakle infrastrukture. Ukazuje da do toga ne smije doći jer ima dovoljno kapaciteta i stručnih ljudi da se to riješi u primjerenom roku te podržava Izvješće.

Nužnost bržeg sređivanja prostornih podataka i modernizacije katastra

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Marina Matulović-Dropulić**. Na početku je istaknula već iznesenu činjenicu da je sredinom 2001. godine Hrvatski sabor donio program državne izmjere i katastra nekretnina za razdoblje od 2001. do 2005. godine. HDZ je prihvatio navedeni program, shvaćajući nužnost što bržeg sređivanja prostornih

HDZ upozorava na zaključak u Izvješću koji ukazuje na probleme s kojima se Državna geodetska uprava susreće pri izvršavanju zadataka koje je dobila od Hrvatskoga sabora. Najveći problemi očituju se u nedovoljnim financijskim sredstvima, te pomanjkanju stručnih radnika osposobljenih za obavljanje tih specifičnih poslova.

podataka i modernizacije katastra. Naime, za svakog je građanina posebno važno osigurati pravnu sigurnost vlasništva nad nekretninama kao i točne i ažurne prostorne podatke. Mnoge djelatnosti izravno ovisе o sustavu zemljišno-knjižne i katastarske registracije, te sigurnosti u pravnom prometu nekretnina. Izvješće o provedbi programa državne izmjere i katastra nekretnina za 2001. godinu, dobro je i pregledno napravljeno s točno opisanim zadatkom, rokom dovršenja, te problemima s

kojima se izvršitelji susreću. HDZ upozorava na zaključak u Izvješću koji ukazuje na probleme s kojima se Državna geodetska uprava susreće pri izvršavanju zadataka koje je dobila od Hrvatskoga sabora. Najveći problemi očituju se u nedovoljnim financijskim sredstvima, te pomanjkanju stručnih radnika osposobljenih za obavljanje tih specifičnih poslova.

Napominjući još jedanput važnost programa državne izmjere i katastra nekretnina za svakog čovjeka, HDZ traži da Hrvatski sabor još jedanput obveže sve sudionike u izvršenju programa samouprave, Državne geodetske uprave, te ostalih subjekata, na prioritetno izvršavanje svojih obveza. To se posebno odnosi na osiguranje financijskih sredstava, potrebnog radnog prostora i stručnog kadra, jer se samo tako mogu postići željeni i nužno potrebni rezultati u planiranom razdoblju. Također je skrenula pažnju na izvršenje državnog proračuna za prvu polovicu 2002. godine, gdje je vidljivo da za investicijsko ulaganje u poslovne prostore Državne geodetske uprave od predviđenih 855 tisuća kuna nije ništa potrošeno, od predviđenih ulaganja u očevidnik državne imovine od milijun kuna također nije ništa potrošeno, što znači da se trend iz 2001. godine nastavlja, što smatra nedopustivim. Nada se da će se ostvariti riječi ministra financija Mate Crkvenca da će do kraja godine Program biti ostvaren, no pita odakle će se i onda uštedjeti milijardu i 900 milijuna kuna. Smatra da posebno treba upozoriti sva ministarstva i državne uprave i upravne organizacije na bolju komunikaciju i potreban angažman u ostvarivanju Programa. Klub zastupnika HDZ-a prihvatio je Izvješće.

Na kraju godine nedostajalo 30 milijuna kuna

U ime **Kluba zastupnika HSLs-a** govorio je **Marko Baričević**, istaknuvši da se slaže s prethodnim izlaganjima, te da HSLs prihvaća Izvješće. Osvrnuvši se na rečenicu iz uvoda gdje je navedeno da je Hrvatski sabor 10. srpnja 2001. godine, donio program državne izmjere i katastra nekretnina za razdoblje 2001. do 2005. godine, pita kako Hrvatski sabor može nešto donijeti što ne može financijski pratiti te postoji li mjera da se Hrvatski sabor i Vladu zbog toga pozove na odgovornost. Naime,

Hrvatskome saboru je u proceduru uputila Vlada te je onda Hrvatski sabor donio taj program, a Vlada kroz Ministarstvo financija financira Program. Zaključio je da je na kraju godine nedostajalo 30 milijuna kuna, dodajući da od 120 milijuna, 30 milijuna kuna nije mali iznos i kad se pročita Izvješće vidi se da je Državna geodetska uprava i s umanjnim sredstvima, više napravila od onog što je inače predviđeno.

Poznati su problemi na terenu vezani uz prodaju, zakup, koncesiju državnoga zemljišta, poznato je u kakvom je stanju. Smatra da bi svi trebali prihvatiti izvješće Vlade, ali kada se bude donosio proračun treba dići ruku za onoliko koliko je po ovom programu predviđeno u idućoj godini te ukoliko je manje predviđeno u 2002. godini da tome bude dodano i spomenutih 30 milijuna, što nije bilo u 2001. HSLŠ podržava Izvješće.

Inozemnim kreditima riješiti problem zemljišnih knjiga i katastarske evidencije

Dragutin Vrus (SDP), javivši se za riječ u pojedinačnoj raspravi drži da je nezadovoljavajuće cjelokupno stanje geodetskog prostornog sustava u Hrvatskoj, koji obuhvaća relevantnu službenu geodetsku tehničku doku-

mentaciju, katastarsku evidenciju i službenu kartografiju. Za takvo stanje odgovorna je kratkovidna politika koja u posljednjih 50 godina nije uvidjela nužnost stvaranja kvalitetne i suvremene evidencije o prostoru. Opravdanje za odgađanje rješavanja postojećih problema najčešće se tražilo u dugoročnosti ovog posla i njegovoj cijeni. Zbog toga se na tom području u prošlosti vodila uglavnom politika kratkoga daha, a kratkoročna rješenja posljednjih 50 godina često su donosila više štete nego koristi i državi i društvu u cjelini. Jedan od bitnih uvjeta za priključivanje Hrvatske svijetu jest uređen geodetski prostorni sustav, za što su i stvoreni počeci u programu državne izmjere i katastra nekretnina, za razdoblje 2001. do 2005. godine koji je donesen na sjednici Hrvatskoga sabora 10. srpnja 2001. godine. Ponovio je sadržaj programa. Izdvojio je izjavu premijera Ivice Račana da će se iz inozemnih kredita intenzivnije prići rješavanju problema zemljišnih knjiga i katastarske evidencije te se zastupnik nada da će se kreditom riješiti veliki problemi ili makar početi rješavati. Neposredne koristi bit će u prometu nekretnina, ulasku stranog kapitala, poboljšanju uvjeta rada u prostornom planiranju, zaštiti okoliša, upravljanju poljoprivrednim

zemljištem, zaštiti od požara, kontroli državnih granica, gospodarenju vodama, šumama i drugim. Smatra da je bilo krajnje vrijeme donijeti i realizirati Program, dodajući da treba podržati namjere premijera i Vlade u cjelini o obnovi katastra i zemljišnih knjiga. Nada se da će Sabor to podržati. Izražava žaljenje što financijska sredstva za realizaciju Programa ne stižu na vrijeme i u predviđenim iznosima, ali to ne bi trebalo usporiti realizaciju Programa, što će mobilizirati svu raspoloživu geodetsku operativu, većih ili manjih geodetskih firmi a to znači i zapošljavanje kadrova iz geodetske struke, ali i drugih administrativnih struka kao naprimjer referenata katastra, gruntovnice, na sudu, imovinsko-pravnih referenata i slično.

Krajnji je cilj Programa dobiti dobru evidenciju u prostoru, a pokazatelji zapošljavanja također su vrlo bitni. Zaključno, važno je da su u organizaciji državne geodetske uprave dobivena sredstva sa 99,5 posto Programa i iskorištena, što je rijedak slučaj. Ponovio je stav SDP-a, da je proces dobar, plan je dobar, ali da dinamika ne zadovoljava.

Hrvatski sabor je jednoglasno prihvatio Godišnje izvješće o provedbi izmjere i katastra nekretnina za 2001. godinu.

M.Mi.

IZVJEŠĆE O TIJEKU PROCESA STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA I POLUGODIŠNJE IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PLANA PROVEDBE SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKIH ZAJEDNICA I NJIHOVIH DRŽAVA ČLANICA, ZA RAZDOBLJE SIJEČANJ - LIPANJ 2002. GODINE

Postupno ostvarivanje strategijskog cilja

Vlada Republike Hrvatske podnijela je predmetna polugodišnja izvješća nakon kojih su zastupnici Hrvatskog sabora analitički razmatrali ostvarene etape Sporazuma, kao i mjere koje se moraju realizirati u slijedećem izvještajnom periodu. Velika većina zastupnika ocijenila je da se provedbom odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Republika Hrvatska približava svom

konačnom cilju - ulasku u Europsku uniju.

O PRIJEDLOGU

U Izvješću se iznosi razvoj i ključni elementi Procesu, analiziraju se njegovi ukupni rezultati i daje se prikaz dosadašnjih rezultata Republike Hrvatske u napredovanju

kroz razne faze ovoga procesa. Ujedno se daje i okvirni prikaz budućih koraka koje Vlada planira i priprema u svrhu ostvarivanja strategijskog cilja Republike Hrvatske - članstva u Europskoj uniji. Vlada Republike Hrvatske općenito je zadovoljna intenzitetom i kvalitetom napretka u institucionalnom i operativnom povezivanju s Europskom unijom, što je sukladno zacrtanim ciljevima

programskih prioriteta Vlade do kraja 2003. godine.

Korištenje autonomnih trgovinskih povlastica, uključivanje u program CARDS, potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i stupanje na snagu Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njime povezanim pitanjima, redovito održavanje političkog dijaloga na ministarskoj razini tijekom proteklih pet Predsjedništava Unije, koji je 29. listopada 2001. institucionaliziran putem Zajedničke izjave RH i EZ i njezinih država članica, te održavanje Zagrebačkog sastanka na vrhu, glavni su događaji koji su obilježili stalni napredak odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije u protekle dvije i pol godine.

Kao značajan subjekt u međunarodnoj zajednici, EU je imala jednu od ključnih uloga tijekom političkih, diplomatskih i vojnih napora ulaganih za mirno rješavanje kriza na području jugoistočne Europe u posljednjih desetak godina. Osobito je značajan bio doprinos u dostavljanju humanitarne pomoći, te kroz Promatračke misije EU u državama nastalim na području bivše SFRJ.

Istovremeno, Europska unija je tijekom devedesetih godina nastojala pronaći prikladnu, dugoročnu vanjskopolitičku strategiju za razvijanje političkih, gospodarskih i institucionalnih odnosa s državama jugoistočne Europe. S obzirom na vrlo složeno stanje u pojedinim državama, bilo je razvidno da će strategija morati biti delikatna kombinacija uvjeta i nagrada. Uvjeti su zadovoljavanje svekolikih europskih standarda, a nagrada je približavanje članstvu u Europskoj uniji. Istodobno, zbog teškog gospodarskog stanja u svim tim zemljama, nužno je bilo osmisliti i programe pomoći. Strategija je dakle, navodi se u uvodnom dijelu teksta, morala biti vrlo zahtjevna, ali i dovoljno poticajna.

Proces stabilizacije i pridruživanja je dugoročna politika koja potiče i podupire održive i EU-orijentirane političke, gospodarske, administrativne i demokratske reforme, pomažući državama koje su njime obuhvaćene da se pripremaju za integraciju u EU. Od samih početaka imao je za cilj biti instrumentom koji će državama iz regije pomoći izgraditi i održati stabilne demokratske institucije,

osigurati vladavinu prava i stvoriti održiva, otvorena i napredna gospodarstva. To je ujedno bilateralni i regionalni proces, koji uspostavlja veze između svake pojedine države i EU, te potiče regionalnu suradnju između država PSP, ali i njihovu suradnju sa susjedima. Posebnu ulogu u tome imaće i Pakt o stabilnosti za JIE kao pomoćni i dopunski mehanizam za stabilnost regije. To se posebice očituje kroz pojačane kontakte i redovite konzultacije Europske komisije, Pakta o stabilnosti i država regije. Riječ je ujedno o fleksibilnom dokumentu, koji je prilagodljiv potrebama i posebnim uvjetima svake zemlje kako bi omogućio napredak brzinom usklađenom sa sposobnostima pojedine zemlje u ispunjavanju predviđenih obveza.

Osnovna obilježja PSP-a su: jednaki uvjeti za sve članice, jasna perspektiva članstva u EU, individualni pristup, kao i veliki značaj regionalne suradnje. Istaknuto je da je proces intenzivnijeg približavanja RH Europskoj uniji bio otvoren tek nakon izbora provedenih u siječnju 2000. godine. Republika Hrvatska se u vrlo kratkom roku kroz stručno vođene pregovore potvrdila u okviru europskih institucija kao partner koji je sposoban adekvatno, argumentirano i na vrijeme odgovoriti na sve zahtjeve europskih pregovarača. Kako se ističe u Izvješću Europske komisije, Republika Hrvatska je u odnosu na ostale PSP države politički i gospodarski najstabilnija i najrazvijenija država, koja u okviru PSP-a najbrže napreduje prema EU. Izdvajaju se značajna dostignuća RH na jačanju cjelovitog demokratskog okruženja i institucija, te uspješan početak procesa decentralizacije. Također su uočeni naponi i poboljšanja na području ljudskih prava i dobrosusjedskih odnosa i suradnje unutar regije. Ovi su procesi upotpunjeni gospodarskim rastom, uz stabilnu makroekonomsku situaciju i daljnjim napretkom u procesu privatizacije i tranzicije u moderno tržišno gospodarstvo. U slijedećih šest mjeseci moraju biti učinjeni dodatni naponi kako bi bio postignut napredak nužan za daljnje približavanje Europskoj uniji. Važno je osigurati potpuno poštivanje ljudskih prava, posebice prava manjina, te osigurati da se bez odlaganja usvoji Ustavni

zakon o pravima nacionalnih manjina. Potrebno je istovremeno i ubrzati proces povratka imovine uz olakšanje nekadašnjih nositelja stanarskih prava i ukloniti sve administrativne i pravne zapreke povratku izbjeglica. Važno je usvojiti koncepcijski dokument o reformi pravosuđa i nastaviti sveobuhvatnu reformu. Potrebno je ujedno i izmijeniti zakone koji reguliraju HRT radi jačanja neovisne uloge javnog informiranja, te nastaviti suradnju s ICTY-em. Na kraju se ukazuje i na potrebu daljnjeg jačanja suradnje sa susjedima i regionalne suradnje kao i na provedbu SSP-a prema usvojenim rokovima i zadacima.

U nastavku teksta iznijet je i pregled ocjena EK o napretku ostalih država obuhvaćenim PSP-om, te polugodišnje izvješće o ostvarivanju plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine. Potpisivanjem Sporazuma 29. listopada 2001. godine učinjen je prvi formalni korak prema punopravnom članstvu u Europskoj uniji. No, potpisivanje Sporazuma samo po sebi, neće Hrvatskoj osigurati mjesto među državama kandidatkinjama za članstvo. Poruka Europske komisije je u tom smislu jasna: Republika Hrvatska mora u potpunosti i pravovremeno izvršiti obveze preuzete potpisivanjem Sporazuma. To je složen zadatak, te je za njegovo uspješno ostvarivanje potrebna mobilizacija svih raspoloživih resursa. U sadašnjem je trenutku od presudne važnosti ispuniti pet političkih preduvjeta predviđenih Planom provedbe, odnosno Dopunama Plana, do kraja 2002. godine. Radi se o osiguravanju i potpunom poštivanju ljudskih prava, posebice prava manjina, uključujući i potrebu da se bez odlaganja usvoji Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Potrebno je ubrzati i proces povrata imovine uz olakšavanje povratka nekadašnjih nositelja stanarskih prava i uklanjanje svih administrativnih i pravnih zapreka povratku izbjeglica. Također se naglašava potreba usvajanja koncepcijskog dokumenta o reformi pravosuđa, izmjena zakona koji reguliraju HRT radi jačanja neovisne uloge javnih medija, te nastavak i jačanje regionalne suradnje. Podnijeti zakonski tekst završava preciznim i sveobuhvatnim tabelarnim prikazom provedbe mjera.

RADNA TIJELA

Odbor za europske integracije je raspravio o predmetnim izvješćima kao matično radno tijelo. Članovi Odbora su se u raspravi složili s predlagateljima da je za Republiku Hrvatsku od presudne važnosti navedenih prioriteta, a Vlada bi trebala bez odlaganja poduzeti sve potrebne mjere kako bi se konačno ispunili ovi značajni politički uvjeti. Ukazano je i na neodgovarajuće funkcioniranje državne uprave u pojedinim slučajevima, a nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje slijedećih zaključaka:

- *Prihvaća se Izvješće o tijeku Procesu stabilizacije i pridruživanja i Polugodišnje izvješće o ostvarivanju Plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine.

- *Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u postupku usklađenja zakonodavstva Hrvatskom saboru upućuje prijedloge zakona koje prati potvrđena Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s "acquis communautaireom" i usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa.

Pored toga, Odbor je predložio i donošenje slijedećih zaključaka:

*Poziva se Vlada Republike Hrvatske na poduzimanje svih potrebnih mjera s ciljem bržeg ispunjavanja političkih preduvjeta predviđenih u Planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica.

- *Poziva se Vlada Republike Hrvatske da poduzme konkretne mjere za unaprjeđivanje sustava državne uprave koje će poboljšati sposobnost za rad na poslovima vezanim uz odnose s Europskom unijom.

- *Poziva se Vlada Republike Hrvatske da Izvješće o tijeku Procesu stabilizacije i pridruživanja nadopuni navođenjem konkretnih problema u regionalnoj suradnji te poduzetih mjera u cilju jačanja regionalne suradnje.

- Poziva se Vlada Republike Hrvatske da aktivnije pristupi promidžbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, te promidžbi europskih vrijednosti.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu o navedenim je izvješćima raspravljao u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. Predstavnik predlagatelja naglasio je da su prioriteta Republike Hrvatske usmjereni na dosljednu provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te da će u tom kontekstu Vlada Republike Hrvatske raditi na pripremama za podnošenje formalnog zahtjeva Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji početkom 2003. godine. U raspravi je izneseno pitanje o tome koliko je država članica Europske unije provelo postupak ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i kakvi su ekonomski rezultati od sada ostvareni. U odnosu na ostvarene rezultate ocijenjeno je da izvoz nije bitnije porastao, ali da prave učinke treba očekivati u dužem periodu. Istaknuto je da prioritet u provedbi Sporazuma treba biti usmjeren na gospodarstvo. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća Izvješće o tijeku Procesu stabilizacije i pridruživanja i Polugodišnje izvješće o ostvarivanju Plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine.

RASPRAVA

Dodatna je obrazloženja u ime predlagatelja podnio ministar za europske integracije mr.sc. **Neven Mimica**. Govoreći prvo o Izvješću o procesu stabilizacije i pridruživanja, podsjetio je da se u njemu prelamaaju vanjsko-politički efekti i dimenzija Republike Hrvatske u naznačenom procesu. Za drugo izvješće u kojemu se govori o provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine, ministar je ocijenio da izravno pripada u nadležnost Ministarstva za europske integracije. Ocijenio je da je plan provedbe Sporazuma daleko ambiciozniji od rokova koji su kao ugovorni rokovi utvrđeni u samom dokumentu. Njime se predviđa da Republika Hrvatska svoj puni stupanj pridruženosti Europskoj uniji ostvari u prijelaznom razdoblju do 6 godina.

Istaknuo je ujedno i činjenicu da je tijekom 11 mjeseci koliko je proteklo od potpisivanja Sporazuma, ostvareno čak 50% četverogodišnjeg plana provedbe. Premda se ovakvi odnosi mogu ocijeniti dobrima, treba reći da nas čeka teža polovica posla, upozorio je zatim ministar Mimica. Među neizvršenim, a planiranim poslovima, treba ostvariti određene političke obveze, kao i obaviti zakonodavne promjene na području gospodarstva. Od političkih obveza na prvom se mjestu nalazi osiguravanje potpunog poštovanja ljudskih prava, a posebice prava nacionalnih manjina. Drugim riječima, potrebno je pristupiti usvajanju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a u tu skupinu poslova spada i ubravanje procesa povratka imovine uz olakšavanje povratka nekadašnjih nositelja starnarskih prava. Dostizanje pune spremnosti za članstvo u EU, u svakom će slučaju ovisiti o brzini reforme državne uprave, a Hrvatska je svjesna potrebe opisanih reformi prvenstveno zbog vlastitog napretka. Potrebno je da svaka zakonodavna inicijativa bude upotpunjena s izjavom o razini usklađenosti s europskim zakonodavstvom. U tu skupinu pripada i usvajanje koncepcijskog dokumenta o reformi pravosuđa te izmjene zakona kojima se osnažuje nezavisna uloga javnog informiranja. Istaknuo je zatim da Republika Hrvatska namjerava početkom iduće godine podnijeti zahtjev za članstvo u Europskoj uniji. Da bi se to ostvarilo, potrebno je do kraja godine riješiti navedene prioritete. Međutim, Hrvatska provodi nužne reforme prvenstveno zbog vlastitih prioriteta, a slijedeće izvješće moći će potvrditi da su ukupne ovogodišnje obveze iz Sporazuma u cijelosti izvršene, zaključio je ministar Neven Mimica.

U ime Odbora za europske integracije govorio je zatim dr.sc. **Mate Granić**, koji je potvrdio potrebu o ispunjavanju pet navedenih političkih preduvjeta predviđenih planom provedbe. Odbor je mišljenja da bi Vlada Republike Hrvatske morala bez odlaganja poduzeti sve potrebne mjere kako bi se konačno ispunili ovi značajni politički uvjeti. U nastavku rasprave, članovi Odbora su primijetili da su problemi oko regionalne suradnje opisani u općenitim potezima, bez navođenja ključnih detalja i mjera poduzetih u pogledu jačanja regionalne suradnje. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno

predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvaća Izvješće, a ujedno se obvezuje Vlada RH da u postupku usklađenja zakonodavstva Hrvatskom saboru upućuje prijedloge zakona s izjavom kojom se potvrđuje usklađenost prijedloga zakona s "acquis communautaireom" i Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa. Pored toga, Odbor je predložio Hrvatskom saboru da pozove Vladu Republike Hrvatske na poduzimanje svi potrebnih mjera koje su već opisane u priloženom izvješću.

Potrebna edukacija službenika i dužnosnika

Zastupnik mr.sc. **Željko Glavan** govorio je u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a, a u uvodnom dijelu izlaganja istaknuo je da europeizacija i standardizacija propisa predstavlja vrijednosno usmjerenje velike većine zastupnika i parlamentarnih stranaka. Osvrnuo se zatim na propuste koje je uočio u podnijetom izvješću, ocjenjujući da pojedini službenici, ali i dužnosnici zaduženi za provedbu preuzetih obveza još uvijek nisu dovoljno upoznati s jezikom euro-integracijskih procesa. Kritički se osvrnuo i na do sada obavljene poslove, ocjenjujući da se na važnim

Potrebno je ubrzati transformaciju HRT-a u javnu televiziju.

pitanjima standardizacije u javnoj upravi kao i edukacije službenika i dužnosnika do sada nije napravilo gotovo ništa. Naveo je i lošu pripremljenost povodom usklađivanja propisa, a jedini takav primjer izazvao je kaos u javnoj upravi i poduzećima. Razjasnio je zatim razinu propusta zakonodavne i izvršne vlasti u dosadašnjoj proceduri oko donošenja Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i pravima etničkih zajednica i manjina. Ozbiljno kašnjenje uočio je i oko transformacije HRT-a u neovisnu javnu instituciju. Smatra ujedno da je izvjestitelj propustio navesti kako napreduje institucionalna priprema matičnog ministarstva na poslovima daljnjeg koordiniranja i usmjeravanja procesa usklađivanja. Analizirao je zatim detalj u kojima se razmatraju pojedini segmenti regionalne suradnje navodeći ujedno da u podnijetom

izvješću nije naveden sumarni pregled o bilateralnim odnosima Hrvatske sa zemljama Europske unije. Istovremeno je priloženo opsežno izvješće o suradnji sa zemljama koje pripadaju regiji stabilizacije, dakle onim što se naziva Zapadnim Balkanom. Na temelju ovih odrednica, zastupnik je zapitao s kime se zapravo Hrvatska integrira, tražeći da na ovo pitanje precizno odgovori najviše predstavničko i zakonodavno tijelo Republike Hrvatske. Upozorio je zatim i na pojedine propuste koji proizlaze oko preuzetih obveza Republike Hrvatske kroz slučaj "šećerne afere", tražeći da se utvrde razlozi zbog kojih je došlo do ozbiljnih propusta.

Podrška ciljevima i vrijednostima EU

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Branka Baletić**, navodeći uvodno da je zadovoljna podnijetom izvješćem. Smatra da su iz njega vidljivi naponi Vlade oko pridruživanja Europskoj uniji i NATO-u, odnosno daljnja izgradnja i razvoj našega društva na vrijednosnom sustavu europskih demokracija. Drži ujedno da se ciljevi EU mogu prihvatiti kao interes naše zemlje, budući da su na tragu očuvanja i jačanja mira na europskom kontinentu, postizanja gospodarskog razvoja kao i jačanja i promicanja socijalne sigurnosti i blagostanja. Ocijenila je zatim da Sporazum sadrži fleksibilne odrednice koje omogućuju da svaka zemlja napreduje sukladno vlastitim uvjetima i postignućima. Treba potaknuti one segmente u kojima se potiče suradnja na području trgovine i investicija, borba protiv organiziranog kriminala te poticanje povratka svih izbjeglica. Važno je istaknuti, nastavila je zastupnica, da je omogućen individualni pristup kojim se jamči napredovanje prema Europskoj uniji, sukladno vlastitoj uspješnosti u ispunjavanju postavljenih uvjeta. Važno je i nastaviti formalne političke dijaloge na sastancima visokih predstavnika Hrvatske i Predsjedništva Vijeća Europske unije i nadležnih komisija, a ove će napore osnažiti i formiranje Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

Cijeli ovaj proces intenzivnijeg približavanja EU, otvoren je tek nakon izbora u siječnju 2000. godine,

podsjetila je zastupnica, ocjenjujući da se Hrvatska pokazala kao važan europski partner. Smatra da prvo polugodišnje izvješće o dosadašnjem napretku Hrvatske daje osnovu za zadovoljstvo, a ocjena Europske komisije daje Republici Hrvatskoj prednost u odnosu na druge zemlje obuhvaćene

Republika Hrvatska se potvrdila kao najnaprednija država unutar procesa o stabilizaciji i pridruživanju.

Sporazumom. Nakon što je navela one segmente koje je Hrvatska do sada provela, zastupnica se posvetila analizi predstojećih važnih poslova. I ona je navela prioritetne zadatke koji se nalaze pred Republikom Hrvatskom ocjenjujući da je potrebno i dalje ispunjavati preuzete obveze. Takvim se pristupom, Hrvatska potvrđuje kao najnaprednija država unutar procesa stabilizacije i pridruživanja, što je najbolje jamstvo na putu prema konačnom cilju - članstvu u Europskoj uniji. Zastupnica je zaključila izlaganje konstatacijom da Klub zastupnika SDP-a prihvaća podnijeto Izvješće i plan provedbe.

Potrebno je definirati sadašnji status Hrvatske

U ime Kluba zastupnika HSP - HKDU-a, govorio je zastupnik dr.sc. **Tonči Tadić**. Ocjenjujući da je Izvješće dosta kvalitetno napisano, osvrnuo se na pojedine fragmente. Smatra da nisu poznate refleksije naših partnera u Europskoj uniji, odnosno koliko je zemalja ratificiralo ovaj Sporazum. I on se zatim osvrnuo na pet predstojećih preduvjeta koje bi Hrvatska trebala ispuniti prema dopunama plana. Zamjerio je što su manjkavi segmenti koji se odnose na gospodarske aspekte, a koji se mogu pronaći i potvrditi na stranicama Agende 2000. Ocijenio je ujedno da bi se ciljevi i pretpostavke koje proizlaze iz Sporazuma morale jasno iskazati i razjasniti hrvatskom narodu. Od predloženih poticajnih mjera i kohezionih fondova, Hrvatska zapravo neće imati većih koristi sve dok ne postane kandidat za članstvo, upozoravajući da je naš sadašnji status nedefiniran u "nekakvom limbu". Dodao je da Hrvatska nema dovoljno zrelih projekata koji bi se mogli financirati u odgovarajućem

razvojnog programu. Najveći problem nalazi se u činjenici, upozorio je zastupnik, da još uvijek imamo 90% proizvoda čija je kvaliteta problematična za standarde na europskom tržištu. Kao rezultat ovakvog stanja jača izvoz prema tržištu istočne Europe, upozorio je zastupnik ističući dvojbenu ovakvih "uspjeha". Pozivajući se na nedavnu izjavu gospodina Romana Prodije, prema kojoj Hrvatska neće pristupiti EU., prije 2010. godine, zastupnik se zapitao za razloge nepotrebne žurbe u navedenim procesima. Drži da bi Hrvatska trebala samostalno odabrati vlastiti put i tempo, podsjećajući da temeljni preduvjet integracija čine gospodarski kapaciteti, a ne problematika ljudskih prava. Smatra međutim, potrebnim da se pristupi i usklađivanju zakonodavstva, podsjećajući da je svoj doprinos na ovome putu pridonijela i HSP. Naveo je zatim zakonodavne inicijative ove stranke, koje doduše nisu prihvaćene, a koje se odnose na: pretvaranje HRT-a u javnu televiziju, zaštitu autorskih prava, platni promet i podnijete zakonodavne inovacije oko kvalitetnijeg ustrojstva Hrvatske gospodarske komore. Prihvaćen je jedino Zakon o zabrani genetski modificiranih organizama, kojega je predložila HSP, dodao je zastupnik Tadić. Upozorio je na kraju da će slijedeće poslove i obveze koje je prihvatila Hrvatska otežati i činjenica da je hrvatsko veleposlanstvo u Bruxellesu loše ekipirano i teško može pratiti razvoj događaja u Europskoj uniji.

Provedba Sporazuma od sudbinske je važnosti

U ime Kluba zastupnika DC-a, govorio je dr.sc. **Mate Granić** ocjenjujući da je Sporazum prvi pravi institucionalni korak Hrvatske u povezivanju s EU, te je njegova provedba od sudbinske važnosti. Budući da se summit Europske unije održava početkom prosinca u Kopenhagenu, Hrvatska ima vrlo malo vremena da učini neke bitnije iskorake koji bi je definitivno odvojili od ostalih zemalja koje su obuhvaćene procesom stabilizacije i pridruživanja. To je u ovom trenutku donošenje Ustavnog zakona o zaštiti manjina, ocijenio je zastupnik Granić, predlažući da se tim povodom postigne konsenzus u Hrvatskom saboru. Smatra ujedno da Vlada neopravdano

kasni u transformaciji HRT-a u javnu televiziju, a deficite je pronašao i u sporoj reformi pravosuđa. Smatra međutim, da je Hrvatska učinila značajan korak oko povratka izbjeglica i to bez značajnije izravne pomoći međunarodne zajednice. Prokomentirao je i odnose s Republikom Slovenijom, ocjenjujući da su se dramatično pogoršali u posljednje vrijeme. Uz probleme oko razgraničenja na moru nema napretka niti oko problema hrvatskih štetiša zbog

Učinjeni su značajni pomaci oko povratka izbjeglica i to bez značajnije inozemne pomoći.

Ljubljanske banke, filijale Zagreb. Ukratko je naznačio i probleme između Hrvatske i njezinih susjednih država nastalih nakon raspada Jugoslavije, ističući potrebu rješavanja statusa i prava izbjeglica. Upozorio je ujedno na pogreške predstavnika međunarodne zajednice zbog kojih su značajno narušena prava hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Zauzima pregled odnosa sa susjedima, zastupnik je utvrdio da su diplomatski odnosi prema Italiji nedovoljno aktivni, bez obzira na neke pogreške talijanske Vlade ili predsjednika Italije oko poznate dodjele odličja posljednjem zadržanom guverneru.

Podnijeto Izvješće ocijenio je korektnim i preglednim ukazujući da valja hitno izmijeniti praksu Vlade oko nepoštivanja vlastitih odluka. Vidljivo je ujedno da Vlada mora uložiti puno dodatnog napora oko bolje organizacije i koordinacije vlastite infrastrukture za provedbu Sporazuma, a posebno za provedbu "acquis communautaireom" ukupno.

Na kraju je podržao stavove matičnog Odbora, ocjenjujući da se Izvješće Ministarstva za europske integracije može prihvatiti, a da se izvješće Ministarstva vanjskih poslova treba nadopuniti kritičkijim izvješćem o stanju odnosa sa susjednim državama.

Potrebna transformacija elektronskih medija

Zastupnik **Ante Markov** govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a, ocjenjujući da je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju najznačajniji dokument koji je potpisan u

protekle dvije i pol godine. Napomenuo je ujedno da ga ne treba promatrati samo u njegovoj formi, budući da se njime ispunjavaju potrebne pretpostavke za uključivanje u Europsku uniju. Ocijenio je da je Hrvatska uspostavila čitav niz korisnih sporazuma, bilateralnih veza i ugovora, a naša pozicija prema euointegracijama, najviše ovisi o ispunjavanju preuzetih obveza. Zatim je kratko podsjetio da je potrebno ispuniti i preostalih 50% ugovornih odnosa, ocjenjujući da približavanje europskim pravnim standardima mora biti provedivo u svakodnevnoj praksi. Razumljivo je da se ova rješenja neće moći realizirati u kratkom vremenu, ali je uočljiva i činjenica da Hrvatska prednjači u provedbi važnih segmenata Sporazuma. Klub zastupnika HSS-a, nast-

Odredbe Sporazuma potrebno je ispunjavati i zbog vlastitog unutrašnjeg ustrojstva.

vo je zastupnik Markov, pozdravlja i podržava napore Vlade očekujući uskoro i provedbu ostalih preuzetih obveza. Smatra ujedno da rečeni Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju zapravo predstavlja ispunjavanje određenih pravnih i operativnih normi koje je potrebno izvršiti i zbog našeg unutrašnjeg ustrojstva. Govorio je zatim o potrebi da se ubrza proces transformacije javnih elektronskih medija, podržavajući davanje koncesije za treći program HRT-a. Sustav državne uprave neće se lako reformirati i mijenjati, ali konzistentna politika i provedba istaknutih mjera predstavlja jedini ispravan put, zaključio je zastupnik Markov, podržavajući podnijeto izvješće.

Umjesto sijanjanja iluzija potrebno je rješavati stvarne probleme

Zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** podsjetio je da je njegova stranka prilikom potvrđivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u Hrvatskom saboru, upozoravala da hrvatska javnost nije dovoljno upoznata s njegovom političkom i ekonomskom dimenzijom. Nažalost, sva ta upozorenja bila su dočekana etiketiranjem i kritikama o tobožnjem protivljenju ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Vlada je istovremeno stvarala jednu iluziju da stav prema Sporazumu implicira i istovjetan stav u odnosu

prema članstvu hrvatske u EU. Naravno da ovakve ocjene nisu bile točne i predstavljale su netočnu insinuaciju, istaknuo je zastupnik. Podsjetio je na tadašnje protivljenje Sporazumu, uz istovremenu podršku europskim integracijama Hrvatske kada bude ekonomski, pravno i politički spremna za svoje punopravno članstvo. Smatra ujedno da Vlada svoje unutrašnje promašaje na ekonomskom i socijalnom području amortizira pričom o tome kako ubrzano vodi Hrvatsku prema Europskoj uniji. Podsjetio je zatim i na izvještaje pojedinih dužnosnika o datumima kada bi Hrvatska trebala postati punopravnom članicom, upozoravajući na njihove nerealne procjene. Upozorio je da se "podaničkim pristupom" zapravo slabe hrvatske pregovaračke pozicije, jer se predstavljamo kao država koja nije ozbiljan partner u pregovorima. Istaknuo je ujedno na niz nepoznanica oko izgleda i strukture političkih elita, kako u Europskoj uniji, tako i u Hrvatskoj za 10 - 15 godina kada se prognozira ulazak Republike Hrvatske. Umjesto sijanja iluzija, trebalo bi rješavati aktualne probleme u gospodarstvu, socijalnoj politici, pa i u sferi prava. Osobito bi trebalo ojačati i barem udvostručiti hrvatski bruto društveni proizvod kako bi se stekle temeljne ekonomske pretpostavke za članstvo. Smatra da se samo rijetki pojedinci koji su prisutni na hrvatskoj političkoj sceni protive budućem članstvu u EU. Tim više nema razloga za etiketiranje svih onih koji su bili i jesu kritični prema Sporazumu od predsjednika Republike Hrvatske, upozorio je zastupnik Krpina.

Vraćajući se pojedinim segmentima izvješća, zastupnik je upozorio na nastavak zabrinjavajućeg pada izvoza, ocjenjujući da Hrvatska prema tome nije imala velike koristi od provedbe Sporazuma. Poražavajući učinci još su vidljiviji na području hrvatske poljoprivrede. Na kraju je ocijenio da bi se trebalo suočiti s iluzionističkim pretpostavkama, te hrvatskom narodu podastrijeti realne podatke i pokazatelja. O konačnim odlukama u članstvo ionako će odlučivati generacija političara oko 2010. godine, zaključio je zastupnik Krpina.

Provođenje Sporazuma zbog vlastitih prioriteta

Budući da više nije bilo prijavljenih za raspravu ministar Neven Mimica u

zaključnoj se riječi osvrnuo na iznijete stavove. Ocijenio je da je rasprava o dva predmetna izvješća ukazala na potrebu provedbi procesa europskih integracija. Vlada će ozbiljno prihvatiti i zamjerke i probleme na koje su ukazivali zastupnici u svojim nastupima, ocjenjujući ujedno prihvatljivim prijedloge zaključaka koje su potpisali članovi Odbora za europske integracije. Osvrnuo se zatim i na pojedine navode i probleme koji su se nametnuli tijekom rasprave. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, osim Hrvatskog sabora ratificirao je Europski parlament, kao i Austrija, Irska, Danska, Njemačka, Nizozemska te Španjolska. Za očekivati je da će i ostale članice EU dovršiti ratifikaciju do sredine iduće godine, što je blisko i vlastitim standardima oko ratificiranja sporazuma, ocijenio je ministar Mimica. Hrvatska se nalazi u sadašnjem krugu država koje je još jedino preostalo izvan Europske unije, i ta se činjenica ne može promijeniti. Međutim, naša zemlja može prihvatiti zadatak da se što prije osposobi za ulazak u punopravno članstvo. Dakle, potrebno je uložiti određene napore prvenstveno radi vlastitih interesa, kako bi se ostvarili nesporni potencijali koji se nalaze unutar Republike Hrvatske. Važno je realizirati i navedene političke kriterije, nastavio je ministar, ukazujući da se gospodarski kriterij ne ostvaruje samo dostizanjem 75% BDP (bruto društvenog proizvoda). Taj se podatak odnosi na limite do kojih je moguće korištenje razvojnih fondova Europske unije, pojasnio je ministar. Jedini gospodarski kriterij za ulazak u EU predstavlja potvrda od nadležne Europske komisije koja potvrđuje da zemlja kandidat ima funkcionirajuće tržišno gospodarstvo koje se može oduprijeti konkurentskim pritiscima koji vladaju unutar Europske unije. Ukazao je zatim da će tek dugoročna provedba Sporazuma donijeti određene pozitivne pomake na području gospodarstva, a dosadašnji rezultati ohrabruju jer su realizirani bez pomoći od Europske unije. Ukazao je zatim na pozitivne potencijale budućih gospodarskih projekata, ocjenjujući da će Vlada Republike Hrvatske i svi oni koji sudjeluju u provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uložiti dodatne napore kako bi se istaknuti programi što brže i uspješnije realizirali.

Zastupnik **Drago Krpina** javio se zatim zbog ispravka netočnog navoda podsjećajući na Izvješće o izvršenju

državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2002. godine. U njemu Vlada iznosi podatke o izrazito negativnim trendovima uvoza i izvoza, upozorio je zastupnik, dodajući da se oni terminski podudaraju s početkom primjene privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno njegovog ekonomskog segmenta. Dodao je da su slični indikatori zabilježeni i na području uvoza i izvoza poljoprivrednih proizvoda. Predsjedavajući je zatim zaključio raspravu.

Predsjedavajući je predložio prihvaćanje zaključaka koje je predložio Odbor za europske integracije kao matično radno tijelo:

- **Prihvaća se Izvješće o tijeku procesa stabilizacije i pridruživanja i Polugodišnje izvješće o ostvarivanju Plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, za razdoblje siječanj - lipanj 2002. godine.**
- **Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da, u postupku usklađenja zakonodavstva, Hrvatskom saboru upućuje prijedloge zakona koje prati potvrđena Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom i Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa.**
- **Poziva se Vlada Republike Hrvatske na poduzimanje svih potrebnih mjera s ciljem bržeg ispunjavanja političkih preduvjeta predviđenih u Planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica.**
- **Poziva se Vlada Republike Hrvatske da poduzme konkretne mjere na unapređivanju sustava državne uprave koje će poboljšati sposobnost za rad na poslovima vezanim uz odnose s Europskom unijom.**
- **Poziva se Vlada Republike Hrvatske da Izvješće o tijeku procesa stabilizacije i pridruživanju nadopuni navođenjem konkretnih problema u regionalnoj suradnji te poduzetih mjera u cilju jačanja regionalne suradnje.**
- **Poziva se Vlada Republike Hrvatske da aktivnije pristupi promidžbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i europskih zajednica i njihovih država članica te promidžbi europskih vrijednosti.**

Zastupnici su većinom glasova (79 glasova "za" i 7 "suzdržanih"), donijeli predloženi zaključak.

V.Ž.

IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE O ODOBRAVANJU KREDITA BANAKA I KUPNJI DIONICA ILI UDJELA OD STRANE BANAKA U PROCESU PRETVORBE I PRIVATIZACIJE; INFORMACIJA HRVATSKE NARODNE BANKE O REZULTATIMA OBAVLJENIH KONTROLA ODOBRAVANJA I KORIŠTENJA POSEBNIH NAMJENSKIH KREDITA ZA KUPNJU DIONICA PODUZEĆA U PRETVORBI I KREDITA NA OSNOVI ZALOGA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA - OTPREMNINA; IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE O NAMJENSKIM KREDITIMA BANAKA ODOBRENIM ZA KUPNJU DIONICA I UDJELA TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U POSTUPKU PRIVATIZACIJE S DOPUNSKIM IZVJEŠĆEM

Izvješća podnijeta - dvojbe ostale

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su predložena izvješća sukladno zaključcima matičnog Odbora za financije i državni proračun, koji je sugerirao da se podnijeti akti prime na znanje. Sva je izvješća u svom uvodnom izlaganju objedinio guverner HNB, dr. Željko Rohatinski, ukazujući ujedno i na okolnosti u kojima se odvijala privatizacija i pretvorba u Republici Hrvatskoj. Zastupnici su u svojim raspravama i razmišljanjima ipak ukazali na postojanje ozbiljnih dvojbi o pojedinim segmentima provedene pretvorbe i privatizacije.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun raspravio je o podnijetim aktima kao matično radno tijelo. Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika HNB, članovi Odbora jednoglasno su i bez rasprave predložili Hrvatskom saboru da podnijeta izvješća primi na znanje.

Podnijeta izvješća razmotrili su i članovi Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu, obavljajući i raspravu u svojstvu zainteresiranoga radnog tijela. U uvodnom izlaganju ukazano je između ostalog, da je ukupna protuvrijednost iskorištenih iznosa kredita odobrenih za kupnju dionica i udjela u trgovačkim društvima u postupku privatizacije, na dan puštanja kredita u tečaj, iznosila 422.771.453 DEM. Naglašeno je da je HNB obavljala nadzor odobravanja namjenskih kredita banaka za kupnju dionica i udjela u skladu sa zakonskim ovlastima i metodologijom nadzora. Pri tom poslu nisu utvrđene

nepravilnosti ili postupanja suprotna propisima za čiju je kontrolu ovlaštena HNB.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru prihvaćanje podnijetih izvješća.

MIŠLJENJE VLADE

U svom je Mišljenju Vlada iznijela kako nema primjedbi na Izvješće HNB o odobravanju kredita banaka i kupnji dionica ili udjela od banaka u procesu pretvorbe i privatizacije, Informaciju HNB o rezultatima obavljenih kontrola odobravanja i korištenja posebnih namjenskih kredita za kupnju dionica poduzeća u pretvorbi i kredita na osnovi zaloga polica životnog osiguranja - otpremnine i Izvješća HNB o namjenskim kreditima banaka odobrenim za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije, s Dopunskim izvješćem. Vlada je predložila Hrvatskom saboru da predmetna izvješća dostavi Državnom uredu za reviziju. Ono bi ocijenjeno je, na temelju ovih izvješća i Izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije, te Dodatka Izvješću, trebao utvrditi nezakonitosti u postupcima pretvorbe i privatizacije, te prema nadležnim tijelima uputiti zahtjeve za procesuiranje odgovornih osoba.

RASPRAVA

Hrvatska narodna banka je sukladno prijašnjem zaključku Sabora dosta-

vila tražene materijale koje je dodatno interpretirao i pojasnio guverner HNB - dr. Željko Rohatinski. Na početku izlaganja osvrnuo se na namjenske kredite za kupnju dionica i vlasničkih udjela, koje je javnost nazivala - "menadžerskim kreditima". Napomenuo je da ova mogućnost nije predstavljala devijantnu pojavu jer je bila utemeljena u okvirima sustava. Upravo su ti krediti predstavljali integralni dio modela pretvorbe i privatizacije, koja se provodila temeljem odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

Država je imala potpuni nadzor nad procesom pretvorbe

Najveći dio kredita odobrile su banke u državnom vlasništvu u periodu od 1992. do 1994. godine, a država je imala potpuni nadzor nad ovim procesom. Jedina dva pravna ograničenja odnosila su se na odluku HNB iz 1993. godine po kojoj se zabranjuje odobravanje ovih kredita bankama čiji potencijalni gubici prelaze 50% temeljnog kapitala. Na istom je tragu bio i Zakon o ništavnosti određenih vrsta ugovora o osiguranju i Ugovora o kreditu, prema kojem su banke koje su odobravale kredite fizičkim osobama pod povoljnijim uvjetima bile dužne o tome obavijestiti Državno odvjetništvo. Guverner HNB je dodao da su se ove odredbe uglavnom poštovale, s time da niti jedan od ova dva akta nije u praksi imao bitan utjecaj na iznose, broj i uvjete pod kojima su se "menadžerski krediti" odobrivali.

Podsjetio je zatim, da je HNB do sada već dala dva izvješća o tim kreditima, a sukladno zaključcima Sabora od 14. lipnja ove godine, od

poslovnih su banaka zatraženi i dodatni podaci o tim kreditima, njihovom iznosu i uvjetima po kojima su odobravani. Značajnim je ocijenio i podatke o otplatama navedenih kredita. Proizlazi da je ukupno 22 banke odobravalo takve kredite, a ukupno je odobreno 27 tisuća kredita u ukupnom iznosu od 423 milijuna DEM preračunate vrijednosti. Prosječan kredit prema ovim podacima iznosio je oko 16 tisuća DEM, napomenuo je izvjestitelj. Od tih 423 milijuna DEM, ostalo je neotplaćeno 57 milijuna DEM, a kamatne stope kretale su se između 5 i 12%, dok je cijeli obračun obavljen uz valutnu klauzulu. Određene konotacije koje se vežu uz odobravanje ovih kredita, najviše se odnose na vrijeme kada su odobravani, budući da je to bio period hiper-inflacije.

Napomenuo je da podnijeto izvješće ne sadrži popis korisnika budući da je to suprotno odredbama članaka 98., 99. i 100. Zakona o bankama, kao i 49. članku Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci. Banke su priložile i popis korisnika, međutim njegovo objavljivanje moguće je tek nakon prethodne suglasnosti banaka, odnosno njihovih komitenata. Naša je dužnost, nastavio je guverner Rohatinski, da takve podatke stavimo isključivo na raspolaganje nadležnim istražnim organima u procesu službene istrage. Ona se po našim spoznajama ne vodi niti je u tom smislu upućen zahtjev. Zaključujući na kraju svoje izlaganje, objasnio je zastupnicima da i Hrvatski fond za privatizaciju raspolaže s ovim podacima. Ocjenjujući da ovo tijelo, po svoj prilici nema zakonskih ograničenja, te može pristupiti objavi traženih podataka.

Problemi malih dioničara prilikom otplate

Zatim su govorili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prva je riječ uzela zastupnica **Jadranka Katarinčić-Škrlić**. Govoreći u ime Kluba zastupnika HSLs-a, zastupnica je podsjetila na zaključke koje je Sabor prihvatio prilikom rasprave o izvještaju Državne revizije u svibnju ove godine. Dodala je da prvi pokušaj revizije pretvorbe i privatizacije datira još iz 1993. godine. Tada je iz vladajućih krugova poručivano kako neće biti dopušten grabež društvenog vlasništva. Zastupnica je ocijenila da

se time željelo kontrolirati proces koji je već tada nezaustavljivo počeo. Podsjetila je da se u posljednjim danima Jugoslavije događalo da tadašnji direktori utemeljuju privatna poduzeća koja su fiktivno prebacivali na svoje supruge ili rođake. Tako su doslovce propale brojne društvene tvrtke. Kada se je krenulo s privatizacijom, nije međutim otvorena mogućnost širem kupovanju dionica uz popust. Budući da kasnije mali dioničari nisu mogli otplaćivati rate, prodavali su velikima, a ovi pak vraćali u nadležni Fond. Tako je došlo do obezvrjeđivanja brojnih tvrtki. Ocijenila je da sve post-privatizacijske akcije moraju biti motivirane ispravljanjem nepravdi i sankcioniranjem kriminala.

Nakon propasti malih dioničara došlo je do obezvrjeđivanja velikog broja poduzeća.

Dodala je da ipak treba imati na umu da je većina radnji provedena u skladu s tadašnjim zakonima i propisima i u specifičnim okolnostima. Tzv. menadžerski krediti odobravani su direktorima, ali i mnogim zaposlenima, često puta uz popust temeljem stare devizne štednje.

Problem je bio u tome što su se poduzeća sama isplaćivala, jer su u nekim slučajevima kao jamstvo za kredit poslužile same dionice, ili pak policia osiguranja koju je menadžeru uplaćivalo samo poduzeće. Sve navedene radnje bile su legalne do donošenja Zakona o ništavnosti određenih vrsta ugovora o osiguranju i ugovora o kreditu, koji je bio donesen 1994. godine. Smatra da je banka trebala posegnuti za hipotekom kako bi se osigurala da se vraćanje kredita uredno obavlja. Klub zastupnika HSLs-a smatra da se objavom imena i prezimena neće uloviti niti jednog kriminalca, a moglo bi biti izuzetno štetno za predstojeće poslovne aktivnosti. Takva bi se klima mogla nazvati antipoduzetničkom, a Hrvatska u ovom trenutku mora potaknuti dodatna ulaganja kako bi se ojačalo gospodarstvo i proizvodnja. Govorila je zatim i o aktivnostima, ali i problemima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, navodeći da se za rad ovih državnih tijela moraju osigurati stabilni izvori financiranja, kao i odgovarajući prostor i oprema.

Na kraju je odlučno napomenula da se multipliciranjem izvještaja neće uloviti niti jednog kriminalca. Potrebno je ustrajati da nadležne državne institucije: policija, odvjetništvo i sudstvo sustavno obavljaju svoje zakonske obveze, zaključila je zastupnica, podržavajući ujedno prisjelo izvješće.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik **Luka Roić**, koji je uvodno rezimirao poslove koje je trebala obaviti HNB, a koji izvire iz podnijetog izvješća. Evidentno je, da su kupci dionica namjeravali otplaćivati kredite od ostvarene dobiti društva. Da bi se dobit ostvarila smanjivani su troškovi, odnosno plaće zaposlenika, pa je dolazilo do situacija da zapravo radnici otplaćuju vlasnikove dionice. Smatra da HNB ipak treba provoditi učinkovitiji nadzor, kako opet ne bi dolazilo do neprihvatljivih aktivnosti, upozorio je zastupnik. Dodao je zatim, da se podneseno izvješće može ocijeniti zadovoljavajućim. Klub zastupnika HSS-a primit će ga na znanje, ustrajavajući da se svakako postigne pravedno rješavanje ovog problema. Zastupnik je ova očekivanja sublimirao citiranjem izreke: "Pravda je spora, ali dostižna".

Izostao je odgovarajući nadzor banaka

U ime Kluba zastupnika LS-a govorio je **Tibor Santo**, dr.med. On je odmah napomenuo da neće prihvatiti podnijeto izvješće, ponajviše zbog Izvješća o namjenskim kreditima banaka koji su odobreni za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije. Podsjetio je zatim da je u uvodnom dijelu rečeno

Treba pojasniti okolnosti u kojima su pojedinci bez problema i procedure dobivali višemilijunske kredite.

da HNB nije u potpunosti postupila u skladu sa zaključkom Hrvatskog sabora. Upozorio je ujedno, da nedavni primjer iz Riječke banke najbolje ilustrira moguće posljedice kada ne postoji odgovarajući nadzor tijekom poslovanja. Dodao je da Privredna banka Zagreb nije navela jedan veliki kredit od 15 milijuna DEM, o čemu je bilo govora i u sredstvima javnoga priopćavanja. Drugi razlog zbog kojih

nećemo prihvatiti Izvješće, nastavio je zastupnik, odnosi se na zaključak HNB u kojemu se navodi da nije bilo nezakonitosti i nepravilnosti.

Podsjetio je zatim na nekoliko slučajeva u kojima su uočene evidentne nepravilnosti kada su pojedinci bez problema i procedure dobivali višemilijunske kreditne iznose. Ovakav postupak nije u razmjeru s pedantnom procedurom na koju su prisiljeni ostali bankovni klijenti prilikom traženja zajma od 20 - 30 tisuća eura.

Osvrnuo se zatim i na poslovanje povlaštenih osoba koje su nakon dobivenog kredita kupovali firmu, "isisavajući" njene vrijednosti. Takvo je poduzeće ubrzo postalo insolventno, a kredit više nitko nije vraćao, što potvrđuju i fragmenti izvješća. Razumljivo mu je da bankarski štedni ulogi predstavljaju bankarsku tajnu, ali nije shvatljivo da i kredit koji je dobiven po svim tadašnjim pravilima, također predstavlja bankarsku tajnu. Potpuna se istina nalazi u činjenici da su pojedinci, mimo pravila dobili kredite o kojemu mi sada ne možemo dobiti potpunu informaciju, ocijenio je zastupnik Tibor Santo, zaključujući izlaganje.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Dario Vukić**. On je podsjetio na prijašnji zaključak HDZ-a kojim su postavljena najvažnija pitanja povodom obavljenе privatizacije. Ovi odgovori najviše zanimaju i javnost, a odnose se na slijedeće dvojbe: Tko je postao vlasnikom pojedinog poduzeća, koliko je za to platio, i koji su mu bili izvori financiranja?

Citirao je zatim fragmente iz uputa kojima se od HNB i Državnog ureda za reviziju traži, da dostave imena i prezimena svih korisnika tzv. menadžerskih kredita, te okolnosti isplate, odnosno povrata odobrenih kredita. Analizirao je zatim razloge zbog koji se odustalo od realizacije navedenih zaključaka, ocjenjujući da podnesena izvješća nisu ni cjelovita ni točna. Smatra ujedno, da je HNB o ovome poslu prišla nonšalantno, a provedbeni propisi omogućili su da propisana izvješća nisu bila struktuirana na način koji bi omogućio prepoznavanje specifičnih vrsta kredita. Osvrnuo se zatim i na tvrdnje da Hrvatski zavod za privatizaciju raspolaže s potpunim podacima. Da je postojala volja, autori izvješća su mogli njihovim posredovanjem ukazati na pojedince koji su kupovali

poduzeća ili udjele na navedeni način. Ove poslove mogla su obaviti i određena državna tijela, nastavio je zastupnik, spominjući ovlasti Državne revizije i Državnog odvjetništva.

Ne postoji istinska želja za utvrđivanjem istine

Smatra ujedno da se moglo relativno lagano utvrditi kako je koji kredit otplaćen, dodajući da je u čak 90% slučajeva izostalo vlastito učešće tražioca kredita. Ovakvi su podaci neobični, nastavio je zastupnik Vukić, podsjećajući na uobičajenu bankarsku praksu kojom od tražitelja kredita zahtijeva i određeno prethodno financijsko učešće. Smatra da i ova činjenica potvrđuje pravilo da su danas mnogi postali vlasnicima poduzeća a da "nisu imali niti kune u džepu". Ocijenio je da u današnjoj politički vladajućoj garnituri ne postoji istinska želja da se raščiste sve posljedice privatizacije i pretvorbe. Time i hrvatska javnost ostaje uskraćena za očekivane podatke, a sama će pretvorba i dalje ostati oružje koje će sadašnja vlast upotrebljavati prema političkim procjenama, zaključio je zastupnik.

Pretvorba se koristi kao oružje koje sadašnja vlast upotrebljava prema vlastitim političkim procjenama.

U ime Kluba zastupnika Hrvatskog bloka govorio je zastupnik **Milan Kovač**, koji se zapitao za razloge zbog kojih je nenadano splasnula želja zastupnika za raspravom o navedenoj temi. Podsjetio je na ranije najave koje su navještavale žestoku polemiku o svim pojedinostima provedene pretvorbe i privatizacije. Smatra da je danas ova tema, uz Domovinski rat temeljna, i od nacionalnog interesa za hrvatsku državu. Umjesto toga, analiza pretvorbe i privatizacije svela se je na puko politikanstvo i skupljanje jeftinih političkih poena. Založio se da Hrvatska postane prepoznata kao prostor u kojemu se isplati sigurno ulagati, ne samo za domaći i strani kapital, već i za predstavnike iseljene Hrvatske koji pokazuju određeni poslovni interes. Zapitao je ujedno kakvi bi bili efekti da su zastupnici Hrvatskog sabora 1990. godine pozvali nadležne da izvijeste o visokoj inflaciji, nestalim bankovnim ulozima i stanju u gospodarstvu 1989. godine.

Zbog kritika koje su neprestano kružile u javnosti o nepravdom konceptu privatizacije, i osobno je predložio dva zaključka kako bi se utvrdila imena 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj, kao i objavljivanje imovinske kartice svih onih koji su sudjelovali u procesu pretvorbe i privatizacije.

Ovi prijedlozi nisu prihvaćeni, naglasio je zastupnik usprkos jednoglasnom zaključku Sabora. Spomenuo je zatim da je Sabor donio određene mjere kada su uočene zloporabe kod dodjela kredita. Ocijenio je da bi trebalo objaviti imena svih dobitnika tzv. "menadžerskih kredita", spominjući i detalje oko privatizacije Našičke cementare. Iako se najveći teret prebacuje na pojedince iz HDZ-a, zastupnik Kovač ocjenjuje da bi temeljita analiza ukazala da su pripadnici ove stranke najmanje sudjelovali u privatizaciji, imajući na umu da su najizloženiji u javnosti. Podsjetio je zatim, da su se tijekom 2000. godine izricale teške i neodmjerene ocjene prema Hrvatskom fondu za privatizaciju, koji je bio predstavljan kao "najveće zlo". Zamjerio je što je od 3. siječnja iste godine, svaka sjednica Upravnog odbora zatvorena za javnost, jer je tada navodno sve postalo transparentno. Upozorio je ujedno da je prije toga datuma bilo nezamislivo da tadašnja Vlada pruža jamstva svome ministru koji ujedno ima i vlastitu firmu, a koja dobiva poslove posredstvom određenog ministarstva.

Bilo je tu i lažnog prikazivanja skromnosti, poput dolaska biciklom na posao, ocijenio je zastupnik Milan Kovač. Smatra da vlast stalno pronalazi nove krivce, pa je nakon Fonda optuženo pravosuđe, a sada se glavni krivac pronalazi u bankama. Zastupnik je na kraju ocijenio da se čak i podjela dionica braniteljima, invalidima i prognanicima neumjereno koristila u dnevnopolitičke svrhe. Apelirao je da se konačno zaključiti ova tema, te provedu svi zaključci s ranijih sjednica o temi pretvorbe i privatizacije.

Zastupnik **Josip Leko (SDP)** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Smatra da nije točna tvrdnja da su banke najveći krivci za privatizaciju. Smatra da najveća odgovornost leži na kreatorima i onima koji su donijeli Zakon o pretvorbi i privatizaciji.

Potrebno je utvrditi sve dvojbene poteze

Zastupnica **Dubravka Horvat (SDP)** ocijenila je da su zastupnici pokazali jasnu namjeru da utvrde sve segmente dvojbenih poteza koji su vučeni prilikom provođenja pretvorbe i privatizacije u Republici Hrvatskoj. Upozorila je na važnost ovoga posla, ukazujući da se već i na sam termin "privatizacije", kod građana javlja ocjena o nečemu nemoralnom i nezakonitom. Razlozi su poznati, budući da taj proces nije ispunio istaknute ciljeve, kao ni očekivanja. Umjesto toga omogućeno je pljačkanje siromašnih hrvatskih građana, kojima su smanjene plaće i opljačkana desetljećima stvarana imovina. Smatra ujedno da je velika većina zastupnika ocijenila da je nekadašnjim političkim miljenicima bio trasiran put do velikog broja poduzeća, pitajući se tko im je omogućio ovakve prednosti.

Potrebno je istražiti razloge zbog kojih se brojni krediti do danas ne vraćaju.

Prema tome, donošenje zaključaka bilo je na tragu utvrđivanja istine, odnosno spoznaje o osobama koje su se stvarno okoristile u provedbi onakvih zakonskih propisa. Nikoga ne zanimaju dobitnici kredita od 10 ili 20 tisuća DEM, već podaci o kreditima u milijunskim iznosima koje su dobili pojedinci u povlaštenim okolnostima. Potrebno je ujedno istražiti razloge zbog kojih se brojni krediti do danas ne vraćaju, bez ikakvih posljedica za dužnike, upozorila je zastupnica Horvat.

Podnijeto izvješće korektno je u smislu preglednosti aktivnosti pojedinih banaka i broja korisnika kredita. Međutim, mi u isto vrijeme nemamo spoznaju o uspješnosti gospodarskih aktivnosti u navedenim poduzećima, niti o tome koliko radnika sada zapošljavaju. I u vlastitim smo sredinama svjedoci nestajanja brojnih tvrtki, a u ukupnom raspadu gospodarstva profitirali su samo rijetki pojedinci. Porezni obveznici su u velikom postotku sanirali posljedice bankarskih stečajeva, pa tim više zabrinjava što traženi zaključak nije realiziran, upozorila je zastupnica.

Požalila je što nisu javnosti predstavljani čak ni oni pojedinci koji

se u neuspješnim privatizacijama pojavljuju nekoliko puta, s dobivenim visokim kreditnim sredstvima. Smatra da će se morati pronaći efikasniji način kako bi se utvrdile ove važne pojedinosti.

Za repliku se javio zastupnik mr.sc. **Željko Glavan (HLS)**, zamjerajući što je velika većina članova Kluba zastupnika SDP-a, svojedobno glasovala protiv zaključka o objavi vlasnika tzv. menadžerskih kredita.

U svom odgovoru na repliku, zastupnica **Horvat** objasnila je kako je zapravo došlo do spomenutih zaključaka. Ukazala je da su u Klubu zastupnika SDP-a ocijenili da Državni ured za reviziju nema zakonske ingerencije i ocijenili da HNB može dostaviti tražene podatke.

Zastupnik **Željko Glavan** osvrnuo se zatim na podnijeta izvješća ocjenjujući ih korektnima u formalnom smislu. Smatra da se konačno treba odgovoriti na važna i sudbonosna pitanja, a ne stalno prebacivati odgovornost, s jedne na drugu instituciju sustava. Ovakvo je stanje pokazalo svu svoju defektnost na slučaju Riječke banke, a odgovornost za propuste pokušava se zamagliti i rasplinuti.

Moralna dvojbenost pojedinih kredita

Naše građane, upozorio je zastupnik, ne zanimaju formalni već istinski razlozi ovakvoga teškoga stanja, te mogućnost uvođenja pravde. Zapitao se ujedno za razloge zbog kojih HNB nema cjelokupne popise i evidenciju o tako značajnim stvarima kao što su bili tzv. menadžerski krediti. Ovakvi su krediti dvojbeni makar s moralnog stanovišta, ocjena je javnosti i velike većine građana Republike Hrvatske. Suglasio se zatim sa zastupnicom Horvat da odgovorne institucije sustava prebacuju odgovornost s jednih na druge, kao da žele da se zastupnici u svom poslu umore i na kraju odustanu od utvrđivanja potpune istine. Upozorio je da se i ranije svaka otimačina nastojala umotati u kakvu - takvu zakonsku formu, pozivajući da se ne ponove nekadašnje pogreške.

Određene vrijednosti i principi moraju se ustrajno njegovati i braniti, jer je to preduvjet izlaska iz sadašnjih teškoća, nejasnoća i opće neodgovornosti. Spomenuo je zatim pojedine

dvojbene slučajeve iz Rijeke i načine privatizacije Brodokomerca, koji je usprkos visokim kreditima Riječke banke propao, bez ikakvih kasnijih sankcija za sve sudionike. Smatra da u ovakvim slučajevima nije bila presudna stranačka pripadnost jer su se svi krediti u tom periodu dijelili menadžerima koji su "naslijedeni" iz bivšeg sustava. Pojedinci su se domogli velike imovine bez imalo truda, a podnijeta izvješća ne daju odgovore na postavljena pitanja, iako pristižu u nastavcima - poput "Santa Barbare". O ovim se pitanjima treba konačno početi otvoreno razgovarati, bez obzira na stranačku pripadnost, zaključio je zastupnik Željko Glavan.

Dodatna pojašnjenja dao je zatim guverner HNB, dr. **Željko Rohatinski**. Složio se s iznijetim konstatacijama o moralnoj dvojbenosti ovakvih kredita, te ponovno ukazao na sve faze oko izvršavanja zaključaka. Ocijenio je da su banke bile obvezatne na dostavu cjelovitih i istinitih podataka i odgovaraju za njihovu točnost. Smatra ujedno da se ovi podaci nisu mogli naknadno kontrolirati, ukazujući na postavljeni vremenski limit od 30 dana. Može ujedno razumjeti društveni interes o korisnicima ovakvih kredita, ali pravni propisi su vrlo precizni kada se govori o tim stvarima, upozorio je guverner dodajući da njega neće zaštititi imunitet. Navodeći da ne može iznijeti zaštićene podatke, podsjetio je ujedno da je ovaj stav sadržan u zakonskim odredbama koje su usvojene prije tri mjeseca, a ne prije deset godina.

Ispravak netočnog navoda ponovno je zatražio zastupnik Glavan, odbijajući hipotezu da je tražio nešto nezakonito od podnositelja izvješća. Podsjetio je da je govorio o kontekstu dvostrukih kriterija, tražeći od izvršne vlasti, a ne od HNB odgovarajuće poteze.

Svatko treba odgovarati u svoje ime

Zastupnik **Ivan Penić (HDZ)** analizirao je kronologiju pojedinih velikih transakcija, poput kupnje dionica "NA-ME", ocjenjujući ujedno da pojedini primjeri privatizacije nisu obuhvaćeni ovim izvješćem. Osvrnuo se i na okolnosti u kojima se odvijalo vraćanje javnoga duga od države, odnosno njenih institucija u to vrijeme. Ove je korake ocijenio potrebnim i dobrim, podsjećajući ujedno i

na velike deficite do kojih je došlo gubitkom tadašnjih tržišta. Smatra ujedno da je raspon kamatnih stopa pri dodjeli kredita u to vrijeme bio neujednačen, tražeći od ovlaštenih osoba da odgovore na ovakve bankarske poteze i iznijete dvojbe. Iz istih bi izvora trebala stići i pojašnjenja ukoliko je dolazilo do kreditnih pogodovanja, kao i o svim ostalim pitanjima koja zanimaju našu javnost.

Treba utvrditi sve navedene činjenice, kao i odgovor o mogućim pritiscima na bankare. Stalno se ipak vraćamo na imena osoba koje su dobile tzv. visoke menadžerske kredite, ocijenio je zastupnik Penić. Dodao je da nema kolektivnih krivaca, već svatko u svoje ime treba odgovoriti na postavljena pitanja i dvojbe. Na kraju je ukazao da se često puta osporavani Zakon o privatizaciji nesmetano upotrebljavao i tijekom protekle tri godine.

I zastupnik **Josip Leko (SDP)** osvrnuo se u nekoliko rečenica na

podnijeto izvješće. Složio se s posljednjom konstatacijom, dodajući da ipak treba ustrajati na razjašnjavanju svih nejasnoća. Potvrdio je i stajalište da su pogodne kredite dobivali određeni pojedinci, koji su često puta bankama ostavljali dionice kao zalog. Zato su banke gotovo postale katastar nekretnina, koje je kasnije sanirala država na račun poreznih obveznika. Nakon prodaje banaka, nema više poslovanja s gubitkom, premda se profil bankovnih zaposlenika nije izmijenio. Konstatirao je da je ovo bio zakonski oblik pretvorbe na hrvatski način.

Za repliku se javio zastupnik **Željko Glavan**, podsjećajući na sve pogreške i propuste koji su se nedavno odvijali u krugu zaposlenika Riječke banke. Čim postoji ovakav izuzetak, onda nema pravila, ocijenio je zastupnik.

Nakon ove konstatacije, predsjedatelj je utvrdio da više nema prijavljenih za izlaganje, te zaključio raspravu. U nastavku rada pozvao je zastupnike Hrvatskog sabora da se očituju o podnijetim aktima.

Većinom glasova (75 "za", 36 "protiv" i 6 "suzdržana") zastupnici su donijeli zaključke sukladno prijedlogu Odbora za financije i državni proračun, kojima se:

- prima na znanje Izvješće Hrvatske narodne banke o odobravanju kredita banaka i kupnji dionica ili udjela od strane banaka u procesu pretvorbe i privatizacije.

- prima na znanje Informacija Hrvatske narodne banke o rezultatima obavljenih kontrola odobravanja i korištenja posebnih namjenskih kredita za kupnju dionica poduzeća u pretvorbi i kredita na osnovi zaloga polica životnog osiguranja - otpremnina.

- prima na znanje Izvješće Hrvatske narodne banke o namjenskim kreditima banaka odobrenim za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije s Dopunskim izvješćem.

V.Ž.

IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE O RAZVOJU I RADU FUNKCIJE NADZORA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nužnost supervizije banaka u Hrvatskoj

Većinom glasova Hrvatski sabor primio je na znanje ovo Izvješće Hrvatske narodne banke. Funkcija nadzora i kontrole i njena organizacija u HNB-u su u proteklih desetak godina bili bitno determinirani pravnim uvjetima te mogućnošću implementacije tih uvjeta na bankarski sustav. Izvješće je izradila Hrvatska narodna banka.

O IZVJEŠĆU

U prikazu Izvješća poslužili smo se uvodnim izlaganjem guvernera

Hrvatske narodne banke **Željka Rohatinskog**.

U Izvješću se prezentiraju organizacijski, kadrovski, metodološki i tehnički aspekti razvoja funkcije kontrole i nadzora banaka i u okviru toga i razvoj sektora za takve poslove u središnjoj banci. Funkcija nadzora i kontrole i njena organizacija u HNB-u su u proteklih desetak godina bili bitno determinirani pravnim uvjetima a to pitanje je bilo regulirano i mogućnošću implementacije tih uvjeta na bankarski sustav kakav je on u praksi bio. Jedini pomak u tom razdoblju bio je pokušaj da se na određeni način kontrolira poznaju li banke mjere monetarne i devizne

politike i koliko se sukladno njima ponašaju u sferi kreditnog rizika. Početak supervizije je pokazao na kojim osnovama i na koji način bankarski sektor posluje i onda je počeo proces smanjivanja banaka. Jedna od objektivnih prezentacija pouzdanosti sustava nadzora i kontrole poslovanja banaka izrađena je krajem prošle godine od strane MMF-a i Svjetske banke. Vidljivo je da se u Hrvatskoj od 35 temeljnih načela primjenjuje njih 33. Ta dva načela su vezana uz rizik države kao komitenta banke. Na kraju izvješća ukazuje se na mogućnost i potrebe daljnjeg razvoja supervizije u Hrvatskoj, u

čemu je značajan doprinos i novi Zakon o bankama.

RADNA TIJELA

Odbori za financije i državni proračun te za gospodarstvo, razvoj i obnovu predložili su Hrvatskom saboru da prihvati ovo Izvješće.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada nije imala primjedbi na Izvješće Hrvatske narodne banke o razvoju i radu funkcije nadzora banaka u Republici Hrvatskoj.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja gospodina Rohatinskog, za riječ se u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a javio **Jadranko Mijalić**. Naglasio je kako je HNB predočila do kraja nerealnu, fabriciranu i umivenu sliku kontrole banaka kao i situaciju u bankarskom sustavu Republike Hrvatske u

HNB predočila do kraja nerealnu, fabriciranu i umivenu sliku kontrole banaka kao i situaciju u bankarskom sustavu Republike Hrvatske u proteklih deset godina.

proteklih deset godina. Nijednom riječju, kaže, u cijelom tekstu se ne govori o uzrocima i tijeku upravljanja odnosno nedostacima kvalitetnog upravljanja od strane HNB-a brojnim bankarskim poremećajima i krizama u Republici Hrvatskoj. Napomenuo je kako je iz sjećanja hrvatskih građana nemoguće potisnuti činjenicu da je sveukupni trošak Republike Hrvatske u sferi pokušaja ozdravljenja hrvatskoga bankarskog sektora putem sanacija ili likvidonosnih pomoći bankama i isplate osigurane štednje 6,5 milijardi dolara. Smatra da je u velikoj mjeri posljedica nedjelotvorne, loše i nekompetentne kontrole i nadzora banaka od HNB-a. Dodao je kako u Izvješću nema ni riječi o prijedlozima glede pomoći i sanacije

banaka koji su dolazili iz Sektora nadzora i kontrole Hrvatske narodne banke. Uzimajući u obzir veličinu društvenog bruto proizvoda postignut je neslavan rekord u visini troškova rehabilitacije i propasti banaka koji iznosi više od 30 posto društvenog bruto proizvoda, rekao je zastupnik. Drži da je veliki udio u tome imala slaba i nedjelotvorna kontrola banaka. Dodao je da su se troškovi sanacije, bez obzira jesu li banke bile privatne ili državne, pokrivali iz Državnog proračuna i određivani metodom političke pragmatike, a ne na temelju računovodstvenih podataka i egzaktnih brojki s jednakim tretmanom za sve banke. Istaknuo je da se u Izvješću također ne govori o činjenici da su unutar sektora nadzora i kontrole djelovale i djeluju komisije za izdavanje dozvole o osnivanju banaka i štedionica te za davanje suglasnosti za imenovanje predsjednika i članova uprava banaka i štedionica kao i suglasnost za stjecanje odnosno kupovinu udjela tj. prava vlasništva nad bankama i štedionicama. Objasnio je to da naše najveće banke niti jednom nisu bile podvrgnute kontroli cjelokupnog poslovanja. Na temelju navedenog, rekao je, nameće se pitanje, jesu li točna i istinita izvješća o radu kontrole HNB-a koja su dostavljana nadležnim tijelima Republike Hrvatske. Također se, kaže, nameće zaključak da odgovorne osobe iz sektora nadzora i kontrole HNB-a Hrvatskom saboru i javnosti sugeriraju kako rade vrlo važan posao kontrole banaka dobro i pouzdano i da ih na uspješnom putu treba i dalje podržavati. Ustvrdio je kako je svakom bankarskom djelatniku u Republici Hrvatskoj nedvosmisleno jasno da nadzor i kontrola banaka kakva je danas ozbiljno kompromitira Hrvatsku narodnu banku kao središnju banku i nužno je poduzeti koordiniranu akciju koja bi vodila donošenju strategije za djelotvorni nadzor, ne samo banaka, nego i svih drugih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj.

U igri su uvijek isti igrači

Čemu nadzor kad se ne može reagirati na vrijeme i otkriti nepravilnosti, rekao je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Luka Roić (HSS)**. Smatra da bi Hrvatska mogla ući u anale kao jedina zemlja koja je organizirala rasprodaju vlastitih

banaka, a potom je u te iste banke uložila trećinu društvenog bruto proizvoda. Uzroci tih kriza su, kaže, pogrešna poslovna strategija, posuđivanje novca uskim skupinama povezanih poduzeća uz podršku političkih krugova. U igri su uvijek isti igrači koji su se itekako uvijek znali nagraditi, zaključio je zastupnik. Jedan od uzroka vidi i u tome što se kontrola banaka provodi periodično umjesto učestalo temeljem analize financijskih izvješća. Drži dalje da bez učinkovitih institucija pravne države nema učinkovitog bankarstva te dodaje kako bi bankarska supervizija trebala obuhvaćati provjeru poslovnih banaka. Mišljenja je da direkcija za superviziju snosi odgovornost jer niti jedna kriza do sada nije na vrijeme uočena. Istaknuo je potom da se HSS zalagao i predlagao osnivanje krovne agencije koja bi vršila nadzor banaka i tu imala odgovornost Vladi i Saboru, budući da tu odgovornost HNB nema. Za tu Agencije je rekao da bi trebala biti mjesto koncentracije stručnih ljudi koji su spremni u svakom trenutku ući u bilo koju banku s poteškoćama i pomoći rješavanju problema. Hrvatska narodna banka treba imati više praktičnog sluha i transparentnosti u odnosu na šablonizirani i činovnički pristup, zaključio je. Dodao je kako bi trebalo obvezati banke na formiranje kompletnih službi interne kontrole i službi procjene svih vrsta bankarskih rizika, zatim na uvođenje stalne kontrole banaka sklonih naglom rastu, rizicima u poslovanju s inozemstvom, a naročito kontrolu zaduživanja u inozemstvu. Na kraju je napomenuo da HSS ovo Izvješće prima na znanje i očekuje da ono doživi svoje transformacije i bolju ulogu.

Mr.sc. **Željko Glavan** je konstatirao kako je žalosno da prilikom ove rasprave nema predstavnika Vlade. Osvrnuo se potom na slučaj Riječke banke rekavši kako je dobro što je ona spašena samo da su kriteriji tog spašavanja jako rastezljivi. Riječka banka je ekspresno rasprodana da bi se slučaj stavio ad acta jer tko zna što se još moglo iščepkati, konstatirao je. Smatra da je najbolji dokaz o efikasnosti sustava kontrole HNB-a odgovor na zastupničko pitanje koje je postavio u svezi s programom određenog broja dionica Riječke banke. Pojasnio je da je dobio odgovor

kako je kaznenim djelima prodaje dionica Riječkoj banci učinjena šteta od 211 milijuna 294 tisuće i 243 kune. Što je radio Nadzorni odbor Hrvatske narodne banke kad se to dešavalo u zadnje četiri godine, upitao je?

Jadranko Mijalić je potom dodao da je žalosno da o izostanku Vlade s ove rasprave svoje mišljenje nisu iskazali SDP i HDZ.

Klub zastupnika SDP-a je u nekoliko navrata iznio mišljenje vezano uz kontrolu u Hrvatskoj narodnoj banci i kontrolu u poslovnim bankama, odgovorila je **Dubravka Horvat (SDP)**. Istaknula je i da odgovornost u kreiranju gospodarske politike snose sve stranke sadašnje i bivše koalicije.

Nisam govorio o gospodarskoj politici gospođo Horvat, nego o

kontroli Hrvatske narodne banke i slučaju Riječka banka, dodao je mr.sc. **Željko Glavan**.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje i većinom glasova (74 "za", 17 "protiv" i 26 "suzdržanih") donijeli zaključak kojim se prima na znanje Izvješće Hrvatske narodne banke o razvoju i radu funkcije nadzora banaka u Republici Hrvatskoj.

M.S.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENIM REVIZIJAMA PRETVORBE I PRIVATIZACIJE - DODATAK

Zbog sumnje na nezakonite radnje prijava Državnom odvjetništvu

Hrvatski je sabor prihvatio Dodatak izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije u kojem stoji, među ostalim, da je Državni ured za reviziju podnio 31 kaznenu prijavu protiv 38 osoba zbog osnovane sumnje da opisane radnje u Izvješću imaju obilježja kaznenog djela te pet prijava za privredni prijestup protiv pet pravnih i 13 fizičkih osoba. Za veći dio nepravilnosti utvrđenih u postupku revizije Državni ured za reviziju nije mogao podnijeti prijave jer zakonom nisu propisane sankcije a u većini slučajeva nastupila je i zastara.

O DODATKU IZVJEŠĆA

Državni ured za reviziju podnio je Hrvatskom saboru Izvješće o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije - Dodatak (s datumom 28. lipnja 2002. godine) na gotovo tristo stranica, a u skladu sa Zaključcima koje je Hrvatski sabor donio na svojoj 22. sjednici u svibnju nakon rasprave o osnovnim izvješćima). Izvješće sadrži pet, uvjetno rečeno, poglavlja u kojima se navode s imenom i prezimenom nositelji odgovornosti u revidiranim subjektima i povezanim društvima, njih oko 140-tak (direktori, članovi upravnih odbora, predsjednici, članovi nad-

zornih odbora primjerice, fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja, Hrvatskog fonda za razvoj, Hrvatskog fonda za privatizaciju, Pletera, privatizacijskog investicijskog fonda d.d. Varaždin, Središnji nacionalni fond, privatizacijski investicijski fond d.d. Zagreb itd.).

Državni Ured za reviziju utvrdio je da postoji osnovana sumnja da su u pet revidiranih subjekata počinjene radnje koje imaju obilježje privrednog prijestupa te je podnio Državnom odvjetništvu prijave za privredni prijestup protiv pet pravnih i 13 fizičkih osoba.

Jednim od poglavlja daje se izvješće o primjeni članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije kojim je propisano da Državni ured za reviziju, ako se u postupku revizije utvrdi postojanje radnji koje imaju obilježja kaznenog djela, privrednog prijestupa ili prekršaja, podnosi prijavu nadležnom odvjetništvu ili drugom nadležnom tijelu. Državni ured za reviziju podnio je tako 31 kaznenu prijavu protiv 38 osoba zbog osnovane sumnje da opisane radnje u Izvješću imaju obilježja kaznenog djela.

Kaznena djela odnose se pretežito na zlorabu ovlasti u gospodarskom poslovanju, zaključenje štetnog ugovora, zlorabu položaja i ovlasti, nesavjestan rad u službi te nedostavljanje podataka o vlasništvu dionica Komisiji za vrijednosne papire.

Državni Ured za reviziju utvrdio je da postoji osnovana sumnja da su u pet revidiranih subjekata počinjene radnje koje imaju obilježje privrednog prijestupa te je podnio Državnom odvjetništvu prijave za privredni prijestup protiv pet pravnih i 13 fizičkih osoba, a ti se prijestupi odnose na podmirenje obveza asignacijom ili cesijom te na poslovanje putem više računa (za ove radnje sankcije propisane Zakonom o platnom prometu u zemlji). Kod 24 trgovačka društva utvrđene su radnje koje imaju obilježje prekršaja i zbog toga je podneseno 25 prekršajnih prijava, no u većini slučajeva nastupila je zastara s obzirom na razdoblje počinjenja odnosno propuštanje poduzimanja određenih radnji.

Državni ured za reviziju podnio je prekršajne prijave nadležnim tijelima u skladu sa svojom zakonskom obavezom neovisno o razdoblju počinjanja prekršaja (pretežito povreda odredbi zakona o trgovačkim društvima - stjecanje vlastitih dionica, nedostavljanje podataka o tome itd.). Za veći dio nepravilnosti utvrđenih u

postupku revizije Državni ured nije mogao podnijeti prijave jer za takve nepravilnosti nisu propisane sankcije, primjerice, nisu sankcionirane nepravilnosti u slučajevima kad rješenja o suglasnosti na pretvorbu nije donešeno u roku od 60 dana, kad ugovori o kupnji dionica nisu pravodobno raskinuti, kad nije razvidno kako je Fond utvrdio konačnu vrijednost poduzeća itd. Kažimo da Izvješće donosi tablicu s podacima o podnesenim prijavama po subjektima i vrstama prijave.

Dodatak sadrži i posebna mišljenja Državnog ureda za reviziju o ispravnosti provedene pretvorbe i privatizacije a na temelju ocjene postupaka pretvorbe i privatizacije te ostvarivanja ciljeva iz razvojnog programa i ciljeva utvrđenih odredbama (članak 1.) Zakona o privatizaciji (radi se o 19 društava - npr. Ciglane Zagreb, Čakovečki mlinovi, Čakovec, Duhan, Zagreb, Dalit, Daruvar Ilirija, Biograd na moru). Nakon donošenja posebnog mišljenja za istu pravnu osobu ne može se pokrenuti postupak revizije pretvorbe i privatizacije osim u slučaju ako se dođe do novih činjenica i dokumenata koji upućuju na povredu zakona o postupku pretvorbe i privatizacije a za što se u postupku revizije nije znalo ili se moglo znati.

Novi kriteriji za reviziju

Na kraju Dodatka Izvješća donose se kriteriji za određivanje redoslijeda subjekata revidiranja. Naime, zaključkom Hrvatskoga sabora iz svibnja 2002. zatraženo je od Državnog ureda da izradi nove kriterije redoslijeda tvrtki za revidiranje pa je Ured od nadležnih institucija (HFP i Financijska agencija) prikupio podatke o veličini svake pojedine tvrtke prije privatizacije odnosno o visini temeljnog kapitala, ukupnog prihoda i broju zaposlenih za sve subjekte koji podliježu obvezi revidiranja. Na temelju naknadno prikupljenih podataka te podataka koji su ranije bili osnova za utvrđivanje redoslijeda revidiranja utvrđeni su kriteriji prema kojima prednost u revidiranju imaju tvrtke s najvećim iznosom temeljnog kapitala, iznosom ukupnog prihoda i najvećim brojem zaposlenih. Stoga je do HFP zatraženo da pripremi svu dokumentaciju vezanu uz proces pretvorbe i privatizacije u najvećim hrvatskim tvrtkama kako bi revizije mogle početi što prije.

Dat je i prijedlog za trajna rješenja i stvaranje optimalnih uvjeta za rad Ureda. Naime, Državni ured za reviziju uz poslove i zadaće koje obavlja u skladu sa Zakonom o državnoj reviziji donošenjem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije u svoju je nadležnost dobio i te poslove. No Ured i prije donošenja tog Zakona nije imao popunjena sva radna mjesta (na reviziji pretvorbe i privatizacije radi 150 revizora) a proširenje nadležnosti i opsega poslova stavlja pred Ured nove organizacijske, kadrovske, stručne i materijalne zahtjeve. U postojećim uvjetima rada kao privremena rješenja ustrojena su dva nova odjela (Odjel za reviziju pretvorbe i privatizacije sa 35 izvršitelja i Odjel za pravne poslove i odnose s drugim subjektima sa 9 izvršitelja) a za trajno stvaranje optimalnih uvjeta rada treba riješiti, prije svega, smještaj i opremu prostora, zaposliti nove djelatnike te materijalno stimulirati zaposlene, angažirati vanjske suradnike itd., navodi se, među ostalim.

Ukoliko nije moguće udovoljiti tim zahtjevima za povoljnije uvjeta rada Ureda predlaže se brisanje članka 17. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije (već ranije spomenutog) a ujedno se upozorava na potrebu preciznijeg normiranja odredbi članka 18. Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije o pokretanju postupka za privremenu zabranu raspolaganja stečenim dionicama i udjelima kad su u postupku revizije utvrđene određene nepravilnosti ili brisanje tog članka.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun predložio je jednoglasno Hrvatskom saboru da prihvati ovo Izvješće (Odbor nije imao primjedbi).

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu dao je isti prijedlog Hrvatskom saboru. U raspravi, objedinjenoj o ovom Izvješću i Informaciji Hrvatske narodne banke o rezultatima obavljenih kontrola odobravanja i korištenja posebnih namjenskih kredita za kupnju dionica poduzeća u pretvorbi i kredita, istaknuto je da je reviziju pretvorbe i privatizacije trebalo provesti ranije kako bi se izbjegla zastara kaznenog gonjenja za eventualna počinjena kaznena djela. Konstatirano je da su

u procesu privatizacije banke imale ključnu ulogu. Za kupnju dionica i udjela trgovačkih društava u postupku privatizacije odobreno je 422.771.453 DEM pri čemu je najveći dio kredita odobreno u razdoblju od 1992. do 1994. godine a ukazano je i da se rasprava o ovoj temi negativno odražava na investicijsku klimu te da bi bilo korisno napraviti posebnu analizu o ekonomskim, socijalnim i političkim posljedicama privatizacije u RH.

RASPRAVA

Najprije je o ovom Izvješću uvodno govorila glavna državna revizorica **Sima Krsić** pri čemu je naglasila da Državni ured za reviziju podnosi Hrvatskom saboru godišnje izvješće o svom radu na redovnim revizijama, polugodišnja izvješća te cjelovita pojedinačna izvješća o obavljenim revizijama u kojima su dati svi elementi revizije pretvorbe i privatizacije koje su utvrdili revizori.

Iznoseći podatke iz Izvješća naglasila je da su kod 24 društva utvrđene radnje koje imaju obilježje prekršaja i da je podneseno 25 prekršajnih prijava no da su odvjetnici upozorili da je u većini tih slučajeva nastala zastara a revizori nisu u mogućnosti utvrđivati zastaru a to moraju utvrditi prekršajni organi i donijeti o tome rješenje rekla je, među ostalim. Naglasila je i što je sve potrebno da se poslovi u ovom Uredu obavljaju što kvalitetnije i bolje (smještaj, novi zaposlenici, angažiranje vanjskih suradnika itd.) te napomenula da su ovlaštenim državnim revizorima u tijeku zadnje godine dana dva puta smanjene plaće i da zbog toga revizori odlaze na druge poslove što je dodatni problem uz već postojeći manjak revizora.

Dragica Zgrebec (SDP) predsjednica Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu prenijela je stajalište tog radnog tijela - da Hrvatski sabor prihvati ovo Izvješće - nakon čega je otvorena rasprava.

Tko je sudjelovao u nezakonitim radnjama?

Ljubica Lalić (HSS) javila se u ime Kluba zastupnika HSS-a. Dopunjenim Izvješćem djelomično se udovoljava zaključcima Hrvatskog sabora jer primjerice, kad je Sabor donio

zaključak kojim se obvezuje Državni ured za reviziju da u roku od 30 dana dostavi dopunjena pojedinačna izvješća o odgovornoj osobi ili osobama u trgovačkim društvima u kojima su utvrđene nepravilnosti ili nezakonitosti u pretvorbi i privatizaciji nije zamišljao pred sobom spiskove članova radničkih savjeta, upravnih i nadzornih odbora te uprava jer takvi spiskovi sami za sebe ništa ne govore. Teško je zamisliti, primjerice, da bi jedan član radničkog savjeta Brodvinia iz Slavonskog Broda bio odgovoran za inženjering predsjednika Nadzornog odbora Tomislava Draguna, a koji se očituje u nalazu Državnog ureda za reviziju.

Iz ovog Izvješća ne može se vidjeti tko je sudjelovao u nezakonitim poslovima a prava revizija mora dati na to odgovor.

Iz ovog Izvješća ne može se vidjeti tko je sudjelovao u nezakonitim poslovima a prava revizija mora dati na to odgovor, mišljenje je ovog Kluba zastupnika. To hrvatska javnost želi znati jer je sasvim sigurno da će neki zbog isteka zastarnog roka izmaknuti sudu pravde. Nema ni odgovora na pitanje u koliko je slučajeva nastupila ta zastara, u koliko je slučajeva odvjetništvo utvrdilo da nema elemenata kaznenog djela. Sasvim je sigurno da revizijom pravda neće biti izvršena i zadovoljena pa kad je već tako, hrvatska javnost ima pravo znati tko je odgovoran za takvu privatizaciju - od sto privatiziranih društava 80 ih je propalo - jer akteri tih neslavnih rabota imaju svoje ime i prezime kao i oni koji su im to omogućili.

Također smatramo, nastavila je zastupnica, da nije slučajno što za veći dio nepravilnosti koje su utvrđene revizijom nisu propisane sankcije primjerice, ako ugovori nisu na vrijeme raskinuti (upravo neraskidanje ugovora o kupnji dionica omogućilo je stjecanje dionica i konzumiranje svih upravljačkih i vlasničkih prava bez plaćanja kao ni, među ostalim, kad u slučaju neredovite otplate HFP raskine ugovore izjavom ne tražeći naknadu štete pri čemu su dionice vraćene u portfelj države a kupcima je vraćen uplaćeni iznos. Dakle, najprije mu je data mogućnost da na razne načine šteteći društvu pribavi vlastitu korist i za to

nikome ne odgovara a potom Fond raskida ugovor bez traženja naknade za štetu i uz to još vraća uplaćeni iznos.

I lošiji poznavatelji prava znaju da naknadno sankcioniranje nije moguće i zbog toga ne možemo povjerovati da je privatizacija u Hrvatskoj na ovakav način provedena slučajno. Iz ovog nedostatnog i neodgovarajućeg Izvješća vidljivo je da su banke u Hrvatskoj odobravale menadžerske kredite i to prodajom knjižnih potraživanja banke od države temeljem stare devizne štednje iz vlastitog kreditnog potencijala u najvećem broju slučajeva banke su povrat kredita osiguravale uzimanjem u zalog od zajmotražitelja dionice kupljenih poduzeća i evidentno je da su kupci dionica namjeravali otplaćivati kredite od ostvarenih dobiti društva (da bi se ostvarila dobit trebalo je što više smanjiti troškove proizvodnje, točnije cijenu rada i dogodilo se da danas imamo privatizirana poduzeća u kojima se norma povećava iz dana u dan, smanjuju se radnička prava a mjesečna plaća iznosi 1500 kuna), rekla je, među ostalim zastupnica.

Ujedno je primijetila da će dok se riješe uvjeti rada Ureda i izvrši revizija debelo nastupiti zastara i da će se doduše, građane moći obavijestiti tko je uzrok njihovoj nesreći no počinitelji neće moći biti kažnjeni. Stoga treba tražiti rješenja kako barem imovinu i kapital privatiziranih društava, koji su na opisan način preselili u vlasništvo najčešće privremenih stjecatelja dionica, vratiti tamo odakle su izvučeni a radi obnavljanja proizvodnje gdje je god to moguće. Ni tada zadovoljstva neće biti potpuna ali znatno više od puke obavijesti o tome tko je proveo nepravilnu i nezakonitu privatizaciju nekog poduzeća, rekla je zastupnica naglašavajući da nisu u potpunosti izvršeni zaključci Sabora (a ovaj Klub zastupnika nezadovoljan je i Izvješćem Hrvatske narodne banke). Primimo Izvješće na znanje i tražimo načine pravednog rješenja kako bismo u konačnici mogli reći da je pravda barem djelomično zadovoljena, rekla je.

Revizija mora biti brza i kratka

Klub zastupnika HSLA-a prihvaća ovo Izvješće i drži da, s obzirom na uvjete u kojima radi Državna revizija i zakonsku osnovu koju je dužna

primjenjivati, ustvari Državna revizija radi dobro svoj posao i da ona ne može biti mjesto kritike za reviziju pretvorbe i privatizacije ni za sporost u dinamici provođenja same revizije. Jer, problemi su negdje drugdje, rekla je **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLA)**.

Jedno do predizbornih obećanja, a i sadržano u programu Novog smjera bilo je hitno provođenje revizije pretvorbe i privatizacije i to je trebao biti prioritetni zadatak nove Vlade nakon 3. siječnja 2000. godine. No trebalo je punih godinu dana da se donese Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije a ni do danas nije donesen novi zakon o privatizaciji odnosno na snazi je onaj po kojem je pretvorba provedena.

Klub zastupnika HSLA-a od početka ponavlja da revizija pretvorbe i privatizacije mora biti brza i kratka jer dugotrajna revizija izaziva i pravnu nesigurnost a i stalno drži sumnju nad pojedinim privrednim subjektima i ako nije brza prijeti mogućnost zastare kaznenog gonjenja za eventualno počinjena kaznena djela. A i prvo predizborno obećanje bilo je da hitno treba krenuti u ispravljanje nepravdi i sankcioniranje privrednog kriminala.

U vezi s tim moraju se respektirati primjedbe i upozorenje Državne revizije da im trebaju stručne osobe, adekvatno nagrađene (da im se vrata plaće koje su bile do ožujka 2001.), treba prihvatiti i zahtjev za vanjskim suradnicima a podržava se i zahtjev za razradom članka 18. Zakona o reviziji (za privremenu zabranu raspolaganja dionicama i udjelima...). Ovaj Klub zastupnika podržava i zahtjev Revizije da se pobliže normira predviđeno pokretanje postupka za privremenu zabranu raspolaganja nepravilno stečenih dionica i udjela, rekla je, među ostalim.

Dario Vukić (HDZ) govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a najprije naglasivši da je revizija pretvorbe i privatizacije sigurno bila prije i poslije siječanjskih izbora 2000. i poslije najveće političko pitanje. Podsjetio je da je Klub zastupnika HDZ-a također predložio zakonski prijedlog privatizacije o reviziji pretvorbe odnosno cjelovitu reviziju koji nije prihvaćen a za Vladin prijedlog je ovaj Klub rekao, prije usvajanja, da je praktički neprovediv i protuustavan (Državnoj reviziji daju se ovlasti i određeni poslovi koji su u domeni sudske vlasti). Za obavljanje svih ovih revizija zakonski rok isti će

1. siječnja 2003. godine. Vidi se da je u protekle tri godine trebalo godinu i pol dana da se donese ovaj Zakon da bi godinu dana i četiri mjeseca poslije Državna revizija u svom Izvješću napisala da se taj Zakon ne može provesti i traži njegovu izmjenu. Iz ovih natuknica vidi se da nije postojala i ne postoji želja za cjelovitom i temeljitom revizijom a njena politizacija očito će svoju kulminaciju doživjeti iduće godine kad bude revizija pretvorbe i privatizacije odabranih trgovačkih društava po političkom kriteriju.

Iz ovog Izvješća, koji zapravo predstavlja popis uprava i nadzornih i upravnih odbora trgovačkih društava (koji se može vrlo brzo dobiti u sudovima) vidljivo je da dolazi do promjene kriterija (osnovni utvrđeni Zakonom) za izbor subjekata koji će biti podložni reviziji.

Iz ovog Izvješća, koji zapravo predstavlja popis uprava i nadzornih i upravnih odbora trgovačkih društava (koji se može vrlo brzo dobiti u sudovima) vidljivo je da dolazi do promjene kriterija (osnovni utvrđeni Zakonom) za izbor subjekata koji će biti podložni reviziji i da glavni kriteriji postaju iznos temeljnog kapitala, iznos ukupnog prihoda i broj zaposlenih.

Iz ovog očitog manevra koji nije nigdje stipuliran u Zakonu već to spada u domenu političkih odluka jasno se vidi da se spremaju izbori i da će se na bazi ovih kriterija odabrati određena trgovačka društva koja će biti predmetom velikih rasprava ne samo u Saboru već i u hrvatskoj javnosti i koje bi trebale ostaviti dojam da je revizija pretvorbe i privatizacije učinjena i da su uočene velike malverzacije.

Stav je Kluba zastupnika HDZ-a bio da svatko tko je učinio bilo što nije sukladno zakonu i pravnom sustavu RH treba za to odgovarati bez obzira na to kojoj političkoj stranci pripadao.

Bitno je i reći da je proširenje nadležnosti i povećanje opsega poslova državne revizije utvrđeno Zakonom prije godinu i pol a da se sada govori da je Državni ured za reviziju odgovorajuće ekipiran samo za obavljanje poslova iz djelokruga

Zakona o Državnoj reviziji, rekao je zastupnik ne želeći pri tom optužiti Državnu reviziju jer je ona i prije donošenja samog Zakona ukazivala da Ured neće moći učiniti adekvatno i kvalitetno ono što od njega očekuje hrvatska javnost i Hrvatski sabor. Državna je revizija stavljena u poziciju u kojoj bi danas sutra mogla biti eventualno proglašena krivcem što nije učinila ono što politika nije evidentno htjela učiniti ili omogućiti Državnoj reviziji da to kvalitetno učini. Danas imamo situaciju da Državni ured za reviziju ne obavlja u potpunosti poslove prema Zakonu o Državnoj reviziji a da istovremeno gotovo u nikakvom opsegu ne čini reviziju pretvorbe i privatizacije. Dakle, imamo jedan veliki sustav koji je potpuno nedjelotvoran u obavljanju i jedne i druge zadaće (ne svojom krivnjom), rekao je, među ostalim. Iz Izvješća je razvidno da se cijeli proces revizije neće obaviti sukladno očekivanjima hrvatske javnosti i zakonskom prijedlogu što ga je predložila 2000. godine oporba, upravo najviše zainteresirana da se konačno skine s toga magla. Danas dva i pol mjeseca pred okončanje revizije imamo saznanje da ona neće biti provedena ni temeljito ni cjelovito već će se iskoristiti samo u političke i politikantske svrhe pred sljedeće izbore a to nije ono što je hrvatska javnost očekivala.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** ispravljaajući netočni navod predgovornika rekao je da nije točno da se sada daje važnost postupku procjene visine temeljnog kapitala zbog toga što se ide u predizbornu kampanju. Činjenica je da je ponekad određivanje kapitala tvrtki bilo povjereno ljudima koji su najviše bili zainteresirani za njegovu kupnju i tu je bio temelj mnogim malverzacijama a nije ni točno da se Državnoj reviziji danas daju ingerencije sudske vlasti.

Potrebno strpljenje

Usljedila je pojedinačna rasprava. **Branislav Tušek (SDP)** naglasio je da smo svjesni i da smo svjedoci da je u pretvorbi i privatizaciji učinjeno niz nezakonitosti, nepravilnosti o čemu govore i izvješća revizije. Ništa nije moguće napraviti preko noći pa i za reviziju pretvorbe i privatizacije treba imati strpljenja jer riječ je o aktivnostima na kojima svi polažemo ispit odgovornosti, prije svega pred hrvatskim građanima, smatra

zastupnik. Iz Izvješća je vidljivo da su podnesene određene kaznene prijave i to je konkretan doprinos u cjelokupnoj aktivnosti ili djelovanju protiv kriminala u pretvorbi. To je i doprinos programu Vlade RH koji je podržan u Hrvatskom saboru u progonu počinitelja kaznenih djela u pretvorbi i privatizaciji. Zastupnik se nada da je ovo konačno veoma ozbiljan i odgovoran početak u sankcioniranju tih kaznenih djela i početak utvrđivanja imovinskog stanja pojedinaca prije pretvorbe i današnjeg stanja koje se bitno razlikuje.

Hrvatski sabor treba biti u potpunosti funkciji nadzora i kontrole onoga što zastupa i o čemu je donio zaključke u vezi s ovom problematikom i nitko nema pravo tražiti alibi i neodgovornost za (ne)učinjeno. Uspješnost djelovanja protiv kriminala u pretvorbi utjecat će i na vraćanje povjerenja građana u pravnu državu, rekao je među ostalim navodeći za primjer i rezultate ankete među mladima koji smatraju da je za povrat tog povjerenja bitno kažnjavanje glavnih sudionika u nepravilnostima u pretvorbi.

Mr.sc. **Marin Jurjević** također naglašava da je ovo tema koja zaista interesira hrvatsku javnost i to s razlogom. Dobro je što i pozicija i opozicija traže da se stvari izvedu na čistac. Nama je potrebna istina a njena posljedica će biti da će neki morati odgovarati ako se utvrdi da su krivi za neke malverzacije, nečasne radnje koje posebno iritiraju javnost jer se događaju u socijalnom okruženju koji je opterećen siromaštvom. Ljudi su spremni podnositi i teškoće u životu ako su one ravnopravno raspoređene i ako funkcionira pravda.

Osnovno je pitanje kako taj nacionalni kapital oduzeti onima koji su ga stekli na kriminalan, protuzakonit način i vratiti onima koji su ga stvorili, građanima.

U tom smislu pozdravlja napore Revizije i nije mu drago što revizori odlaze i da su u tako teškoj situaciji, jer to je jedna od poluga preko koje sigurno treba doći do istine.

Mogućnost velikih malverzacija bila je u prodaji vlasničkih udjela na kredit, tj., dionice su se uplaćivale uz obećanja o plaćanju a upravljačka prava su se stjecala odmah u cijelosti,

i jednostavno rečeno, tako su se neka tadašnja poduzeća dobivala besplatno a novac i druga sredstva tvrtke koristila su se za otplatu tih dionica. Kad su se pojedinci dočepali bivših društvenih poduzeća dio njih, kao novi vlasnici navalili su na njihovo čerupanje i sebi i svojim ostalim tvrtkama odobravali pozajmice, prodavali sebi nekretnine i udjele u poduzećima kćerkama itd. Sudbina manjinskih dioničara poznata je, s nizom ljudskih drama, nestankom radnih mjesta, i normalno je da postoji golem interes za istinom no pritom nitko ne može dovoditi u pitanje cjelovitost privatizacije i pretvorbe.

Osnovno je pitanje kako taj nacionalni kapital oduzeti onima koji su ga stekli na kriminalan, protuzakonit način i vratiti onima koji su ga stvorili, građanima, rekao je, među ostalim.

Dati podršku Državnoj reviziji

Miroslav Korenika (SDP) smatra da bez obzira na disonantne tonove svi dijele mišljenje da je Državna revizija obavila velik i kvalitetan posao s obzirom na razdoblje koje je imala na raspolaganju, a i na uvjete rada. S obzirom na posebnosti pojedinih pretvorbi i privatizacija (a događale su se u i Županiji iz koje dolaze zastupnik) bilo bi dobro da se naznače imena i prezimena (utvrditi zaključkom Sabora ili dogovorom s Revizijom) osoba koje su bile u upravljačkim i nadzornim funkcijama u trgovačkim društvima kada su napravljene nezakonitosti (pri tome treba lučiti nepravilnosti koje se uvijek događaju i relativno ih je lagano popraviti). No ujedno treba voditi brigu da se unaprijed objavljivanjem podataka o eventualnim nepravilnostima ili nezakonitostima ne ugrozi trenutna tržišna pozicija društava o kojima se govori a i da se pazi na posebnosti kod pojedinih društava u privatizaciji odnosno jesu li bez obzira na uočene nepravilnosti ispunjeni temeljni ciljevi Zakona (povećanja zaposlenosti, profitabilnosti).

Državnoj reviziji treba dati svu moguću podršku (financijsku, veći broj zaposlenih) kako bi se u relativno kratkom vremenu mogli obaviti poslovi revizije pretvorbe i privatizacije, zaključio je.

Drago Krpina (HDZ) navodi da izgleda da su pojmovi poput reforma,

revizija a donedavno i revolucija nešto što trajno obilježavaju ovaj naš prostor. Sada se po ne zna koji put raspravlja u Hrvatskom saboru o reviziji pretvorbe i privatizacije i tko zna koliko će se puta još raspravljati i o reviziji i o reformi i reformama i tako unedogled. A što se više o tome više raspravlja ljudi u Hrvatskoj (manje više) žive sve teže i slabije i malo im koristi od tih reformi i revizija.

Nema nikakve sumnje da su se u Hrvatskoj u procesu pretvorbe i privatizacije, kao i u svim drugim državama koje su provodile taj proces događale nezakonitosti ali i stvari koje su bile na granici ili u skladu sa zakonom ali koje su opravdano izazivale revolt i nezadovoljstvo građana. Predodžba o tom procesu u Hrvatskoj stvarana je na temelju stvarnosti ili i posredovane interpretacije (mediji, političko posredovanje). S tim u korelaciju treba staviti dimenziju političke uporabe tih predodžbi a najbolji primjer toga je obećanje nekadašnje oporbe a sadašnje vlasti, koja je gradila dobar dio svoje predizborne promidžbe na kritici HDZ-ove vlasti i te teme na čemu je dobivala povjerenje i potporu birača kao i na obećanju da će nova vlast odmah (na prvoj sjednici) donijeti Zakon o reviziji i da će provesti temeljitu sveobuhvatnu reviziju. Cijela hrvatska javnost zna da se u pogledu ovog obećanja dogodila najobičnija prijevarena.

Zakon je donesen gotovo dvije godine nakon toga a opravdano je pitanje, smatra zastupnik, je li se nakon njegova donošenja predodžba o pretvorbi i privatizaciji promijenila, jesu li stvari bistrije, jesu li pojave nezakonitosti smanjene. Odgovara niječno na ta pitanja i dapače, misli da se broj sumnjivih pojava i povećao. Za primjer je naveo prodaju privatizaciju Ininog hotela u Biogradu prijatelju aktualnog Predsjednika RH (Vladimiru Mrčeli) o čemu je postavio i zastupničko pitanje Vladi koja, kaže, skriva i prešućuje da je aneksom ugovora omogućeno da se ta osoba uknjiži kao vlasnik hotela prije nego je platio za njega i jednu kunu (kao vlasnik može ponuditi taj hotel za hipoteku, dobiti kredit i onda njime platiti).

Dok god postoje te interesne skupine i njihov utjecaj na vlast do tada se ništa neće promijeniti u stvarnom a niti u onom predodžbenom smislu, rekao je, među

ostalim pitajući kako će hrvatska javnost vjerovati sadašnjoj vlasti kad zna da tvrtke u vlasništvu pojedinih sadašnjih ministara rade i posluju istovremeno s poduzećima u vlasništvu države, a antologijski primjer sprege politike i gospodarstva je u slučaju ministra Čačića (koji govori "drugo ime za gospodarski kriminal je sprega gospodarstva i politike").

Funkcioniranje pravne države

Sonja Borovčak (SDP) dolazi iz Krapinsko-zagorske županije u kojoj su se također dogodile nepravde učinjene u pretvorbi i gdje je mnogo radnika ostalo bez posla. Oni su danas nezadovoljni jer se ništa nije dogodilo u vezi s tim nepravilnostima. Radnici "Šavrića" koji je imao svoje pogone u toj Županiji i ukupno zapošljavao 2200 radnika, uz poznati ishod, zamolili su zastupnicu da zatraži odgovor u vezi s tim, rekla je. Pitaju što će poduzeti Državno odvjetništvo i MUP protiv odgovornih za propast Šavrića i drugih poduzeća koje su pojedinci uništili te da za to ne bi smjelo biti zastare.

Državna je revizija obavila svoj dio posla, dala imena i prezimena, za "Šavrić" su podignute kaznene prijave i sada je na drugim organima da odrade svoj posao. Ako doista ne profunkcionira pravna država onda su badava ove rasprave i dodatni trud Državne revizije i najmanje što ljudi očekuju je da oni koji su se na ovakav način okoristili odgovaraju, rekla je.

Ivan Jarnjak (HDZ) misli da je točno da je Ured za reviziju napravio onaj dio posla koji je bio u mogućnosti u postojećim kadrovskim i prostornim uvjetima. To je specifičan posao za koji nema dovoljno obučeni ljudi, a to se nažalost događa i u državnom odvjetništvu, pravosuđu, jer nema dovoljno ljudi da obrađuju predmete

I dalje se događaju stvari koje nisu dobre, i dalje država daje garancije i to goleme, firmama za koje se unaprijed zna da neće moći vratiti garanciju.

gospodarskog kriminala pa je teško očekivati pravomoćne presude za to, a one su pravi i najbolji preventivni lijek. Bilo bi interesantno vidjeti koliko je pravomoćnih presuda doneseno u zadnjih deset godina kad je u pitanju gospodarski kriminal (pretvorba i privatizacija).

Rasprave o reviziji pretvorbe i privatizacije nisu uspjele zaustaviti pad nezaposlenosti i nisu pomogle da imamo veći porast bruto nacionalnog dohotka, rekao je podsjećajući da su zastupnici HDZ-a tražili kompletnu reviziju pretvorbe i privatizacije no to nije napravljeno već se išlo ciljano (tamo gdje su se ljudi žalili) no vidjet će se hoće li to dati pravu sliku. Tražili smo od Vlade i da napravi popis 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj (mogućnost da se vidi - USKOK - na koji način su se obogatili) no odgovoreno je da to nije moguće napraviti a nismo dobili ni podatke o osobama koje su dobile menadžerske kredite, rekao je pitajući kako se može objaviti spisak svih ovih ljudi (Izvjешće) koji nisu ni krivi ni dužni što su bili članovi nadzornih odbora, uprave, koji ničim nisu pridonijeli nepravilnostima ili protu-zakonitim radnjama.

A upravo zato što sve ove radnje nisu napravljene i dalje se događaju stvari koje nisu dobre, i dalje država daje garancije i to goleme, firmama za koje se unaprijed zna da neće moći

vratiti garanciju (primjerice brodogradilište Viktor Lenac), da imamo slučaj Riječke banke koji još do danas nije riješen. Puno pričamo a premalo je konkretno napravljeno od onoga što bi ljudima razjasnilo stvarno stanje u toj pretvorbi i privatizaciji i na kraju krajeva, namjeru vlasti da stvarno ide u razrješavanje problema, rekao je na kraju.

Josip Leko replicirao je predgovorniku (jer da raspravlja otprilike "svežem noge pa tražim da trčite") da je nemoguće donijeti popis 200 najbogatijih obitelji kad nisu predloženi kriteriji a nije moguće tražiti ni podatke za pojedinačne menadžerske kredite jer se radi o tajnosti podataka poslovanja banaka. **Ivan Jarnjak** odgovorio je da je za odluku o tom popisu glasovala i pozicija i opozicija i zaključak je usvojen u Saboru pa je Vlada morala naći načina da ga izvrši.

Zaključnu riječ imala je glavna državna revizorica **Šima Krasić**. Zahvalila je na ovoj raspravi smatrajući da će pridonijeti da Državna revizija u svojim budućim izvješćima

donosi sve te elemente (popis osoba) koje joj Zakon (članak 14.) omogućava jer i revizija mora paziti kod spominjanja imena (već postoji jedna kaznena prijava protiv glavne revizorice). Popis osoba u Izvjешću u skladu je sa zakonskim odredbama ukoliko se do određenih podataka moglo doći, a do nekih revizija nije mogla doći jer je 27 poduzeća već u stečaju.

Državna revizija izvršava redovne poslove predviđene Zakonom o Državnoj reviziji (godišnja revizija, državni proračun, fondovi, zavodi itd.) ali ne radi šire programe učinkovitosti i taj je dio smanjen radi revizije pretvorbe i privatizacije i za mjesec dana Hrvatski će sabor dobiti i godišnje izvješće Državnog ureda za reviziju, najavila je.

Rasprava je zatim bila zaključena. **Većinom glasova (114 za, tri suzdržana) Hrvatski je sabor prihvatio Dodatak izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije.**

D.K.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

DRŽAVNA UPRAVA

Struktura zaposlenih u Ministarstvu

Na zastupničko pitanje **Juraja Njavre**, dr.med. (HDZ) o **strukturi zaposlenih u Ministarstvu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata odgovorilo je Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata:**

"Na dan 18. lipnja 2002. u Ministarstvu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata zaposleno je 164 službenika i namještenika. Od tog broja 109 službenika i namještenika aktivno radi, 50 službenika nalazi se na raspolaganju Vladi RH, a 5 namještenika je u Programu zbrinjavanja viška namještenika.

U razdoblju od 1. veljače 2000. do 18. lipnja 2002. u Ministarstvu je zaposleno 23 službenika, od kojih su 4 u međuvremenu prekinula radni odnos s Ministarstvom.

U istom je razdoblju iz Ministarstva otišlo 366 djelatnika. Od toga je 27 službenika kojima je istekao rok raspolaganja i 16 namještenika iz Plana zbrinjavanja kojima je istekao otkazni rok. Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN" br. 94/01) stupio je na snagu 7.11.2001. te je tim danom nadležnost za rješavanje u prvom stupnju o pravima utvrđenim u Zakonu prešla na urede državne uprave, odnosno Grad Zagreb. Zbog toga je 234 službenika preuzeto u županijske urede državne uprave, a 20 službenika u Grad Zagreb.

Od novozaposlenih službenika 18 ih ima visoku stručnu spremu, a 1 srednju stručnu spremu.

Među aktivno zaposlenim službenicima, 5 službenika ima status hrvatskog ratnog vojnog invalida, 8 službenika ima status udovica hrvatskih branitelja.

Tri novoprimiteljena službenika imaju status hrvatskog branitelja. Svi koji su se javili na natječaje sa statusom hrvatskih branitelja su primiteljeni.

Od 50 službenika koji se nalaze na raspolaganju Vladi RH 2 imaju status HRVI, jedna službenica je udovica poginulog hrvatskog branitelja, a jedna službenica je dijete poginulog hrvatskog branitelja. Radi se o službenicima koji su radili u bivšoj područnoj jedinici Zagreb, a koji zbog neodgovarajuće struke nisu preuzeti u Grad Zagreb. Imamo saznanja da su

dva službenika dostavila prijave za prijam u radni odnos u Stručnu službu Hrvatskog sabora, a da je jedna službenica blizu realizacije zaposlenja kod privatnog poslodavca. Također nastojimo kod Grada Zagreba posredovati da se službenici na raspolaganju, ukoliko se njihov status ne riješi na drugi način, zaposle u javnim gradskim poduzećima na radnim mjestima koja odgovaraju njihovoj struci i stručnoj spremi - stoji u odgovoru.

Kvalifikacijska struktura službenika i namještenika u tijelima lokalne i područne samouprave

Zastupnica **Darinka Orel** postavila je pitanje o **broju državnih i lokalnih službenika i namještenika, te o njihovim plaćama.**

Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave dalo je odgovor:

U državnim tijelima RH zaposleno je 54.258 državnih službenika i 5.592 namještenika, od toga je oko 33,5% VSS, 11% VŠS, 48% SSS, 3,5% NSS i 4,5% s osnovnom školom. (Broj zaposlenih državnih službenika i namještenika po pojedinim državnim tijelima dostavljeno u tabeli u prilogu).

U upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zaposleno je ukupno 10.067 službenika i namještenika, od toga u upravnim tijelima općina i gradova (bez Grada Zagreba) 6.584, u upravnim tijelima županija 979 i u upravnim tijelima Grada Zagreba 2.504. Podaci su dobiveni od Ministarstva financija i odnose se na 2000. godinu.

Kao posebna radna mjesta utvrđena su: administrativni tajnik predsjednika, potpredsjednika i tajnika Hrvatskog sabora te administrativni tajnik kluba s više od 10 zastupnika s koeficijentom 1,05, stražar s koeficijentom 1,00 te administrativni tajnik kluba s manje od 10 zastupnika i stručni referent za poslove održavanja dvorana s koeficijentom 0,90. Pored tih radnih mjesta III. vrste utvrđen je i položaj III. vrste zapovjednik straže u Hrvatskom saboru s koeficijentom 1,10.

Iz prethodno navedenog je razvidno da prethodno navedenom Uredbom nije utvrđeno radno mjesto III. vrste stručnog tajnika s koeficijentom 3,00,

kako se to navodi u zastupničkom pitanju, a nije nam poznato da je takvo radno mjesto utvrđeno nekim drugim propisom.

U postupku nadzora nad dostavljenim konačnim rješenjima službenika i namještenika Stručne službe Hrvatskog sabora utvrđeno je da je: jedan državni službenik više stručne sprema raspoređen na radno mjesto visoke stručne spreme s koeficijentom 3,00. Kako je već iz rješenja razvidno da se radi o nezakonitom rasporedu jer službenik ne ispunjava kumulativno propisane uvjete iz odredbe članka 127. stavka 3. Zakona o državnim službenicima i namještenicima;

dva državna službenika više stručne sprema raspoređena su na radno mjesto visoke stručne spreme s koeficijentom 1,27 i 1,80. Ako se nakon dostavljanja dokumentacije utvrdi da službenici ne ispunjavaju kumulativne uvjete za iznimni raspored na radno mjesto I. vrste iz članka 127. stavka 3. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, rješenja o rasporedu ukinut će se po pravu nadzora;

šest državnih službenika visoke stručne sprema ne ispunjavaju uvjete za raspored na radna mjesta na koja su raspoređeni u pogledu potrebnog radnog staža u struci, a radi se o radnim mjestima s koeficijentima 1,37, 1,80, 2,00, 2,20, 2,50 i 3,00. Kako je već iz dostavljenih rješenja razvidno da službenici ne ispunjavaju uvjete za raspored, rješenja o rasporedu ukinut će se po pravu nadzora, osim ako su službenici u međuvremenu ispunili uvjet u pogledu potrebnog radnog staža u struci;

- dvadeset devet državnih službenika srednje strune sprema raspoređeno je na radna mjesta više stručne sprema s koeficijentima 1,10 i 1,20. Ako se nakon dostavljanja dokumentacije utvrdi da službenici ne ispunjavaju kumulativne uvjete iz članka 127. stavka 3. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, rješenja o rasporedu ukinut će se po pravu nadzora;

- jedan službenik (neutvrđene stručne sprema), pa se pretpostavlja da je bez stručne sprema, raspoređen je na radno mjesto srednje stručne sprema s koeficijentom 0,88. Ako se nakon dostavljanja dokumentacije utvrdi da službenik ne ispunjava kumulativne uvjete za iznimni raspored na radno mjesto III. vrste iz

članka 127. stavka 3. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, rješenje o rasporedu ukinut će se po pravu nadzora.

Raspon koeficijenata složenosti poslova radnih mjesta utvrđen je odredbom članka 109. stavka 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, i to: za radna mjesta I. vrste od 1,05 do 3,50; za radna mjesta II. vrste od 0,90 do 1,20; za radna mjesta III. vrste od 0,65 do 1,10 i za radna mjesta IV. vrste od 0,50 do 0,75.

Iako je Zakonom utvrđen najširi raspon koeficijenata za radna mjesta I. vrste, u utvrđivanju raspona koeficijenata, a kasnije u utvrđivanju koeficijenata za pojedina radna mjesta te vrste Uredbom učinjeni su najmanji pomaci da se za jednaku vrstu i složenost poslova radnog mjesta utvrdi približno ista plaća odnosno koeficijent složenosti poslova, premda ih ima i u drugim vrstama.

Da bismo prethodno navedeno potkrijepili navodimo da državni službenik visoke stručne sprema, stručni suradnik ili samostalni upravni referent, s koeficijentom 1,15 nema ni dvostruki koeficijent čistačice (0,62), a savjetnik s koeficijentom 1,27 te inspektor s koeficijentom 1,37 jedna prelaze dvostruki iznos koeficijenta čistačice, dok su viši savjetnik s koeficijentom 1,57 i viši inspektor s koeficijentom 1,62 daleko od trostrukog koeficijenta čistačice.

Nesumnjivo je da su plaće državnih službenika premale, ali pri tome moramo napomenuti da se to posebno odnosi na plaće državnih službenika visoke stručne sprema i to oni koji neposredno obavljaju poslove - a to su stručni suradnici, samostalni upravni referenti, savjetnici i inspektori te viši savjetnici i viši inspektori - a ne nadređeni državni službenici odnosno službenici na položajima, koji uglavnom upravljaju ustrojstvenim jedinicama i organiziraju obavljanje poslova - stoji u odgovoru.

ENERGETIKA

Poskupljenje struje i plina

Na zastupničko pitanje **Jadranke Kosor (HDZ)** u vezi s **poskupljenjem električne energije i plina** odgovorila je **Vlada RH**.

Što se tiče prirodnog plina Vlada je, na sjednici održanoj 22. kolovoza

2002. godine, donijela Tarifni sustav za dobavu prirodnog plina za tarifne kupce i Tarifni sustav za transport plina za dobavljače plina i povlaštene kupce. Tarifni sustavi temelje se na opravdanim troškovima poslovanja, izgradnje ili rekonstrukcije objekata i zaštite okoliša, te ostalim troškovima nužnim za ispravno i pouzdano funkcioniranje dobave i transporta plina. U Hrvatskoj do sada nije postojao tarifni sustav za prodaju plina kakav inače postoji u svim razvijenim zemljama Europe. Na temelju članka 26. Zakon o tržištu plina ("NN" broj 61/2001), cijene dobave, distribucije i transporta plina određuju se tarifnim sustavom. Neprijeporna je činjenica da je cijena plina za kućanstvo, dakle za krajnjeg korisnika, bila niža od cijene uvoznog plina i od proizvodne cijene na hrvatskim plinskim poljima. Dakle, do poskupljenja plina je došlo iz vrlo objektivnih razloga. Plin je poskupio prosječno za 6 lipa/m³ (9 lipa za kućanstva i 3 lipe za povlaštene kupce). Ove nužne promjene rezultiraju povećanjem cijene kod krajnjih korisnika kategorije domaćinstva za 12,39%, a za gospodarstvo 12,25%.

Što se tiče električne energije, Tarifni sustav za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge donijela je Vlada RH na sjednici držanoj 29. kolovoza 2002. godine i on se primjenjuje od 1. rujna 2002. godine. Primjenom novog tarifnog sustava prosječni prihod Hrvatske elektroprivrede povećat će se glede kategorije kućanstva za oko 9%. U praksi se ne mogu očekivati postoci koji se navode u zastupničkom pitanju i mogući su kod iznimno malih potrošnji, koje bi se sada ostvarivale samo u višoj tarifi - stoji u odgovoru.

Novi način obračuna potrošnje električne energije

Na zastupničko pitanje **Ante Markova (HDZ)** u vezi s donošenjem novog tarifnog sustava cijena od strane Hrvatske elektroprivrede odgovorila je **Vlada RH**.

Važeći Tarifni sustav za prodaju električne energije ("NN" br. 8/91, 10/91, 23/92, 33/93, 43/93 i 20/99), razlikuje na niskom naponu tri kategorije potrošnje, odnosno potrošača; kućanstva, ostale potrošače na 0,4 kV i javnu rasvjetu. U članku 28. vrlo je detaljno određeno tko sve spada u kategoriju kućanstva. Vezano

uz iznajmljivanje soba u turističke svrhe Ministarstvo gospodarstva je, još 27. ožujka 2000. godine, uočavajući problematiku, dalo Hrvatskoj elektroprivredi tumačenje prema kojem se smatra da se u kategoriju kućanstva, ipak trebaju uključiti svi oni slučajevi u kojima vlasnici kuća iznajmljuju turistima samo nekoliko soba, ali ako pri tome ne obavljaju dodatne ugostiteljske usluge koje spadaju u područje djelatnosti restorana, pansiona, hotela i autokampova. Dakle, jasno je rečeno da se u onim slučajevima gdje se iznajmljuju, primjerice, 2 do 3 sobe, vrlo često na račun komoditeta samog iznajmljivača, ne treba primjenjivati kategorizacija ostali potrošači na 0,4 kV. No, najveće prigovore podnose upravo vlasnici malih hotela, pansiona, restorana i kampova koji su, prema važećem Tarifnom sustavu, pravilno svrstani u prethodno navedenu kategoriju potrošnje.

Hrvatska je elektroprivreda, u lipnju 2001. godine izdala Naputak svim distribucijskim područjima o načinu obračuna električne energije i pritom je usvojila prethodno navedeno mišljenje Ministarstva gospodarstva. Svi iznajmljivači, koji nisu svrstani u kategoriju kućanstva, bili su obvezni ugraditi posebno brojilo koje registrira potrošnju vezanu uz turističko djelovanje.

Informacije radi, Vlada RH navodi da je cijena kilovatsata u kućanstvu, u slučaju dvotarifnog brojila 0,46 kn u višoj tarifi, a 0,18 kn u nižoj tarifi. Za kategoriju ostali potrošači na 0,4 kV te su vrijednosti neznatno niže i iznose 0,43 kn odnosno 0,17 kn. Razlika je značajnija kod obračuna snage, jer se ona u slučaju kućanstva obračunava po 11,94 kn/kW, a u slučaju ostali potrošači na 0,4 kV snaga se obračunava po 27,06 kn/kW za II. tarifnu skupinu (godišnja potrošnja veća od 20.000 kWh). U navedene cijene nije uključen PDV - stoji u odgovoru.

IMOVINSKO - PRAVNI ODNOSI

Prodaja zakonita i realiziran ugovor

Na zastupničko pitanje **Drage Krpine (HDZ)** u svezi s prodajom hotela u Biogradu na moru u vlasništvu Ine - Vlada RH dala je sljedeći odgovor:

Uprava Ine d.d. je 22. svibnja 2001. godine donijela Odluku o pokretanju postupka prodaje, dokapitalizacije ili davanja u zakup devastiranih objekata i imovine HOSTIN d.o.o. (član Ina grupe), koja je izvan komercijalne funkcije, sukladno Programu restrukturiranja kojeg je prihvatila Uprava Ine d.d.

U Vjesniku od 22. rujna 2001. godine, objavljen je javni natječaj za prodaju hotela "Hostin" Biograd n/m pod točkom III. U natječaju je navedeno da je tijekom Domovinskog rata hotel bio u posebnoj funkciji, te je devastiran, korišten na neadekvatan način, slabo održavan i zbog toga zatvoren.

Na natječaj su pristigle tri ponude, i to: 1. Tvrtke "Adriainvest Inženjering" iz Zagreba na iznos od 1.815.000,00 DEM; 2. Tvrtke "Ana Turist" d.o.o. iz Rakovog Potoka, na iznos od 1.500.000,00 DEM; 3. Tvrtke "Transport Javorić" d.o.o. iz Huma na Sutli na iznos od 1.200.000,00 DEM.

Uprava Ine d.d. je 16. studenoga 2001. godine donijela Odluku kojom se daje suglasnost nadležnim tijelima HOSTIN d.o.o. (Nadzornom odboru i Upravi) za prodaju imovine najpovoljnijem ponuditelju na osnovi provedenog javnog natječaja.

Nadzorni odbor HOSTIN d.o.o. donio je 19. studenoga 2001. godine Odluku kojom se daje suglasnost Upravi društva HOSTIN d.o.o. za prodaju nekretnine najpovoljnijem ponuditelju - tvrtki "Adriainvest Inženjering" iz Zagreba, Kralja Zvonimira 98.

Ugovor o prodaji nekretnine sklopljen je 5. siječnja 2002. godine u Zagrebu, između HOSTIN d.o.o., Ulica Grada Vukovara 78 i tvrtke "Adriainvest Inženjering" iz Zagreba, Kralja Zvonimira 98, koju je zastupao dr.sc. Vladimir Mrčela, dipl.oec., na iznos od 7.100.000,00 kuna. Predmet kupoprodaje bila je zgrada površine 2.692 m² i šuma površine 11.193 m². Kupac je bio obvezan kupoprodajnu cijenu u cijelosti platiti u roku od 30 dana po potpisu ugovora. Kupac je mogao stupiti u posjed nekretnina danom isplate kupoprodajne cijene u cijelosti. Nakon toga prodavatelj je kupcu trebao izdati posebnu ispravu kojom mu je dozvoljena uknjižba prava vlasništva na nekretninama na svoje ime u zemljišnim knjigama i drugim knjigama u koje se upisuje vlasničko ili posjedovno stanje. Kupac je, također, bio obvezan preuzeti na rad dvoje djelatnika koji su tada radili kod prodavatelja i s njima sklopiti ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

Ugovor je realiziran.

MEĐUDRŽAVNI ODNOSI**Informiranost o tajnim skladištima oružja u BiH**

Zastupnik u Hrvatskom saboru, Krunoslav Kordić (HDZ) postavio je slijedeće zastupničko pitanje:

“Na prostorima Hercegovine, i nekim drugim koje je kontrolirala bošnjačka vojska, otkriveno je više tajnih skladišta oružja čiji broj i količina još nisu poznati. Neka skladišta su na udaljenosti od oko 20-tak kilometara od granice s Republikom Hrvatskom. U pronađenim skladištima otkriveno je više stotina tona oružja, s pripremljenim upaljačima, što znači spremnim za uporabu. Radi se o velikoj količini naoružanja, o tvornicama za proizvodnju naoružanja po znakovitim lokacijama, a jedine dostupne informacije dolaze samo iz izvješća SFOR-a koja su neobuhvatna, nedostatna, te kod javnosti bude sumnju u vjerodostojnost. Naime, teško je vjerovati da su se te djelatnosti mogle planirati i provoditi bez znanja visokopozicioniranih bošnjačkih političara, navodnih mirotvoraca i zagovornika multietničnosti BiH, gospode Lagumdžije i Silajdžića koje Međunarodna zajednica ne sankcionira. Budući da je RH potpisnica u Daytonu, te da, u skladu sa Sporazumom o subregionalnoj kontroli naoružanja, SFOR mora o cijelom slučaju izvijestiti vladu u RH,

koje imaju pravo raspolagati svim izvješćima o brojnosti i tipu otkrivenog naoružanja, te nadzirati njegovo uništenje, pitam: Da li je Vladu RH, sukladno Sporazumu, SFOR izvijestio o navedenome te zbog čega se Vlada do danas nije oglasila, s obzirom na ugroženost sigurnosti ovoga područja, a posebno Hrvata u Federaciji BiH?”

Na navedeno zastupničko pitanje Vlada RH dala je slijedeći odgovor:

“Krajem travnja i tijekom svibnja 2002. godine, pripadnici snaga SFOR-a su u istočnom Mostaru pronašli tri tajna skladišta naoružanja. Naoružanje je bilo skriveno u zgradama tvornice Đuro Salaj u Vrapčićima, Fabrike duhana Mostar i UNIS-telekoma Mostar.

Prema saznanjima Vlade RH, Ministarstvo unutarnjih poslova Hercegovinačko-neretvanskog kantona preuzelo je istragu, dok je Federalno Ministarstvo obrane oformilo komisiju s ciljem pregledavanja 58 ratnih lokacija na kojima se skladištila ili proizvodila municija.

Vlada RH izrazila je zabrinutost što su u blizini državne granice postojala tajna skladišta streljiva, što je moglo ugroziti veliki broj građana Mostara i okolice. Isto tako, Vlada smatra da ovakvi događaji ugrožavaju sigurnost ne samo u BiH nego i u cijeloj regiji, Vlada očekuje da nadležna tijela BiH što prije završe istragu o ovim događajima.

Što se tiče Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (članak

IV. Aneks 1B Daytonskog sporazuma), isti postavlja limite za tri države: BiH, RH i SRJ u pet kategorija naoružanja, za borbene tenkove, oklopna vozila, topništvo, borbene zrakoplove i jurišne helikoptere.

U proteklih šest godina smanjenje naoružanja provodilo se po više osnova, a uključivalo je, između ostalog, uništavanje prijavljenih sredstava iznad utvrđenih limita, dobrovoljno uništavanje naoružanja povučeno iz operativne uporabe, prisilno uništavanje naknadno otkrivenog naoružanja od strane međunarodnih snaga ili tijekom provedbi inspekcija, te dobrovoljno uništavanje starog naoružanja u procesu obnavljanja naoružanja, kupljenog ili doniranog od drugih, ili pak proizvedenog i stavljenog u operativnu uporabu.

S tim u vezi, Vlada RH naglašava da ovaj Sporazum ne obuhvaća problematiku za koju se zanima zastupnik, jer je u pitanju streljivo zaplijenjeno od strane međunarodnih snaga u BiH, a ne naoružanje. Uzevši u obzir navedeno, međunarodne snage nemaju obvezu izvijestiti Vladu RH o pojedinostima zapljene, odnosno o količini zaplijenjenog streljiva. Međutim, ukoliko bi bilo sličnih događaja, Vlada RH bi tražila da je vlasti BiH, ali i predstavnici Međunarodne zajednice u BiH, o tome i službeno izvijeste što bi bilo u duhu dobrosusjedskih odnosa.

M. M.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirjana Milić, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskog sabora